

Vendula Zahumenská a kolektiv Účast spolků v územních řízeních

Analýza účasti veřejnosti v územních řízeních
se zaměřením na účast spolků

Vendula Zahumenská
a kolektiv

Účast spolků v územních řízeních

Analýza účasti veřejnosti v územních řízeních
se zaměřením na účast spolků

Fakulta sociálních studií MU
Katedra environmentálních studií
Brno 2015

Autorský tým: Báňová Sabina, Bidmonová Šárka, Glittová Klára, Havelková Lenka, Houserová Veronika, Jurčíková Irena, Kacetlová Kateřina, Kolaříková Světla, Menci Matouš, Pěrka Matěj, Zahumenská Vendula (vyučující)

Fotografie na titulní straně: Eva Brnušáková

Analýza vznikla v rámci výuky předmětu „Právo životního prostředí ve státní správě a samosprávě“ a byla podpořena z Fondu rozvoje Masarykovy univerzity pro rok 2015.

Motto

„Ono to není černobílé. Já znám celou řadu případů, i ta zmiňovaná D8, a já jsem, jak někteří z vás víte, ústecký poslanec, byť jsem se tam nenarodil, ale žiji nějakou dobu v Litoměřicích, kdy státní správa, její úředníci, dělali a udělali celou řadu chyb. Takže dali do ruky tu zbraň různým iniciativám a oni jí prostě využili, protože mají dobré právníky. A to, co by bylo někde jinde rozhodnuto za 2 nebo 3 měsíce, tady se táhlo několik let. Ale z toho bych nevinil občanská sdružení, protože jak říkal jeden z mých kolegů, poslanců, už si nepamatují, který. Ve chvíli, kdy by nám za barákem měla vést silnice, dálnice, nebo být postavena továrna, tak v tu chvíli se z poměrně prudkých odpůrců jakékoli možnosti občanské společnosti se domáhat svých práv stane velmi prudký zastávce tohoto. Ale máte pravdu v tom, že není ani pro mě přijatelný příliš extenzivní výklad těchto věcí tak, aby právě šikanózními žalobami se dával příliš velký prostor pro různé skupiny, o jejichž motivaci v některých případech, a můžu říct i konkrétní jména, můžu mít poměrně velké pochyby. Ta motivace nemusí být zdaleka jenom v případě ochrany životního prostředí. Můžu uvést případ například pana Studničky z Litoměřicka, na kterého bylo podáno i trestní oznámení. Myslím, že byla podaná i žaloba, že vybral i odsouzen.“¹

¹ Pojem tzv. šikanózních žalob, jak o nich mluvil ministr ŽP Brabec v Senátu 14. 1. 2015 při jednání o novele zákona č. 100/2001 Sb.

Obsah

1. Charakteristika tématu	7
2. Postup při psaní analýzy	10
3. Obecně k účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí	12
3.1. Aarhuská úmluva	12
3.2. Účast na rozhodování v území	18
4. Role spolků ve společnosti	23
4.1. Účast veřejnosti a zneužití práv	28
5. Pohled politiků na účast veřejnosti	31
5.1. Exkurz: projednávání zákonů v Parlamentu ČR	33
5.1.1. Novela zákona č. 100/2001 Sb., zákon o posuzování vlivů na životní prostředí	33
5.1.1.1. Poslanecká sněmovna.....	34
5.1.1.2. Senát.....	38
6. Účast spolků v územních řízeních v datech	41
6.1. Krajské úřady	41
6.2. Otázky položené stavebním úřadům	48
6.3. Stavební úřady městských částí Prahy a Brna.....	48
6.3.1. Praha	48
6.3.2. Brno	50
6.4. Stavební úřady statutárních měst.....	51
6.5. Stavební úřady v ostatních městech a obcích	53
6.5.1. Vyhodnocení získaných dat	55
6.6. Krajské soudy.....	55
6.7. Ministerstva	58
6.8. Verejný ochranca práv	61

6.8.1. Pripomienky v legislatívnom procese.....	61
6.8.2. Konkrétne prípady	62
6.8.3. Prešetrenie prípadu VOP	62
6.9. Exkurz - zkušenosti nevládních organizací: Frank Bold.....	63
6.9.1. Konkrétne příklady zapojenia právníkov Frank Bold.....	64
6.9.1.1. Rožnov pod Radhoštěm.....	64
6.9.1.2. Holešov	64
7. Zapojení veřejnosti do rozhodování – dva příklady z praxe	65
7.1. Bauhaus.....	65
7.2. Amazon Brno	69
8. Závěr	74
9. Přílohy.....	77
9.1. Výroky politiků k účasti spolků na rozhodování o životním prostředí	77
10. Použitá literatura	80

1. Charakteristika tématu

Rozhodování o společném životním prostoru není výlučnou záležitostí veřejné správy, naopak bez občanů, kteří znají svoje práva a jsou schopní prosazovat svoje, nejen environmentální, požadavky na budoucí podobu území,² by ochrana životního prostředí³ byla nerealizovatelná. Účast veřejnosti na rozhodování proto můžeme považovat za jeden z nejdůležitějších aspektů ochrany životního prostředí. Je totiž nepochybné, že „kvalitní a efektivní ochrana životního prostředí předpokládá zapojení širokého spektra subjektů do tohoto procesu.“⁴ V praxi se však naopak setkáváme s podceňováním významu participace na rozhodování a proti účasti veřejnosti vystupují také mnozí politikové⁵ a také v médiích se objevují články, které vyznívají spíše proti účasti veřejnosti a proti aktivitám různých iniciativ a spolků. Můžeme tedy prohlásit, že sice máme právní normy, které s účastí na rozhodování počítají, ale aplikační praxe tomuto trendu neodpovídá.

V důsledku toho zůstává účast veřejnost v mnoha případech pouhou nutnou formalitou, která ve svém výsledku skutečně nepřináší nic pozitivního – na straně občanů pouze další zklamání a frustraci z fungování veřejné správy a na straně úředníků utvrzení v přesvědčení, že dialog

2 Veřejným zájem jako opak zájmu soukromého. Jde o pojem, který není v právní úpravě definován, ale právě ve správním právu, potažmo právu životního prostředí se často vyskytuje, a to jako tzv. neurčitý právní pojem. Jde o takový zájem, který je možné označit za obecný, či veřejně/obecně prospěšný. Jehož nositelem jsou blíže neurčené, ale alespoň rámcově determinované okruhy osob jako tzv. veřejnost, popř. může jít o celospolečenské zájmy. Viz MADAR, Zdeněk. Slovník českého práva. 2. rozšíř. vyd. Praha: Linde, 1999. Zdůrazňuji, že Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku sp. zn. 6 As 65/2012 ze dne 10. května 2013, řekl, že „veřejný zájem musí být výslovně formulován ve vztahu ke konkrétní posuzované záležitosti a musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého.“

3 „Zájem na příznivém životním prostředí a zájem na dodržování předpisů stavebního práva (zejména ochrana nezastavěného území) směřují k určitému obecnému blahu či k naplnění cílů prospěšných pro společnost a tedy dle soudu jednoznačně naplňují podstatu obecného pojmu „veřejný zájem“. Viz vyjádření VOP ze spis. Zn. 11/2012/SZD, které bylo následně argumentačně použito v rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 15A 108/2013-138 z 8. 10. 2014. Jednalo se o historicky první žalobu k ochraně veřejného zájmu dle § 66 s.ř.s. podaná veřejným ochráncem práv.

4 JANČÁŘOVÁ, Ilona. Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 295, s. 13.

5 SKALÍK, Jan. Kritické ohlednutí za dvacet lety ankety o nejtrapnější anti ekologický výrok Zelená perla. *Ekolist.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/jan-skalik-kriticke-ohlednuti-za-dvaceti-lety-ankety-o-nejtrapnejsi-antiekologicky-vyrok-zelena-perla>

s občany není možný a přínosný. Výsledkem toho jsou nekvalitní územně plánovací dokumentace a územní rozhodnutí, které nejen že nemusí obstát při soudním přezkumu, ale také nedovolují mnohým obyvatelům měst a obcí ztotožnit se s projekty, které se v okolí jejich bydlišť realizují.

Ochrana životního prostředí není zájem malé skupiny občanů, naopak jedná se o jeden z důležitých zájmů veřejných. Z průzkumů veřejného mínění přitom vyplývá, že se 41 % občanů ČR domnívá, že je u nás ochrana životního prostředí nedostatečná a dokonce 22 % respondentů podle těchto průzkumů nebylo spokojeno nebo alespoň spíše spokojeno se stavem životního prostředí v okolí svého bydliště.⁶ Z dalších průzkumů pak vyplývá,⁷ že řada občanů považuje ochranu životního prostředí za velmi důležitou, a pokud mají občané říci, které subjekty se na ochraně přírody nejvíce podílejí, pak je aktivita nevládních organizací hodnocena pozitivně ze strany 62% občanů (obdobně kladně jsou hodnoceny např. obecní úřady), méně příznivě pak lidé hodnotí environmentální činnost krajů, ministerstva životního prostředí; parlament či vláda se dostávají na opačnou část škály - jejich činnost je hodnocena spíše negativně. Pozitivní hodnocení neziskových organizací vyvíjejících činnost v oblasti životního prostředí zůstává stabilní již několik let. V této souvislosti je samozřejmě nezbytné odlišit spolky, které vykonávají tzv. přímou ochranu přírody a krajiny (kupř. činnost Hnutí Duha týkající se rysích hlídek nebo obnova krajiny Českého svazu ochránců přírody) a pak činnost spolků, které se primárně zaměřují na účast v řízeních (jedná se přitom zejm. o spolky místních občanů, nikoli pouze o velké organizace typu Arnika, Frank Bold či NESEHNUTÍ). Domníváme se, že pozitivní hodnocení, které lze dohledat ve zmíněných průzkumech souvisí spíše s onou přímou ochranou životního prostředí. Zajímavá data k další diskusi nad těmito otázkami přinesl i nejnovější výzkum občanské angažovanosti.⁸

Právě s občanskou angažovaností je úzce spjata účast občanů na rozhodování a zakládání environmentálních spolků. Prostřednictvím nevládních organizací se občané mohou zapojovat do územních a jiných řízení. Přitom se ale opakovaně objevují pochybnosti o činnosti některých spolků a jejich role při ochraně životního prostředí je zpochybňována. Často se lze dokonce setkat s argumentací, že je účast veřejnosti ve větším počtu případů účelová nebo dokonce obstrukční a že by mělo dojít k přísnější právní úpravě a výraznému omezení účasti veřejnosti. Takové diskuse se vzhledem ke své podstatě nejčastěji odehrávají na poli Poslanecké sněmovny ČR a Senátu, odkud se dostávají do médií.

Proti názoru, že je účast veřejnosti mnohdy obstrukčního charakteru mnozí odborníci vystupují. Jedním z nich je např. M. Damohorský, který se domnívá (což uvedl ve vztahu k jedné z navrhovaných novel § 70 ZOPK), že důvody, které se ve vztahu k omezení účasti veřejnosti na

6 Tamtéž.

7 Viz Centrum nezávislého průzkumu veřejného mínění: Ekologie. *Sociologický ústav AV ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/ekologie/>

8 Centrum občanského vzdělávání: Občanská angažovanost 2015 - nový výzkum. *Centrum občanského vzdělávání* [online]. 2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/obcanska-angazovanost-2015-novy-vyzkum>

rozhodování uvádějí, jako jsou zefektivnění řízení, zjednodušení administrativy a odstranění obstrukcí, jsou ryze účelové a pokud jde o další důvod – „*odstranění obstrukčního jednání – je vykonstruovaný na základě subjektivního názoru jednotlivých zainteresovaných osob, přičemž toto tvrzení není podloženo žádnou systematicky provedenou celorepublikovou objektivní analýzou. Účast občanských sdružení ve smyslu § 70 zákona č.114/1992 Sb. ve správních řízeních není úmyslným zdržováním. Jednak občanská sdružení často, na rozdíl od orgánů státní správy, a to i vzhledem ke své politické nezávislosti opravdu hájí veřejný zájem na ochraně životního prostředí, přičemž často vnáší do řízení odborné vědecky objektivně podložené argumenty. Nezanedbatelná je pak jejich úloha kontrolní, kdy často již jen pouhá účast v řízení odrazuje ostatní účastníky od korupčního jednání.*“⁹

Jak uvádí M. Damohorský, v současnosti nemáme k dispozici dostatečná data, která by dokazovala, jakým způsobem se spolky (resp. je v této souvislosti vhodnější hovořit ještě o občanských sdruženích) zapojují do správních řízení a zda skutečně v některých případech došlo k závažnému ovlivňování výsledku řízení s úmyslem získat profit z takové činnosti.

Proto jsme se rozhodli alespoň dílčí část této problematiky prozkoumat. Prostřednictvím žádostí o informace jsme se pokusit o účasti spolků v územních řízeních a o tom, zda skutečně dochází v podstatném počtu případů ke “zdržování řízení” nebo dokonce k podávání obstrukčních žalob. V rámci této analýzy je naším cílem pospat jednak stávající právní úpravu, ale především se chceme věnovat rozboru získaných dat.

Připomínáme, že částečně jsou data o rozhodování v území dostupná na webových stránkách Ústavu územního rozvoje;¹⁰ stavební úřady však samy neshromažďují data o účastnících územních řízení, přehled o účastenství spolků tedy není možné získat z veřejně přístupných databází.

9 DAMOHORSKÝ, Milan. Stanovisko katedry práva životního prostředí Právnické fakulty UK v Praze k novele stavebního zákona a předpisů souvisejících. In: Arnika [online]. Praha, 2011 [cit. 2014-01-10].

10 Pracovní podklady k analýze stavu na úseku územního plánování. Ústav územního rozvoje [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4625>

2. Postup při psaní analýzy

Tato analýza není vzhledem ke svému rozsahu, finančním možnostem a vzhledem k omezenému časovému prostoru pro její realizaci vyčerpávající. Jedná se pouze o dílčí analýzu výše popsaného problému - účasti spolků v územních řízeních a vlivu účasti těchto organizací na průběh správního řízení.

Analýza se skládá ze čtyř částí:

- 1) Analýzy dat o účasti spolků v územních řízeních, která jsme získali prostřednictvím žádostí o informace (seznam konkrétních oslovených orgánů veřejné správy a soudů je k dispozici níže v příložených tabulkách).
 - Výběr povinných subjektů: vzhledem k tomu, že jsme chtěli získat pokud možno co nejvíce dat a současně jsme byli limitováni časově i finančně i personálně, vybrali jsme sedmdesát stavebních úřadů (celkově jich je v ČR 702), kterým jsme zaslali žádosti o informace. Uvědomujeme si, že větší stavební úřady vedou více územních řízení ve věcech záměrů, které mají výraznější dopad na své okolí, a proto lze předpokládat, že se těchto řízení budou častěji účastnit spolky. Obrátili jsme se proto na městské části Prahy a Brna a na všechna statutární města. V každém kraji jsme pak oslovili dva stavební úřady v menších městech, přičemž jsme se snažili vybrat města okolo 6. 000 obyvatel. Oslovili jsme taktéž všechny krajské úřady. Na ministerstva jsme se obrátili proto, abychom se ujistili, zda mají či nemají údaje o účasti spolků k dispozici. Také jsme se obrátili na všechny krajské soudy.
- 2) Analýzy zápisů z projednání sněmovních tisků - návrhů zákonů, které velmi úzce souvisí s účastí veřejnosti na rozhodování o životním prostředí - novela zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon a novela zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. V této části jsme se zaměřili na výroky poslanců a senátorů ve vztahu k účasti veřejnosti. Tato část je doplněna výběrem výroků politiků či úředníků

v médiích - v souvislosti s předchozím bodem jsme se rozhodli najít nejméně deset výroků českých politiků, které se objevily v médiích a které se dotýkají účasti spolků ve správních (územních) řízeních.

- 3) Popisu zkušeností předních českých nevládních organizací - oslovili jsme Frank Bold¹¹ požádali jsme je o jejich náhled na problematiku účasti spolků v environmentálních řízeních.
- 4) Případové studie - zpracovali jsme dvě případové studie, které se týkaly realizace dvou velkých environmentálně sporných záměrů - výstavba hobby marketu Bauhaus v brněnských Ivanovicích a záměr na realizaci haly Amazon v Brně. Prostřednictvím těchto případových studií jsme chtěli zmapovat, zda v konkrétní kauze skutečně docházelo k problematickému jednání spolků z hlediska obstrukčního nebo jinak negativního vystupování v územních a jiných správních řízeních.

¹¹ Oslovili jsme také NESEHNUTÍ, ti však nereagovali. Posléze nás odkázali na Zelený kruh, který jsme nekontaktovali, neboť jsme chtěli získat informace od spolku, který se skutečně v praxi zabývá účastí občanů na rozhodování; Zelený kruh je zastřešující organizací pro environmentální spolky a sám se přímo do rozhodování nezapojuje.

3. Obecně k účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí

3.1. Aarhuská úmluva

Životnímu prostředí je na mezinárodní úrovni věnována řada dokumentů, které mají buď závazný nebo nezávazný charakter (tzv. soft law jako různá doporučení nebo rezoluce¹²). Mezinárodní smlouvy jako závazné prameny mezinárodního práva se začaly v ochraně životního prostředí objevovat po druhé světové válce. Jak uvádí autoři brněnské učebnice práva životního prostředí¹³, mají buď charakter rámcový (Úmluva o změně klimatu), kdy stanovují pravidla pro přijímání dalších konkrétních závazků, nebo se jedná o ony navazující smlouvy, které se týkají jednotlivých složkových oblastí a stanoví konkrétní závazky států (jako je např. Úmluva o mokřadech nebo Úmluva CITES). Mezi prameny práva, které byly pro rozvoj mezinárodního práva životního prostředí podstatné nepochybně patří zejm. tzv. Stockholmská deklarace OSN (přijátá v roce 1972 na Konferenci OSN o životním prostředí (*Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment*)) a Deklarace z Rio de Janeira o životním prostředí a rozvoji z roku 1992 (*Rio Declaration on Environment and Development*).¹⁴

¹² Obdobně *Právo životního prostředí*. 2., přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 323 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 427, s. 58.

¹³ Tamtéž, s. 59.

¹⁴ V Komentáři k Listině základních práv a svobod autoři zmiňují též skutečnost, že právě Stockholmská deklarace odstartovala proces *ekologizace práva* založený na důsledné ochraně životního prostředí. Mimo to je možné zmínit rovněž směrnici Evropské hospodářské komise OSN o přístupu k informacím o životním prostředí a o účasti veřejnosti na

Pokud se však zaměříme pouze na účast veřejnosti, pak je jednoznačně nejvýznamnější tzv. Aarhuská úmluva (Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, Aarhus, 1998)¹⁵, konkrétně jde o tzv. druhý a třetí pilíř této úmluvy, tj. účast veřejnosti na rozhodování (čl. 7) a přístup k soudní ochraně (čl. 9). Implementace Aarhuské úmluvy v České republice stále není bezproblémová, hlavní nedostatky se týkají účasti nevládních organizací jako dotčené veřejnosti na správních řízeních, ve kterých mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny a přístupu k soudní ochraně. Nezávažnějším problémem ovšem je možnost dosáhnout soudního přezkumu správních aktů.¹⁶

Tato úmluva mj. stanoví základní požadavky na účast veřejnosti při přípravě nejrůznějších plánů, které mohou zasáhnout životní prostředí, a na účast veřejnosti na rozhodování. Je důležité při výkladu a používání Aarhuské úmluvy zohlednit také fakt, že signatářem je i Evropská unie, a proto plyne její závaznost pro ČR nejen z její povahy mezinárodní úmluvy, ale také z toho Aarhuská úmluva je na základě rozhodnutí Rady č. 2005/370/ES součástí práva ES;¹⁷ v této souvislosti Evropský parlament a Rada přijaly nařízení 1367/2006/ES ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství.

Významnou otázkou související s aplikací Aarhuské úmluvy je problematika jejího přímého účinku.¹⁸ Teorie a praxe stanoví jako podmínky přímé použitelnosti mezinárodních smluv (a jejich jednotlivých ustanovení), namísto či přednostně před ustanoveními vnitrostátního práva, jejich dostatečnou specifickou.¹⁹ Současně je třeba, aby z ustanovení mezinárodní smlouvy bylo možné dovodit konkrétní a vymahatelná práva fyzických a právnických osob vůči státu. Naše soudy, ač se postavením Aarhuské úmluvy v našem právním řádu²⁰ zbývaly několikrát, došly

rozhodování o otázkách životního prostředí přijaté na Třetí ministerské konferenci „*Environment for Europe*“ v bulharské Sofii v roce 1995. S. 708-709. Viz WAGNEROVA, Eliška, Vojtěch ŠIMÍČEK, Tomáš LANGÁŠEK, Ivo POSPÍŠIL a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, xxv, 906 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3577-506.

15 Srov. BĚLOHRADOVÁ, Jitka. Aarhuská úmluva - aktuální otázky. In: *Cofola 2011: the conference proceedings*. 1. vyd. Brno: Masaryk University, 2011, s. 7. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 390. (Dále „Bělohradová 2011, op. cit.“).

16 Srov. HUMLÍČKOVÁ, Petra, Pavel ČERNOHOUS a Pavel ČERNÝ. SWOT analýza - přístup ke spravedlnosti v oblasti životního prostředí. In: [online]. Praha: Zelený kruh, 2009, 13. 3. 2008 [cit. 2013-05-27].

17 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. července 2006, sp. zn. 1 Ao 1/2006.

18 Srov. kupř. Access to Justice in Environmental Matters: Report to access on Justice in Environmental Matters. In: [online]. Justice and Environment, 2010 [cit. 2013-05-27].

19 ČERNÝ, Pavel. Nedostatky praktické aplikace čl. 9 Aarhuské úmluvy z pohledu dotčené veřejnosti. In: *Sborník mezinárodní konference o aplikaci Aarhuské úmluvy v praxi* [online]. Ministerstvo životního prostředí, 2009 [cit. 2013-05-27], s. 5.

20 V podrobnostech viz Bělohradová 2011, op. cit.

k závěru, že není přímo aplikovatelná.²¹ Ústavní soud přitom zdůraznil, že ustanovení Aarhuské úmluvy (v tomto konkrétním případě čl. 9 Aarhuské úmluvy) není přímo aplikovatelné ve vztahu k jednotlivci, neboť nestanoví práva přesně a vyžaduje určitou akci ze strany zákonodárce jako podmínku svého použití. Otázku, zda lze Aarhuskou úmluvu považovat za mezinárodní smlouvu o lidských právech, ponechal Ústavní soud otevřenou.²² Před časem se k této otázce vyjádřil (alespoň částečně) velký senát Soudního dvora v případě Lesoochranárske zoskupenie VLK. Podle názoru Soudního dvora článek 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy nemá v právu Unie přímý účinek. *„Je nicméně na předkládajícím soudu, aby vyložil procesní právo upravující podmínky, které je nutno splnit při podávání správního opravného prostředku nebo žaloby, způsobem, který v co největším možném rozsahu zohlední cíle čl. 9 odst. 3 této úmluvy, jakož i cíl účinné soudní ochrany práv poskytnutých právem Unie, aby organizace na ochranu životního prostředí mohla soudně napadnout rozhodnutí vydané v rámci správního řízení, které by mohlo být v rozporu s právem Unie v oblasti životního prostředí. V případě neexistence právní úpravy Unie v této oblasti přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z práva Unie; členské státy jsou přitom v každém jednotlivém případě zodpovědné za zajištění účinné ochrany těchto práv. Procesní podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z práva Unie, nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných právním řádem Unie (zásada efektivity).“²³*

Ve vztahu k zapojení veřejnosti do územního plánování jsou relevantní především tyto články Aarhuské úmluvy:

- Čl. 7: Účast veřejnosti při tvorbě plánů, programů a politik týkajících se životního prostředí: v souladu s tímto článkem mají strany za úkol vymezit veřejnost, která se může účastnit, přičemž musí brát v úvahu cíle této úmluvy. Strany také mají usilovat o to, aby veřejnosti byla poskytnuta v přiměřeném rozsahu příležitost pro její účast při tvorbě politik týkajících se životního prostředí.

Tento článek je samozřejmě naplněn především prostřednictvím zapojení veřejnosti do procesu územního plánování a kromě toho pak do procesů posuzování vlivů různých

21 Viz usnesení Ústavního soudu IV. ÚS 1791/07 ze dne 21. listopadu 2007: „Pokud jde o polemiku stěžovatele s názory NSS ohledně neexistence přímé aplikovatelnosti tzv. Aarhuské úmluvy, ÚS je toho názoru, že z textu této úmluvy, jež ve svém článku 1 předpokládá postupné uskutečňování obecně formulovaných cílů smluvními státy, nelze dovodit, že by tato úmluva byla přímým pramenem jakýchkoliv občanských práv či závazků, natož práv či svobod základních. Úmluva obsahuje závazky států, které mají programovou povahu a jsou průběžně realizovány smluvními stranami.“

22 Usnesení Ústavního soudu IV. ÚS 154/08 ze dne 30. června 2008, <http://nalus.usoud.cz/>.

23 Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 8. března 2011. Věc C-240/09. Lesoochranárske zoskupenie VLK proti Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. In: Sbíрка rozhodnutí. 2010.

plánů, programů a strategií na životní prostředí v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.²⁴

- Čl. 6: Účast veřejnosti na rozhodování o specifických činnostech: dle Aarhuské úmluvy se jedná o činnosti (dle přílohy č. I Aarhuské úmluvy) a také o další činnosti, které nejsou uvedeny v příloze I a které přitom mohou mít významný vliv na životní prostředí. Členské státy přitom mají určit, o které činnosti se jedná. Důležité ovšem je, že Aarhuská úmluva požaduje, aby členské státy umožnily zainteresované veřejnosti, aby byla přiměřeně, včas a účinně informována buď veřejným oznámením, nebo individuálně, v dostatečně rané fázi procedury environmentálního rozhodování mimo jiné o:
 - a) navrhované činnosti a o žádosti, o níž bude rozhodováno;
 - b) povaze možných rozhodnutí nebo o návrhu rozhodnutí;
 - c) orgánu veřejné správy odpovědném za vydání rozhodnutí;
 - d) předpokládaném postupu povolovacího procesu.²⁵
 - e) skutečnosti, zda navrhovaná činnost podléhá proceduře posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) nebo posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících státní hranice.

Je samozřejmé, že ve vztahu k tématu analýzy se tento článek Aarhuské úmluvy týká především otázky rozhodování v území, zejm. územního řízení. Členské státy musí zajistit, aby postupy pro účast veřejnosti zahrnovaly rozumné lhůty pro jednotlivé fáze, které poskytly dostatek času pro informování veřejnosti a pro přípravu a účinnou účast na rozhodování, a to v počátečním stadiu rozhodování, kdy jsou ještě všechny možnosti výběru a alternativ otevřeny a kdy účast veřejnosti může být účinná. Zainteresovaná veřejnost musí mít možnost předkládat písemně nebo - v případě vhodnosti – na veřejném jednání nebo veřejném průzkumu s žadatelem, jakékoli připomínky, informace, rozborů nebo stanoviska, které veřejnost považuje za relevantní ve vztahu k navrhované činnosti. Výsledek účasti veřejnosti přitom musí státní orgány brát vždy v úvahu a musí také zajistit dostatečné informování veřejnosti o výsledku řízení. Svůj nepominutelný význam pak mají samozřejmě i čl. 5, který se týká shromažďování a šíření informací

²⁴ Zákon č. 100/2001Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 25. 11. 2013].

²⁵ Tj. o:

- (i) zahájení procedury rozhodování;
- (ii) možnosti veřejnosti účastnit se tohoto řízení;
- (iii) termínu a místě předpokládaného veřejného jednání;
- (iv) určení orgánu veřejné správy, od něhož lze získat relevantní informace, a u něhož jsou uloženy relevantní informace k přezkoumání ze strany veřejnosti;
- (v) příslušném orgánu veřejné správy nebo o dalších úředních orgánech, jimž lze podávat připomínky nebo dotazy, a o harmonogramu předávání těchto připomínek a dotazů;
- (vi) sdělení, jaké environmentální informace vztahující se k navrhované činnosti jsou dostupné;

o životním prostředí a zejm. pak čl. 9, který se věnuje přístupu k soudní ochraně a požaduje, aby strany Aarhuské úmluvy, tj. především členské státy.

Česká právní úprava byla dlouhodobě kritizována především ze strany nevládních neziskových organizací, neboť v několika směrech nespĺňovala požadavky Aarhuské úmluvy.²⁶ Jednalo se především o omezení účasti veřejnosti, v některých povolovacích procesech, kdy česká právní úprava ve spojení s rozhodovací činností soudů prakticky neumožňovala účast jiným osobám z řad veřejnosti, než vlastníkům dotčených nemovitostí a občanským sdružením (a ani v současnosti to neumožňuje). Ostatní jednotlivci dotčení na jiných než věcných právech v důsledku toho nemohli uplatňovat práva podle čl. 6 Úmluvy, neboť ani jejich účast v procesu EIA, nezaručuje, že jejich vyjádření budou skutečně zohledněna ve výsledném rozhodnutí, proti kterému navíc neměli žádný prostředek obrany. Dalším nedostatkem právní úpravy byl, resp. stále je nedostatečný přístup veřejnosti k soudní ochraně, a to především nemožnost občanských sdružení domáhat se hmotněprávního přezkumu vydaných rozhodnutí ve spojení s nemožností přezkoumávat některé výsledky činnosti veřejné správy, a to zejm. stanovisko EIA nebo závěr zjišťovacího řízení v procesu EIA. V neposlední řadě, a to zejm. před novelou zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní²⁷ (dále jen „soudní řád správní“) účinnou k 1. 1. 2012,²⁸ byla významným nedostatkem české právní úpravy velmi malá pravděpodobnost, že bude podané žalobě přiznán odkladný účinek, což výrazně oslabovalo účinnost soudní ochrany.²⁹

V důsledku těchto pochybení Česká republika byla před nedávnem podrobena kritice ze strany Výboru pro plnění úmluvy (Compliance Committee; dále jen „Výbor“).³⁰ V červnu 2010 podalo občanské sdružení právníků Ekologický právní servis (dále jen „EPS“, nyní Frank Bold)

26 JUSTICE AND ENVIRONMENT, European Network of Environmental Law Organisation: *Public Participation in Spatial Planning Procedures: Comparative Study of Six EU Member States*. Brno, 2013, s. 70.

27 Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 25. 11. 2013].

28 Zákon č. 303/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

29 Srov. ČERNÝ, Pavel. Nedostatky implementace článku 9 Aarhuské úmluvy v České republice. In: *Ekologický právní servis* [online]. Brno: Ekologický právní servis, 2010 [cit. 2014-01-10].

30 Compliance Committee je jedním z orgánů Aarhuské úmluvy a jeho úkolem je přezkum plnění ustanovení Úmluvy. Závěry jeho činnosti mají formu doporučení, nejsou právně závazná. Aarhuská úmluva má samozřejmě vypracovaný systém kontrolních mechanismů, které vyplývají z jejího čl. 15, podle kterého zasedání stran na základě konsensu stanoví volitelné systémy pro kritické přezkoumávání plnění ustanovení této úmluvy, které budou nekonfrontační, mimo-soudní a budou mít poradní povahu. Tyto systémy umožní vhodným způsobem zapojit veřejnost a mohou zahrnovat možnosti zvažovat sdělení získaná od veřejnosti k záležitostem týkajícím se této úmluvy. Strany Úmluvy v roce 2002 na prvním zasedání zvolily členy Výboru, kterému mohou zasílat tzv. submissions týkající se plnění Aarhuské úmluvy jednotlivé strany Úmluvy, a to jak ve vztahu k vlastní zemi, tak k jiným stranám Úmluvy. Dále může Výboru zasílat tzv. doporučení (referral) Byro; Komise dokonce může plnění Úmluvy ze strany smluvních stran zkoumat z vlastní iniciativy. Kromě toho mohou, v rámci principu co nejširší účasti veřejnosti, zasílat Výboru svoje sdělení k plnění Úmluvy (communications) také jednotlivé osoby z řad veřejnosti. K tomu také srov. Bělohřadová 2011, op. cit.

sdělení, ve kterém namítalo nedostatky českého právního řádu ve vztahu k naplňování druhého a třetího pilíře Aarhuské úmluvy. Sdělení je vedeno pod číslem ACCC/C/2010/50 a v současnosti jsou již k dispozici nejen ono původní sdělení a následné vyjádření České republiky, ale také „Zjištění a doporučení ve věci podání ACCC/C/2010/50 - Česká republika schválená Výborem pro dodržování Úmluvy dne 29. června 2012.“³¹ EPS vznesl námitky zejm. k procesu EIA a nezávaznosti stanoviska, omezení účasti ve správních řízeních, zejm. omezení v některých správních řízeních pouze na navrhovatele, omezení žalobní legitimace občanských sdružení (nevládních neziskových organizací) a k otázce přímé použitelnosti Aarhuské úmluvy v českém právním řádu.

Výbor dal za pravdu podstatné části zmíněných námitek obsažených ve sdělení EPS, ačkoli česká vláda ve svém vyjádření trvala na tom, že českou právní úpravu považuje za konformní s Aarhuskou úmluvou. Výbor však dospěl k závěru, že česká právní úprava je v několika bodech v rozporu s Aarhuskou úmluvou, především dovedl, že Česká republika v důsledku restriktivního výkladu pojmu „dotčená veřejnost“, neumožňuje účinnou účast veřejnosti v celém rozhodovacím procesu. Současně Výbor zdůraznil, že není dostatečně zajištěno, aby byly výsledky procesu EIA, resp. názory veřejnosti, zohledněny v navazujících řízeních. Výbor dokonce shledal, že nevládní neziskové organizace nemají dostatečný přístup k přezkumným řízením, v důsledku čehož Česká republika neplní čl. 9 odst. 2 Úmluvy a stejně tak dochází k porušení čl. 9 odst. 3 v důsledku nemožnosti napadnout územní plán ze strany veřejnosti.³²

Česká republika v reakci na tato zjištění v září 2013 doručila Výboru svoji zprávu (Progress Report), ve které se zavázala k přijetí veškerých potřebných novelizací stávající legislativy, jež byla shledána rozpornou s Aarhuskou úmluvou, a to v roce 2014. Změny by měly spočívat ve třech základních bodech:

- a) stanovisko EIA by se mělo stát samostatným správním rozhodnutím;
- b) termín „dotčená veřejnost“ bude definován precizněji;
- c) dotčená veřejnost získá přístup k soudnímu přezkumu finálního rozhodnutí jak z procedurálních, tak z hmotných hledisek.³³

Tyto povinnosti byly z podstatné části splněny novelou zákona o posuzování vlivů.

31 Kompletní shrnutí k dispozici zde: Czech Republic ACCC/C/2010/50. In: *UNECE: United Nations Economic Commission for Europe* [online]. [cit. 2014-01-10].

32 Česká republika ostatně neplní čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy také v důsledku nemožnosti přezkoumat závěr zjišťovacího řízení procesu EIA.

33 Vyjádření předkládané v souladu s článkem 258 Smlouvy o fungování Evropské unie Českou republikou k formálnímu upozornění v řízení pro porušení povinnosti č. 2013/2048, jehož předmětem je provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí do právního řádu České republiky.

3.2. Účast na rozhodování v území

Stavební zákon, jak vyplývá z jeho § 76 odst. 1, chápe územní rozhodnutí (resp. také územní souhlas) jako základní institut pro umísťování staveb nebo zařízení, pro jejich změny, pro změny vlivu jejich užívání na území, pro změny využití území a ochranu důležitých zájmů v území.

Územním rozhodnutím se rozumí rozhodnutí o:

- a) umístění stavby nebo zařízení (dále jen „rozhodnutí o umístění stavby“),
- b) změně využití území,
- c) změně vlivu užívání stavby na území,
- d) dělení nebo scelování pozemků,
- e) ochranném pásmu.

Územní rozhodnutí se vydává v územním řízení, které je klasickým správním řízením upraveným stavebním zákonem se subsidiárním použitím správního řádu, a to jak v otázce vymezení účastníků, řízení, jejich procesní postavení a jejich procesní práva, tak pravidla pro konání ústního jednání, které bývá zpravidla neveřejné (pokud se nejedná o stanovené výjimky), a pravidla pro využití opravných prostředků.

Při vymezení účastníků územního řízení vyšel zákonodárce z varianty částečně uzavřeného výčtu. V souladu s § 85 odst. 1 a 2 stavebního zákona účastníky stávají:

- a) žadatel,
- b) obec, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn,
- c) vlastník pozemku nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, není-li sám žadatelem, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku nebo stavbě,
- d) osoby, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno,
- e) osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis (zde zejm. o ochraně přírody a krajiny v § 70 nebo zákon o posuzování vlivů v § 23 odst. 9)

Jistě nepanují žádné pochybnosti o tom, kdo je žadatel, ani o tom, která obec bude účastníkem řízení – vždy je zřejmé, v jakém katastrální území, resp. ve kterém obvodu které obce má být záměr realizován. Stejně tak by nemělo být obtížné identifikovat vlastníka pozemku nebo staveb (resp. toho, kdo by byl k daným nemovitostem oprávněn z věcného břemene), na kterých má být záměr realizován, ačkoli samozřejmě může jít o účastníka neznámého pobytu, který se sám řízení účastnit nemůže. Poslední dva způsoby vymezení účastníků však nejsou jednoznačné a bylo zapotřebí judikatury, aby vytyčila základní podmínky pro definování těchto subjektů.

I. Průchová³⁴ se domnívá, že smysl participace spolků (resp. tehdy občanských sdružení) na rozhodování veřejné správy spočívá především v zajištění kvalifikované účasti veřejnosti v těchto procesech. Upozorňuje současně na to, že na postavení spolků jako účastníků řízení lze nahlížet z různých úhlů pohledu – jinak je nepochybně vnímají občané, kteří sledují své zájmy, jež jsou v podstatě shodné se zájmy ochrany přírody a krajiny a jinak na jejich postavení bez pochyby nahlíží investor nebo správní orgán. I. Průchová se však domnívá, že i „*při vědomí všech těchto skutečností...je účastenství občanských sdružení nezpochybnitelné.*“³⁵ Obdobně tento názor vyjádřil Nejvyšší správní soud (sic pro stavební řízení), který se domnívá, že „*smyslem a účelem účasti občanských sdružení podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve stavebních řízeních není blokáce, zdržování a protahování realizace stavebního záměru procesními obstrukcemi, nýbrž to, aby kvalifikovaně, tj. odbornými argumenty z oblasti ochrany životního prostředí, urbanismu apod., hájila dotčené (veřejné) zájmy ochrany přírody a krajiny v konkurenci jiných veřejných zájmů a zájmů soukromých.*“³⁶

Nejobvyklejší cestou, jak se spolky stávají účastníky správního řízení je § 70 ZOPK, podle kterého se ochrana přírody uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení (spolků) a dobrovolných sborů či aktivů (§ 70 odst. 1). Druhý odstavec pak upravuje bližší podmínky účasti občanského sdružení, resp. jeho organizační jednotky (spolek) ve správních procesech, ve kterých mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle ZOPK. Výkladové potíže činí především vymezení oněch správních procesů. ZOPK totiž výslovně uvádí, že občanské sdružení (spolek), jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, může u příslušných správních orgánů požadovat (věcně a místně specifikovanou žádostí platnou po dobu jednoho roku), aby bylo předem informováno o „všech zamýšlených zásadách a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny“ chráněné podle ZOPK. Pokud splní tyto podmínky, je podle § 70 odst. 3 oprávněno účastnit se správního řízení, jestliže oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení.

Aplikační praxe i teorie jsou poměrně konzistentní v odpovědi na otázku, zda se jedná i o správní řízení jiná než ta, která upravuje ZOPK (základním procesem, kterého se účastní občanská sdružení a který přitom upravuje ZOPK jsou řízení o vydání povolení ke kácení dřevin), tj.

34 PRŮCHOVÁ, Ivana. Aktuální otázky účastenství v řízeních podle § 70 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. In: *Dny práva - 2010: 4. ročník mezinárodní konference pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity* [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010 [cit. 2014-01-13]. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 378.

35 Tamtéž.

36 Rozsudek Nejvyššího správního ze dne 4. května 2011, sp. zn. 7 As 2/2011.

kupř. procesy podle stavebního zákona.³⁷ Nejvyšší správní soud k této otázce navíc poznamenává, že „občanskému sdružení svědčí účastenství podle § 70 odst. 2 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, pouze v takovém správním řízení, jež je způsobilé zasáhnout zájmy vymezené v § 2 odst. 1 tohoto zákona. Účast občanských sdružení ve správních řízeních nelze vykládat natolik široce, že by se vztahovala na řízení, jež mohou zasáhnout jakoukoliv složku životního prostředí, nýbrž toliko složky životního prostředí chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny.“³⁸ Není jisté pochybnost o tom, že územní řízení je právě oním „správním řízením, při kterém mohou být dotčeny zájmy přírody a krajiny“, to ostatně potvrzuje § 85 odst. 2 psím. c) stavebního zákona, které považuje za účastníky územního řízení osoby, o kterých tak stanoví zvláštní zákon, tj. § 70 ZOPK.

Dalším postupem, který velmi úzce souvisí se zapojením veřejnosti při rozhodování v území je posuzování vlivů na životní prostředí,³⁹ známé pod zkratkou EIA (Environmental Impact Assessment).⁴⁰ Někteří autoři považují účast veřejnosti při posuzování vlivů na životní prostředí a na lidské zdraví za velmi podstatnou, ne-li klíčovou součást procesu a docházejí k závěru, že v současnosti se celý způsob zapojení veřejnosti zaměřuje spíše na samotnou proceduru a technické otázky a zapomíná na vlastní důvody zapojení; současně se domnívají, že otevřenost v rozhodování sice může být náročná z mnoha hledisek, ovšem přináší výhody a umožňuje rozvíjet nové způsoby rozhodování.⁴¹

Česká republika čelila kvůli nedostatečné implementaci „EIA směrnice“⁴² kritice ze strany Evropské unie. Původní řízení proti České republice bylo zahájeno již v roce 2006, a ačkoli v roce 2009⁴³ došlo k částečné novelizaci zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů doplněním

37 PEKÁREK, Milan. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: (komentář)*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995. Právo a současnost, Sv. 7.; nebo PEKÁREK, Milan a Ivana PRŮCHOVÁ. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související: komentované znění*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 244. Tyto názory jsou potvrzovány i aktuálními komentáři k ZoPK – např. PRCHALOVÁ, Jana. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000: úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. k 1.3.2010. Praha: Linde, 2010.

38 Podle rozsudku Nejvyššího správního ze dne 7. prosince 2005, sp. zn. 3 As 8/2005.

39 K mezinárodním a evropským souvislostem účasti veřejnosti při posuzování vlivů na životní prostředí, resp. problematickým bodům české právní úpravy a aplikační praxe viz kapitola věnovaná těmto otázkám.

40 Obdobně i pro posuzování záměrů platí vše, co bylo uvedeno u posuzování koncepcí k hodnocení vlivů záměrů z toho hlediska, zda může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti v souladu se ZOPK.

41 POHJOLA, Mikko V a Jouni T. TUOMISTO. Openness in participation, assessment, and policy making upon issues of environment and environmental health: a review of literature and recent project results. *Environmental Health* [online]. 2011, vol. 10, issue 1, s. 58 [cit. 2013-06-15].

42 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (kodifikované znění)

43 V červnu roku 2010 Evropský soudní dvůr rozhodl, že Česká republika nezajistila soulad se směrnicí o posuzování vlivů na životní prostředí. Problémy se týkají několika aspektů přístupu k právním ustanovením provedení směrnice do českého právního řádu.

§ 23 odst. 10,⁴⁴ Evropská komise nepovažovala tuto úpravu za dostatečnou a vyzvala znovu ČR k nápravě a nakonec byla Česká republika odsouzena Soudním dvorem za porušení povinnosti pro nesplnění Smlouvy.⁴⁵ Právní úprava však nadále neodpovídala požadavkům evropského práva⁴⁶, a proto bylo v dubnu 2013 zahájeno další řízení pro porušení Smlouvy o fungování Evropské unie.⁴⁷ Česká vláda zaslala svoji odpověď Evropské komisi v srpnu 2013. V důsledku tohoto infringementu muselo dojít k rozsáhlé novelizaci zákona o posuzování vlivů. Od začátku dubna 2015 tak platí nová pravidla pro proces EIA.⁴⁸

Proces EIA probíhá podle zákona o posuzování vlivů (zákon č. 100/2001 Sb.) zpravidla před samotným územním řízením,⁴⁹ které se nyní považuje za tzv. navazující řízení a účast v něm je upravena specificky. Účelem posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní odborný podklad pro vydání navazujících rozhodnutí (zejm. územního rozhodnutí), popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti.

Zákon o posuzování vlivů nyní definuje dotčenou veřejnost jako:

- 1) osobu, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení dotčena ve svých právech nebo povinnostech,
- 2) právnickou osobu soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení (tj. pro náš případ územním řízením), případně před dnem vydání rozhodnutí nebo kterou podporuje svými podpisy nejméně 200 osob. Právě zde jsou upřesněny podmínky, za

44 Zákon č. 436/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

45 Viz rozsudek Soudního dvora (osmého senátu) ze dne 10. 6. 2010. Komise Evropských společenství proti České republice. Věc C-378/09. In: Sbírka rozhodnutí. 2010.

46 Dlouhodobým problémem byla zejm. chybějící definice dotčené veřejnosti, nemožnost přezkoumávat závěr zjišťovacího řízení a nezávanost stanoviska EIA pro navazující rozhodnutí. Po novele jsou tyto nedostatky v podstatě (alespoň na úrovni zákona, na praxi zatím nelze usuzovat) odstraněny.

47 Viz analýza, kterou si nechalo zpracovat Ministerstvo vnitra: Komise ČR především vytýká, že se v českém právu směrnice o posuzování vlivů nepromítá také do dalších povolujících řízení, které na samotné posouzení vlivů navazují. Dalšími výtky je přílišné omezení účasti veřejnosti v navazujících řízeních, kterých by měla mít možnost účastnit se celá dotčená veřejnost, včetně zajištění dostatečného přístupu k soudní ochraně. Výtky se v podstatě shodují se zjištěními Compliance Committee ve vztahu k porušování závazků vyplývajících z Aarhuské úmluvy.

48 Novela zákonem č. 39/2015 S., kterým se mění zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

49 Právě připravovaná novela stavebního zákona však počítá s kompletním začleněním procesu posuzování do územního řízení, je tedy možné, že pro záměry podléhající posuzování už bude do budoucna probíhat pouze jeden proces.

kterých jsou spolky považovány za dotčenou veřejnost a jsou jim přiznána některá procesní oprávnění.⁵⁰

Dotčená veřejnost se může vyjadřovat v průběhu posuzování vlivů a dokonce je spolkům přiznána možnost podat žalobu proti rozhodnutí vydaném ve zjišťovacím řízení, pokud toto rozhodnutí říká, že záměr nebo jeho změna nebudou (spolky mohou napadat hmotnou nebo procesní zákonnost tohoto rozhodnutí, což je významný posun v chápání oprávnění spolků – v žalobách proti územním rozhodnutím jim dosud byla přiznána pouze procesní práva). Spolky se pak mohou účastnit i tzv. navazujících řízení – toto oprávnění jí vzniká nikoli podle § 70 ZOPK, ale přímo ze zákona o posuzování vlivů (jedná se tedy o druhý způsob, jak se stát účastníkem územního řízení). Spolky se musí přihlásit do řízení do 30 dnů od zveřejnění informace o zahájení navazujícího řízení jako plnoprávní účastníci. Ostatní veřejnost má právo jen tzv. konzultativní účasti. Spolky se dokonce mohou odvolat proti prvostupňovému územnímu rozhodnutí, a to i tehdy, kdy se neúčastnily právě toho územního řízení, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno. Následně je spolkům přiznáno oprávnění domáhat se žalobou zrušení rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení a napadat hmotnou nebo procesní zákonnost tohoto rozhodnutí, předpokládá se totiž, že má práva, na kterých může být dotčena.⁵¹

Co se týče vztahu mezi zapojením spolků podle § 70 ZOPK a zákona o posuzování vlivů platí, že na řízení, která navazují na posuzování vlivů na životní prostředí se § 70 ZOPK nevztahuje (viz § 70 odst. 2 ZOPK). Toto pravidlo bylo do ZOPK vloženo s novelou zákona o posuzování vlivů.

⁵⁰ Náležitosti podporující podpisové listiny jsou dle zákona o posuzování vlivů (§ 9e) následující:

V záhlaví podporující podpisové listiny a na každém jejím očíslovaném podpisovém archu se uvede alespoň název záměru a skutečnost, že listina je určena na podporu

- a) podání písemného oznámení, kterým se dotčená veřejnost přihlašuje k účasti v navazujícím řízení, nebo
- b) odvolání proti rozhodnutí podle § 7 odst. 6 nebo proti rozhodnutí vydanému v navazujícím řízení.

Každá osoba podporující podání písemného oznámení nebo odvolání uvede na podpisový arch své jméno, příjmení, datum narození a adresu místa pobytu a připojí vlastnoruční podpis. Podporující podpisovou listinu lze použít pro veškerá navazující řízení k danému záměru.

⁵¹ „Pro vydání rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí vydanému v navazujícím řízení je nově stanovena v § 9d odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí lhůta 90 dnů. Zavedení lhůty je odůvodněno především požadavkem vyplývajícím z čl. 11 odst. 4 EIA směrnice, podle kterého každé soudní řízení, v němž se dotčená veřejnost domáhá svých práv, musí být včasné a nesmí být nepřiměřeně nákladné. Podle téhož ustanovení zákona o posuzování vlivů na životní prostředí soud i bez návrhu rozhodne o přiznání odkladného účinku žalobě nebo o předběžném opatření podle soudního řádu správního. Soud přizná žalobě odkladný účinek nebo nařídí předběžné opatření, hrozí-li nebezpečí, že realizací záměru může dojít k závažným škodám na životním prostředí.“ Usnesení Ústavního soudu ze dne 6. května 2015, so. Zn. II. ÚS 3831/14

4. Role spolků ve společnosti

V souvislosti s účastí veřejnosti na rozhodování, zejm. s účastí spolků na územních a stavebních řízeních, se často hovoří o účelovém jednání, o úmyslném přihlašování se do řízení pouze za účelem prosazování nerelevantních a dokonce i nesmyslných argumentů anebo za účelem záměrného prodlužování povolovacích řízení. Nejčastěji, což je vzhledem k velikosti investic a rozsahu stavby, se tato situace opakuje u infrastrukturních staveb. – v České republice je zřejmě nejznámějším případem výstavba dálnice D 8 nebo rychlostních silnice R 52, R 43 či R 49 (a v této souvislosti se synonymem „českého ekoteroristy“ staly především Děti Země⁵²). O zdržovací taktice spolků panuje řada mýtů, které jsou navíc podporovány málo informa-

52 K jedné z žalob Děti Země Ústavní soud řekl: „Ústavní soud nepopisuje shora konstatovaný průběh řízení, jak probíhalo před Krajským soudem v Ústí nad Labem, bezdůvodně. Právě uvedené řízení, ve kterém se stěžovatel domáhal - a po sedmi letech také domohl – zrušení územních rozhodnutí, a nikoli řízení vedené Městským soudem v Praze ve věci přezkumu navazujícího stavebního rozhodnutí, bylo totiž fází řízení, ve které byla zcela nepochybně porušena práva stěžovatelů. Vzhledem ke skutečnosti, že tato řízení (o soudním přezkumu územních rozhodnutí) nejsou předmětem ústavní stížnosti, může se Ústavní soud omezit pouze na konstatování toho, že uvedená řízení byla ve svém důsledku pro stěžovatele zcela neefektivní, a to jednak z důvodu délky řízení, a dále z důvodu postupu krajského soudu. Ten nerespektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu ohledně přiznání odkladného účinku žalobě, a to nejen tím, že návrhu stěžovatele nevyhověl, nýbrž také proto, že tak učinil až pět let od okamžiku, kdy byl poprvé upozorněn na skutečnost, že v souvislosti s pokračujícími stavebními přípravami dotčeného úseku dálnice hrozí nevratné zásahy do krajiny. Pět měsíců poté, kdy návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku žalobě krajský soud zamítl, přitom žalobě stěžovatele vyhověl. Ústavní soud se domnívá, že právě skutečnost, že správní soudy rozhodovaly o žalobě stěžovatele po dobu sedmi let, aniž by žalobě byl přiznán odkladný účinek, vedla k tomu, že v mezidobí byla vydána rozhodnutí o povolení stavby dálnice. Za situace, kdy právní úprava neumožňovala při přezkumu vydaných stavebních povolení zohlednit skutečnost, že jim předcházející územní rozhodnutí byla zrušena, vedl takový stav ve svém důsledku skutečně k tomu, že stěžovatelé nebyla poskytnuta správními soudy efektivní ochrana jeho práva, a to na spravedlivý proces... Je tedy zjevné, že dílem nedostatků tehdejší právní úpravy, ale především dílem shora popsaného postupu Krajského soudu v Ústí nad Labem došlo ve věci stěžovatelů k situaci, kdy vady vzniklé ve fázi projednávání posuzování vlivů dotčené stavby na životní prostředí již nelze odstranit.“ Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3831/14 6 ze dne 6. května 2015. Kauze se věnovala i média, kupř. <http://domaci.ihned.cz/c1-64135960-ustavni-soud-zkritizoval-soudy-i-zakony-kvuli-d8-stiznosti-uz-ale-nic-neyvresi-vzkazal>

nými politiky (v některých případech jde však dle našeho soudu o záměrně lživé výroky), kteří nevycházejí z žádných statistických údajů. Za všechny na tomto místě a s odkazem do další kapitoly, kde jsme sesbírali další výroky našich politiků na téma účasti veřejnosti, uvedme vyjádření bývalého ministra pro územní rozvoje Petra Němce: „*Na druhou stranu, pokud bychom k tomuto omezení účasti veřejnosti nepřistoupili, stavební úřad v každém případě, pokud jsou dány námitky ze strany vedlejších účastníků, musí stavební řízení přerušit a věc se dostává k soudu. Jakékoli zkrácení lhůt pro vyjádření ze strany veřejnosti nemá smysl, protože problém je až následný. Tehdy, když tito vedlejší účastníci námitky podají, na námitkách trvají, tak stavební úřad musí stavební řízení přerušit a věc rozhoduje soud.*“⁵³ Ministr zde zcela klamavě uvedl, že občanská sdružení mají možnost „přerušit“ běh územního či stavebního řízení. Pokud totiž jakýkoli účastník podá námitky, stavební úřad je posoudí a to je vše, žádný spolek nedokáže přerušit správní řízení.

Podobné emotivní výroky jsou spíše pravidlem a problematika účasti veřejnosti se v důsledku toho smršťuje na tři nebo čtyři vleklé, rozsáhlé a v současnosti už uspokojivě nevyřešitelné kauzy. V důsledku toho se pak zapomíná na malé místní spolky, které občané zakládají za účelem ochrany svých práv. Je totiž skutečně pravdou, že v některých situacích je postavení spolku silnější než postavení samotného vlastníka, důvodem k založení takových spolků také bývá fakt, že občané mají potřebu zaštitit se nějakou další osobou, protože vystupovat sám svým jménem může být příliš stresující).

Občané, kteří se rozhodnou hájit svá práva (zejm. práva vlastnická, což bychom na tomto místě měli zdůraznit), se totiž stávají terčem mediálních útoků. Dobře známými mediálními případy se stala výstavba dálnice D 11 a paní Havránková, která žádala odpovídající náhradu za pole, která ležela na vyprojektované trase dálnice. Paní Havránková se dvacet let snažila dosáhnout přiměřeného vyrovnání za výrazný zásah do vlastnických práv, která by v demokratickém právním státě měla být zcela samozřejmě v popředí ochrany. Během těchto let se v médiích objevila řada nenávistných komentářů vztahujících se k její osobě,⁵⁴ je však nutno uvést, že se objevovaly i články, které jasně viděly vinu na straně Ředitelství silnic a dálnic.⁵⁵ Celá kauza

53 Stenografický zápis 5. schůze, 12. září 2002. *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Digitální depozitář* [online]. 2002 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/005schuz/5-1.html>

54 „Žena, kvůli které se dálnice D11 zasekla, se jmenuje Ludmila Havránková. Její pole leží přímo na vyprojektované trase v nedalekých Plačicích. Paní Havránková se o ně se státem handrkuje už patnáct let. Je jí jedno, kolik lidí se za tu dobu zabilo na ucpané okresce. Neřeší ani tisíce kamionů dusících obyvatele Libišan, Plačic a Březhradu. Prostě si postavila hlavu. Najala si známého „zeleného“ právníka Petra Kužvarta a za pouhou jednu korunu prodala část pozemků sedmašedesáti ekologickým aktivistům.“ Viz: BREZINA, Ivan. *EKOLOGIE: Bič na zelené kverulanty. Neviditelný pes* [online]. 2008 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekologie-bic-na-zelene-kverulanty-dlr-/p_spolecnost.aspx?c=A081119_204605_p_spolecnost_wag

55 „Pokud znáte případy průtahů na jednotlivých dálničních úsecích podrobněji, velmi často se setkáváte s čímsi podobným. Státní šlendrián sváděný na nepřejčnost aktivistů. Jenže zatímco u D 8 nebo D 5 by to bylo na delší debatu, u D 11 je vina Ředitelství silnic a dálnic a Pozemkového fondu jednoznačná a jasná.“ Viz FEŘTEK, Tomáš. *Kdo blokuje*

přítom nakonec skončila smírným řešením, ke kterému ředitelka Státního pozemkového úřadu, Svatava Maradová řekla: „*Směnná smlouva s paní Havránkovou je pro stát výhodná hned v několika směrech. Nejenže otevřela cestu k úspěšnému dořešení situace kolem dostavby dálnice D11, ale současně jsme získali i o více než 1,5 hektaru větší výměru kvalitní zemědělské půdy a přínos do státní pokladny ve výši přibližně čtyři miliony korun.*“⁵⁶

Podobným případem byl příběh sedláka Rajtera, jehož kauza je dopodrobna popsána společností Frank Bold⁵⁷ nebo kauza Hyundai, která je jednou z mediálně nejznámějších a také nejdělejších – právě v souvislosti s ní zazněla řada velmi negativních výroků proti účasti veřejnosti na rozhodování, ačkoli byla od počátku provázena řadou nezákonností.⁵⁸ Neviditelný pes kupř. napsal: „*Dalším Studničkovým vzorem měla být koalice ekologických organizací, které před pár lety bojovaly proti průmyslové zóně v Nošovicích. Firmu Hyundai, která tam plánovala postavit automobilku, aktivisté nejdřív „zpracovali“ žalobami na údajné poškozování životního prostředí. Najali si na to právníckou kancelář, jejíž zaměstnanci se specializují na „ekologické právo“. Česky řečeno vědí, jak s pomocí nejrůznějších úředních obstrukcí a kliček na dlouhé roky zmrazit výstavbu čehokoli. Korejci se vyděsili, že továrna nabere zpoždění. Pak už jen stačilo přijít s nataženou rukou a říct: „Ale no tak, jsme přece rozumní lidé, přece se nějak dohodneme...“ Korejci ještě rádi založili „nadační fond na podporu občanských iniciativ“, do kterého aktivistům převedli dvacet milionů korun. Oficiálně mají peníze sloužit na „projekty vedoucí ke zvýšení povědomí o životním prostředí a jeho ochraně“. Pokud to nazvete takhle politicky korektně, nikdo se neodvážá zeptat, v čem se vlastně lišíte od sicilských kmostrů v tmavých brýlích. Nikdo už nebude pátrat, přes jaké projekty těch dvacet mega protlačíte na soukromá konta.*“⁵⁹

Kromě toho, že mohou sloužit k posílení ochrany práv občanů, hrají spolky jiné významné role. První z nich je samozřejmě obrana veřejných zájmů⁶⁰ – především zájmu na ochraně pří-

české dálnice? *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. 2006 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/stary-reflex-reflex-cz-reflex-cz-fertek/24752/kdo-blokuje-ceske-dalnice.html>

56 Bitva o dálnici D11 končí, farmářka Havránková prodala poslední pozemky. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: http://byznys.lidovky.cz/bitva-o-dalnici-d11-konci-farmarka-havrankova-prodala-posledni-pozemky-1kf-/doprava.aspx?c=A141126_110321_ln-doprava_mmu

57 Příběh Sedláka Rajtera proti hliníkárně Nemak. *Frank Bold* [online]. 2012 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://frankbold.org/resime/pripad/pribeh-sedlaka-rajtera-proti-hlinikarne-nemak>

58 Více o kauze a sní spojeném údajném vydírání zde GREGOR, Filip. Hyundai v Nošovicích: opravdu ekologové vydírali? *Frank Bold* [online]. 2006 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://frankbold.org/zpravodaj/kategorie/aktualne/hyundai-v-nosovicich-opravdu-ekologove-vydirali>

59 BREZINA, Ivan. PRÁVO: Zelení vyděrači: V Česku byl odhalen první případ ekoracketeeringu. *Neviditelný pes* [online]. 2010 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/pravo-zeleni-vyderaci-ous-/p_spolecnost.aspx?c=A100113_103439_p_spolecnost_wag

60 Veřejným zájem jako opak zájmu soukromého Jde o pojem, který není v právní úpravě definován, ale právě ve správním právu, potažmo právu životního prostředí se často vyskytuje, a to jako tzv. neurčitý právní pojem. Jde o takový zájem, který je možné označit za obecný, či veřejně/obecně prospěšný. Jehož nositelem jsou blíže neurčené, ale

rody a krajiny, obecněji pak životního prostředí. Ve společnosti samozřejmě dochází ke střetávání řady různých zájmů, ať již různých zájmů veřejných, tak zájmů veřejných a soukromých nebo jen zájmů soukromých. Ačkoli je samozřejmé, že výsledkem rozhodnutí je upřednostnění jednoho zájmu před druhým, není přípustné, aby se tak stalo bez důsledného poměrování jednotlivých zájmů, hledání variant a především bez důkladného zhodnocení vybrané varianty. Právě spolky mají za úkol chránit životní prostředí (tuto roli by samozřejmě měly plnit spolu s dotčenými orgány veřejné správy, ponechat tento úkol jen orgánům je však krátkozraké, neboť orgány veřejné správy nemusí disponovat, a také nedisponují, se všemi potřebnými údaji a neznají názor občanů).⁶¹ Mnohdy jsou právě spolky jedinými subjekty v řízení, které upozorňují na problematická místa navrhovaného záměru vzhledem k dopadům na životní prostředí. Ústavní soud se v této souvislosti domnívá, že „...v demokratickém právním státě je životní prostředí hodnotou, jejíž ochrana má být realizována za aktivní participace všech složek občanské společnosti, včetně občanských sdružení a nevládních organizací, které mají povahu právnických osob. Diskurs v rámci otevřené společnosti, realizovaný případně též právními prostředky a v řízení před soudy, je pak účinnou zárukou ochrany přírodního bohatství státu (čl. 7 Ústavy).“⁶² Obdobnou myšlenku zdůrazňuje i I. Jančářová, podle které „kvalitní a efektivní ochrana životního prostředí předpokládá zapojení širokého spektra subjektů do tohoto procesu.“⁶³ Je tedy zřejmé, že „smyslem a účelem účasti občanských sdružení podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve stavebních řízeních není blokáce, zdržování a protahování realizace stavebního záměru procesními obstrukcemi, nýbrž to, aby kvalifikovaně, tj. odbornými argumenty z oblasti ochrany životního prostředí, urbanismu apod., hájila dotčené (veřejné) zájmy ochrany přírody a krajiny v konkurenci jiných veřejných zájmů a zájmů soukromých.“⁶⁴

Význam spolků zdůrazňuje i Nejvyšší správní soud (který ale současně zdůrazňuje, že zneužití práv je netolerovatelné): „Tuto efektivní ochranu mohou naplňovat právě zejména občanská sdružení, která vzniknou teprve v reakci na to, že se objeví určitý záměr, jenž se může dotknout zájmů ochrany přírody a krajiny a který se procesně projeví zahájením příslušného správního řízení typicky na návrh toho, kdo chce záměr realizovat... Výše uvedené samozřejmě

alespoň rámcově determinované okruhy osob jako tzv. veřejnost, popř. může jít o celospolečenské zájmy. Viz MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva*. 2. rozšíř. vyd. Praha: Linde, 1999. Zdůrazňuji, že Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku sp. zn. 6 As 65/2012 ze dne 10. května 2013, řekl, že „veřejný zájem musí být výslovně formulován ve vztahu ke konkrétní posuzované záležitosti a musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého.“

61 : „It is very important that citizens and NGOs are able to play an active role in defending the environment. In the words of Advocate General Eleanor Sharpston: „the fish cannot go to court““. Viz Životní prostředí: důslednějším prováděním se sníží náklady a zlepší kvalita životního prostředí: Evropská komise - tisková zpráva. EVROPSKÁ UNIE. *Press releases database* [online]. 2012 [cit. 2015-01-06].

62 Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. června 2005 sp. zn. I. ÚS 486/04.

63 JANČÁŘOVÁ, Ilona. *Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 295, s. 13. (Dále jen „Jančářová 2002, op. cit.“).

64 Rozsudek Nejvyššího správního ze dne 4. května 2011, sp. zn. 7 As 2/2011.

neznamená, že případné snahy určitých subjektů opakovaným zakládáním provázaných občanských sdružení mařit průběh konkrétního řízení a bez věcného důvodu řízení prodlužovat, fakticky s cílem zabránit realizaci záměru, ačkoli pro to nejsou z pohledu zájmů ochrany přírody a krajiny věcné důvody, je možné považovat za legitimní. Je nepochybně namístě, aby takovým sdružením správní orgány účelově uplatněná procesní práva s poukazem na zákaz zneužití práva, odebraly.⁶⁵

Spolky podporují občanskou společnost a v mnoha případech, kdy se zapojují do rozhodování, fungují jako významné prvky kontroly veřejné správy. Kontrola veřejné správy funguje v několika různých stupních, přičemž vnější kontrola je stejně důležitá jako kontrola vnitřní. U účasti veřejnosti na rozhodování je nezbytné vždy a za všech okolností zdůrazňovat právě tuto roli spolků. Je totiž nesporné, že zájem na zákonném a kvalitním výkonu veřejné správy by měl mít vždy přednost – není v právním státě akceptovatelné, aby orgány veřejné správy nedodržovaly zákony. Není přípustné, aby bylo v některých případech orgánům veřejné správy dovoleno odchýlit se (navíc zjevně dle vlastního uvážení) od požadavků zákonů, zvláště pokud by podobné výjimky byly zdůvodněné „vyšším zájmem“, kupř. na výstavbě dopravní nebo energetické infrastruktury. Který další vyšší zájem by pak dostal přednost před dodržováním litery zákona?

Pokud by orgány veřejné správy dodržovaly právní předpisy, nemohlo by ve skutečnosti docházet k relevantnímu zdržování výstavby, neboť stavební zákon má pevně stanovené, poměrně krátké lhůty pro rozhodování, které nemohou účastníci řízení nijak ovlivnit – není kupř. pravdou, že se proti jednomu územnímu rozhodnutí může účastník odvolávat donekonečna. Je také obecně známo, že soudy dlouhodobě⁶⁶ nepřiznávaly žalobám proti územním rozhodnutím odkladný účinek (což se částečně změnilo zmírněním podmínek pro přiznání odkladného účinku po novele soudního řádu správního, zákona č. 150/2002 Sb., zákonem. č. 303/2011 Sb.,⁶⁷ v potřebné míře případů,⁶⁸ a tak podaná žaloba nezpůsobila, že by se nemohlo pokračovat v řízení dále k vydání stavebního povolení (což je v praxi samozřejmě i ke škodě, protože je-li územní

65 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2013, sp. zn. 9 As 156/2012

66 ČERNÝ, Pavel. K rozhodování správních soudů o návrzích na odklad vykonatelnosti žaloby (vybrané otázky). *Právní rozhledy* [online]. 2008, č. 24 [cit. 2014-01-13].

67 Situace se změnila u řízení navazujících na proces EIA. V zákoně č. 100/2001 Sb. se nyní v § 9d odst. 2 uvádí: O žalobách proti rozhodnutím vydaným v navazujících řízeních rozhodne soud do 90 dnů poté, kdy žaloba došla soudu. Soud i bez návrhu rozhodne o přiznání odkladného účinku žalobě nebo o předběžném opatření podle soudního řádu správního. Soud přizná žalobě odkladný účinek nebo nařídí předběžné opatření, hrozí-li nebezpečí, že realizací záměru může dojít k závažným škodám na životním prostředí.

68 Z novější judikatury Nejvyššího správního soudu přitom však vyplývá, že „právě na základě čl. 9 odst. 4 Úmluvy musí být stěžovatelům z řad dotčené veřejnosti, tedy i stěžovateli, vyhověno k jejich návrhům na přiznání odkladného účinku správní žaloby tak, aby nemohlo docházet k situacím, kdy v době rozhodování o správní žalobě již byl povolený záměr nevratně realizován (typicky provedení stavby). Pokud by návrhu na přiznání odkladného účinku vyhověno nebylo, došlo by k porušení čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy a čl. 10a směrnice, neboť poskytovaná soudní ochrana by nebyla včasná a spravedlivá“. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 1 As 13/2007-63.

rozhodnutí soudem pro nezákonnost zrušeno, stává se, že je jedinou možností tuto nezákonnost pouze strpět). V důsledku toho docházelo k situacím, kdy sice bylo územní rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno, ale stavba byla již zkolaudována.

4.1. Účast veřejnosti a zneužití práv

V judikatuře najdeme několik případů, kdy se soudy otázkou zneužití práv ze strany spolků zabývaly. Podívejme se nyní alespoň na některé. Podle Nejvyššího správního soudu je „zneužitím práva situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené. O chování toliko zdánlivě dovolené jde z toho důvodu, že objektivní právo nezná chování zároveň dovolené a zároveň nedovolené; vzhledem k tomu, že ze zásady *lex specialis derogat legi generali* vyplývá, že zákaz zneužití práva je silnější, než dovolení dané právem, není takové chování výkonem práva, ale protiprávním jednáním... Výkonu práva, který je vlastně jeho zneužitím, proto soud neposkytne ochranu.“⁶⁹ K zakazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vřídících hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastními právnímu řádu, s nimiž se může střetnout.⁷⁰

Jedním ze zcela zřejmých případů zneužití práva, který lze vystopovat v judikatuře Nejvyššího správního soudu je ten, kdy se jednotlivec obracel na soud ve stovkách případů: „V evidenci Nejvyššího správního soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 847 spisů, kde žalobce vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2013 do 12. 9. 2013 napadlo k Nejvyššímu správnímu soudu 258 věcí, v nichž žalobce vystupuje jako účastník řízení, přičemž k těmto datu jich bylo vyřízeno, resp. rozhodnuto 203 (pouze ve 2 případech Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Ze soudní evidence je dále patrné, že množství žalobcem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž žalobce vystupoval jako

69 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, sp. zn. 1 AfS 107/2004.

70 Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. 1 As 70/2008.

*účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí a v roce 2012 již 312 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamena, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.*⁷¹

Soudci Nejvyššího správního soudu samozřejmě upozorňují na nebezpečí skrývající se v posuzování práv spolků prizmatem zneužití práv, takový postup by měl být výjimečný a pečlivě odůvodněný. Neměl by být nadužíván a zejména by neměl sloužit k obcházení „nepohodlných“ účastníků tím, že by jim byla nejprve zamezena účast v prvostupňovém správním řízení a následně by byly veškeré jejich námitky paušálně zamítnuty s poukazem na § 84 odst. 3 správního řádu a na dobrou víru stavebníka (či jiného účastníka řízení) v pravomocné rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.⁷²

Velmi zajímavý pohled na tento problém nabízí ve svém článku „Jak vylít vaničku bez dítěte? Vyčistit odpad.“ Vojtěch Kotecký.⁷³ Ten, stejně jako řada ostatních, připouští, že mohou skutečně existovat spolky, které mohou skutečně zneužívat právo, otázkou však je, zda takové jednání vrhá negativní světlo na všechny ostatní spolky. Položme totiž onu otázku, zda by měla být omezena občanská práva kvůli jednání několika subjektů, jinak: Je nezákonné jednání akciové společnosti důkazem nezákonného jednání všech jiných akciových společností? Měli bychom volat po výrazném omezení práv živnostníků proto, že někteří z nich překračují zákon a zneužívají práva? Je správné paušálně škrtat práva? Na tuto otázku musíme v právním státě odpovědět záporně, občanská práva nesmí být redukována a rozhodování nesmí být předáno jenom do rukou veřejné správy. Správným řešením je, jak už jsme uvedli výše, aby správní orgány dodržovaly samy zákony. Pokud by se do řízení, které je vedeno v souladu se zákonem a nedochází k žádné snaze o obcházení právních předpisů, přihlásilo ono „účelově založený spolek“, jeho argumenty není obtížné odmítnout. Pokud by se takový spolek odvolal, odvolací orgán se skutečně účelovými argumenty může vypořádat stejně jednoduše. Žaloba nemá odkladný účinek a lze úspěšně pochybovat o tom, že by jej soud na základě zjevně účelové argumentace přiznal. Počty jsou tedy jednoduché – na vydání územního rozhodnutí má stavební úřad obvykle 60 dní. Odvolací lhůta je pro spolek, stejně jako pro vlastníky nemovitostí, patnáctidenní. Odvolací orgán rozhodne nejdéle do 60 dnů. Když bude vše v pořádku, investor si počká okolo čtyř měsíců. Kde je tedy ono zásadní zdržení? Je spravedlivé si přiznat, že čtyři měsíce jsou velmi krátká doba, pokud protihodnotou má být zákonné rozhodování státní správy.

V závěru uveďme názor Nejvyššího správního soudu k významu spolků pro občanskou společnost: „*mezi občanskými sdruženími ve smyslu ustanovení § 70 odst. 2 zákona o ochraně*

71 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2013, sp. zn. 8 Ans 7/2013.

72 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2012, sp. zn. 1 As 29/2012.

73 KOTECKÝ, Vojtěch. Vojtěch Kotecký: Jak vylít vaničku bez dítěte? Vyčistit odpad. *Ekolist.cz* [online]. 2011 [cit. 2015-05-29]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/vojtech-kotecky-jak-vylit-vanicku-bez-ditete-vycistit-odpad>

přírody a krajiny nepochybně rozlišit dvě základní skupiny. První skupinu představují občanská sdružení trvalejšího charakteru, jejichž aktivita je zaměřena proti více zásahům určitého typu nebo v rozsáhlejší území. V krajní podobě se jedná o občanská sdružení „profesionální“ povahy s celostátní působností. Vedle toho existují občanská sdružení založená s cílem obrany proti zamýšlenému zásahu nebo kvůli účasti v jediném konkrétním správním řízení, případně v úzké skupině řízení vzájemně souvisejících. Tato občanská sdružení vznikají ad hoc teprve tehdy, je-li zamýšlený zásah oznámen, případně je-li správní řízení zahájeno. V prvé ani ve druhé skupině nevznikají občanská sdružení v časovém a procesním vzduchoprázdnu, tedy za neexistence jakýchkoli probíhajících správních řízení či v období, kdy nejsou žádné zásahy zamýšleny. Stěžovatelem provedený výklad ustanovení § 70 zákona o ochraně přírody by jim bránil účastnit se již zahájených řízení, což by v důsledku mohlo vést k tomu, že by nebyly kvalifikovaně hájeny dotčené zájmy ochrany přírody a krajiny, respektive že by jejich hájení bylo svěřeno (jiným) účastníkům řízení. Vedle toho by byla potlačena účast veřejnosti na ochraně životního prostředí na nejnižší úrovni, kdy zejména občanská sdružení ve druhé vymezené skupině by byla nucena k „profesionalizaci“, k bezobsažné existenci a preventivnímu podávání žádostí o informování o zahajovaných řízeních. Pokud je ochrana životního prostředí přiznaným cílem právní normy, respektive životní prostředí je zájmem, k jehož zachování, ochraně či podpoře právo směřuje, pak není logický důvod, aby se užití ochranných právních norem lišilo při shodném zásahu do životního prostředí. V praxi ovšem dochází k zásadní diverzifikaci kvality právní ochrany, a to v závislosti na mnoha aspektech. Tím hlavním je omezení účasti ve správních řízeních a svěřením žalobní legitimace osobám, jejichž práva byla zkrácena nebo porušena. Účast občanských sdružení ve správních řízeních, při nichž mohou být zájmy přírody a krajiny dotčeny, umožňuje tento nedostatek v určité míře kompenzovat a chránit přírodu a krajinu ve smyslu ustanovení § 1 a § 2 zákona o ochraně přírody a krajiny bez rozlišování toho, zda dochází k ohrožení zájmů nějakých (dalších) osob, tedy možných účastníků správních řízení. Proto je třeba se klonit k široké a efektivní účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí ...“⁷⁴

74 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2012, sp. zn.7 As 25/2012.

5. Pohled politiků na účast veřejnosti

V médiích častokrát zaznívají od předních českých politiků či úředníků negativní až urážlivé komentáře na adresu nevládních organizací nebo i menších občanských spolků či iniciativ. Ve většině případů se jedná pouze o emotivní sdělení, které nejsou založena na reálných datech (a vzhledem k tomu, že ministerstva ani jiné orgány nedisponují žádnými statistikami o „dopadech“ účasti veřejnosti na rozhodování ani na takových datech být založena nemohou). Nejčastěji je spolkům (občanským sdružením) přitom kladeno za vinu zdržování výstavby nebo jednání za účelem získání určitých finančních výhod, nejčastěji vydírání. Podrobnou analýzu přináší kupř. článek J. Skalíka, který se věnuje rozboru ankety Zelená perla za celých dvacet let její existence.⁷⁵

Pro ilustraci jsme vybrali několik politických výroků na téma účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí. Některé výroky politiků se navíc vyznačují značnou neznalostí celého procesu nebo používání neodpovídajících termínů. Jedním z příkladů může být vyjádření náměstka ministra pro územní rozvoj Miroslava Kalouse k projednávané novele stavebního zákona řešící účast spolků (tehdy občanských sdružení) ve stavebních řízeních: *„Právě tato část zákona byla nejčastěji zneužívána k vydírání a zbytečným obstrukcím,“* uvedl náměstek ministra zodpovědný za danou problematiku Miroslav Kalous.⁷⁶

Druhou ilustrací přístupu politiků k účasti veřejnosti an rozhodování je výrok krajského radního za životní prostředí Zlínského kraje, který řekl k odporu občanů proti výstavbě průmyslové zóny na zdroji pitné vody pro cca 30. 000 lidí: *„Dosud jsme se jen bránili, je čas přejít do protiútoků,“* uvedl Ivan Mařák, krajský radní odpovědný za životní prostředí. *„Původně se*

75 SKALÍK, Jan. Kritické ohlednutí za dvaceti lety ankety o nejtrapnější anti ekologický výrok Zelená perla. *Ekolist* [online]. 2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/jan-skalik-kriticke-ohlednuti-za-dvaceti-lety-ankety-o-nejtrapnejsi-anti-ekologicky-vyrok-zelena-perla>

76 Změny stavebního zákona prý umlčí veřejnost, aktivisté si trhali jazyky. *Novinky.cz* [online]. 2011 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/237409-zmeny-stavebniho-zakona-pry-umlci-verejnost-aktiviste-si-trhali-jazyky.html>

*snad aktivisté snažili o ochranu přírody, to už ale není pravda. Už jsou to jen obstrukce a šikana.*⁷⁷ U tohoto případu je zajímavé, že Krajský úřad pro média tvrdí, že bude občany za účast na rozhodování žalovat.⁷⁸

Obdobným příkladem může být rozhovor s poslancem Josefem Zahradníčkem (KSČM), členem sněmovního výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj:

Nevyplývají obavy investorů ze sloučení současných fází povolovacího řízení také ze znění novely zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, který veřejnost zná jako »zákon EIA«?

Určitě. Na základě výtek Evropské komise byl kvůli čerpání evropských peněz upraven. Diskuse ve sněmovně byla bouřlivá, mimo jiné o posílení práv veřejnosti a zejména dotčené veřejnosti, která má možnost podat odvolání proti rozhodnutí vydanému v navazujícím řízení i bez účasti v řízení. Poslanec Milan Urban z ČSSD k naléhání EK na přijetí novely kvůli evropským fondům řekl: »Když ho nebudeme mít, tak je nedostaneme, když budeme mít tento zákon, tak je neutratíme.« Vládní koalice však zákon odmávala. Je otázkou, zda jeho úpravy na základě připravované novely stavebního zákona projdou. Klub KSČM hlasoval proti přijetí novely tzv. zákona EIA. Trefně to vyjádřila poslankyně Marie Pěničková, která za náš klub vystupovala: »Po té víc jak hodinu trvající diskusi je nám všem jasné, že EIA není problém, ale je to přímo ‚průser‘, s prominutím k této ctihodné místnosti.« Vzbudilo to rozruch, ale jadrnost těchto slov vystihovala pocity mnohých z nás. Teď se hledá řešení, a to i s ministerstvem spravedlnosti, jak zamezit nadměrnému počtu žalob, a to i na úseku územního plánování, především od rozličných spolků z oblasti ochrany životního prostředí. Potíží je v tom, že při řízení si nechávají své námitky pro sebe a vytáhnou je teprve, až když podají žalobu. Jsem zvědavý, zda se v návrhu nakonec objeví to, o čem se teď hovoří, tedy definice žalobní legitimace. Čili že žalobu by mohl podat jen ten, kdo námitku uplatní už v řízení. Je zdrcující, pokud všechna příprava dokumentů přijde vniveč kvůli postupu některého spolku, který se obrátí na soud, když šlo vše vyřešit již dříve. – uvedl poslanec Josef Zahradníček.⁷⁹

77 Zlínský kraj zvažuje žalobu na ekoaktivisty, blokují zónu u Holešova. *Idnes.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: http://zlin.idnes.cz/zlinsky-kraj-planuje-zalobu-na-ekologicke-aktivisty-kvuli-zone-u-holesova-1uj-/zlin-zpravy.aspx?c=A150619_023725_zlin-zpravy_ras#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=clanek-box

78 Více o případu zde Holešov: ochrana zdroje pitné vody. *Frank Bold* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://frankbold.org/resime/pripad/holesov-ochrana-zdroje-pitne-vody>

79 http://muj.anopress.cz/Search/PagesAuth/My_Search.aspx?f=3

Ne všechna vyjádření politiků do médií jsou však negativní, je nezbytné poukázat i na situace, kdy politikové uznávají, že je účast veřejnosti pro demokratický právní stát nezbytným prvkem. Odkázat můžeme např. na vyjádření Stanislava Polčáka, který se vyjadřoval k projednávání novely stavebního zákona v roce 2012, kdy některé pozměňovací návrhy umožňovaly vyloučit veřejnost z rozhodování ve stavebním řízení. Stanislav Polčák k této otázce médiím oznámil, že koalice se ve čtvrtek shodla na odmítnutí kontroverzního přílepku s tímto odůvodněním: „*Pro demokracii je důležité, aby se veřejnost mohla účastnit rozhodování o svém okolí,*“ uznal poslanec.⁸⁰

Obdobně se vyjádřil i ministr životního prostředí Brabec k nedávno projednávané novele zákona o posuzování vlivů na životní prostředí: „*Celý systém povolování staveb v ČR je především nutné zjednodušit a zásadně zkrátit – podobně, jako je tomu v některých evropských zemích, např. v Německu. Nová úprava je založena na integraci veškerých řízení vedoucích k povolení záměru. Výsledkem by bylo jediné povolení vedoucí k realizaci záměru, tudíž by došlo k minimalizaci opravných prostředků a správních žalob a tím i ke zkrácení a zlevnění celého řízení. To vše stále za zajištění účasti široké veřejnosti v celém procesu. V minulosti se o této změně hodně hovořilo, ale nikdo ji nedokázal realizovat. Uděláme vše proto, aby se to podařilo této vládě,*“ nastiňuje budoucí změny zákona ministr Brabec. – ministr životního prostředí Richard Brabec (ANO).⁸¹

Další výroky českých politiků k otázce účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí jsme vložili do přílohy k této analýze.

5.1. Exkurz: projednávání zákonů v Parlamentu ČR

5.1.1. Novela zákona č. 100/2001 Sb., zákon o posuzování vlivů na životní prostředí

V rámci této analýzy jsme považovali za důležité prostudovat alespoň jeden návrh zákona týkající se účasti veřejnosti na životním prostředí a vystupování poslanců a senátorů na toto téma na půdě poslanecké sněmovny a Senátu. Vybrali jsme poslední projednávaný návrh zákona vztahující se k tomuto tématu, a to vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů

80 Sněmovna přijala novelu stavebního zákona, kontroverzní přílepek neuspěl. *Novinky.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/270568-snemovna-prijala-novelu-stavebniho-zakona-kontroverzni-prilepek-neuspel.html>

81 BRABEC, Richard. Dokážeme zachránit 10 miliard, které mohou být investovány do užitečných projekt. *Parlamentní listy* [online]. 2014 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/profilu/Mgr-Richard-Brabec-32328/clanek/Dokazeme-zachranit-10-miliard-ktere-mohou-byt-investovany-do-uzitecnych-projekt-34127>

na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 299/.⁸² V debatě vystupovala řada poslanců i senátorů, neboť se jednalo o poměrně rozsáhlou novelu, která navíc do české právní úpravy zanesla nové prvky požadované Evropskou komisí (k nedostatkům dosavadní české právní úpravy posuzování vlivů viz výše).

Ze stenozápisů i z pozměňovacích návrhů je zřejmé, že řada poslanců nesouhlasila s předloženým návrhem zákona, ačkoli se jednalo o uvedení české právní úpravy do souladu s evropskou legislativou. Argumentace poslanců proti možnosti dotčené veřejnosti (a zejm. spolků) účastnit se tohoto procesu a využívat opravné prostředky se opět nesla v duchu zneužívání práva a možného spekulativního a vyděračského jednání. Připomínáme, že dle Informačního systému EIA⁸³ bylo od účinnosti zákona č. 100/2001 Sb. vydáno 1240 stanovisek a 12 427 oznámených záměrů nepodléhalo dalšímu posuzování. To znamená, že v průměru bylo za 13 let účinnosti zákona vydáno asi 100 stanovisek za rok k novým záměrům i jejich změnám (ve většině případů se přitom jedná o velmi vážné zásahy do životního prostředí, o kterých by veřejnost měla bez pochyb vědět a ke kterým by měla mít možnost se vyjádřit).

Otázkou zůstává, do jaké míry mohou poslanci a senátoři vycházet z reálných doložitelných čísel týkajících se kupř. podávání „šikanózních“ žalob, když ani ministerstva, ani krajské a a obecné stavební úřady nemají k dispozici dostatečná (nebo mnohdy žádná) data o účasti veřejnosti v územních řízeních nebo přehled o tom, jak jsou využívány opravné prostředky (žaloby) a zda jsou tyto soudy odmítány nebo zda je naopak těmto žalobám v převážné většině případů vyhověno v důsledku toho, že skutečně došlo v územním řízení nebo při posuzování vlivů na životní prostředí k porušení práva. Pokud by politikové měli tato data k dispozici a ta skutečně svědčila ve prospěch jejich tvrzení, mohla by samozřejmě být považována taková argumentace za legitimní. Pokud však taková data nejsou, jsou výroky pronášené na stranu účasti veřejnosti zcela nepodložené, značně dehonestující a navíc vytvářejí zcela mylnou představu o tom, o účast veřejnosti na rozhodování přináší. To, že je problém v nezákonných postupech stavebních a jiných úřadů poslanci ani senátoři nijak nereflktují. Spolky mnohdy vidí jako lobbystické skupiny zajímající se o území, na kterých vlastně ani nežijí. Někteří senátoři dokonce označili občanské skupiny či spolky prosazující své zájmy v oblasti životního prostředí, pojmem „ekoterorista“.

5.1.1.1. Poslanecká sněmovna

Poslanecká sněmovna se sešla k jednání nad tímto zákonem 3. prosince 2014. Návrh zákona rozeslán poslancům jako tisk 299/0 dne 3. 9. 2014. Zákon byl Senátu postoupen 17. 12. 2014, ten jej projednal 14. 1. 2015. Zákon vyhlášen 6. 3. 2015 ve Sbírce zákonů v částce 19 pod číslem

82 Sněmovní tisk 299 Novela z. o posuzování vlivů na životní prostředí - EU. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2014 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=299&O=7>

83 http://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr

39/2015 Sb.⁸⁴ v následující části jsme vybrali některé výroky z vystoupení poslanců dle stenografického záznamu.

Jan Zahradník:

Dalším významným momentem je odkladný účinek žaloby dotčenou veřejností. Návrh říká, že podání žaloby má odkladný účinek, tedy všechno se zastavuje ve kterémkoli okamžiku. Nevládní organizace, skupina obyvatel vybavená patřičnou podpisovou listinou může podat žalobu, a tím celý proces zastaví. Investoři čekají, případně vynakládají peníze na udržení projektu při životě. Pan předseda Fiala zmínil možnost zneužití tohoto institutu v rámci konkurenčního boje. Je možné i připomenout možnost jistého korupčního jednání, posílení korupčního prostředí či spekulaci s podáním či nepodáním žaloby či spekulaci s vyvoláním či nevyvoláním toho odkladného účinku. I to je, prosím pěkně, třeba zvažovat a je třeba na to myslet.

Poslední otázka, která mě velmi znepokojuje. Významné posílení pravomocí takzvané dotčené veřejnosti, zejména nevládních organizací, které v tom návrhu, bude-li schválen v podobě, která je zde předložena, dá nevládním organizacím obrovskou pravomoc, aniž by jim ukládal jakoukoli odpovědnost. Nevládní organizace mají právo domáhat se soudní cestou jak procesních, tak i hmotněprávních námitek vůči úředním rozhodnutím v kterémkoli okamžiku povolovacího procesu. Zejména tedy v tom navazovacím řízení, které už pak je řízením, jehož dosažení už investora stálo nemalé finanční prostředky. Musel vynaložit už řádově statisíce, ne-li miliony korun.

Soudní řád původně přiznával takovéto právo - tedy podávat žalobu ve veřejném zájmu - pouze nejvyššímu státnímu zástupci, případně veřejnému ochránci práv. Ano, soudní řád přiznává, že zvláštní zákon může toto právo přidat i jiným subjektům, tedy právo, aby ve veřejném zájmu podávaly žaloby, ale dosud k takovéto delegaci nedošlo. Byl by to tedy v případě tohoto zákona podle mého názoru velmi problematický precedens, kdy by občanská sdružení mající tři členy, tedy minimální počet vyžadovaný zákonem pro založení takového sdružení, ale vybavená 200 podpisy, mohla velmi významně ovlivňovat proces projednávání a schvalování jednotlivých záměrů. Žaloba, ta nevládní organizace ani nemusí dokládat odůvodnění, v čem spočívá nebezpečí toho záměru pro životní prostředí, pokud se rozhodne vstoupit do toho procesu žalobou. Pouze stačí, když deklaruje, prohlásí, že životní prostředí je ohroženo. A není to možné zpochybnit. Soudní systém musí konat a platí samozřejmě odkladný účinek.

Já jsem se tedy zaměřil ve svém pozměňovacím návrhu právě na problematiku dotčené veřejnosti. Myslím si, že co se týká odkladného účinku žaloby, jsou zde podány pozměňující

84 Sněmovní tisk 299 Novela z. o posuzování vlivů na životní prostředí - EU. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2014 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=299&O=7>

návrhy, které celkem rozumně řeší tento institut, které přiznávají právo, aby v rámci projednání té podané žaloby o odkladném účinku rozhodl, tedy které se vymezují k tomu automatickému apriornímu odkladnému účinku podané žaloby. Tady si myslím, že ty návrhy je třeba podpořit.

Leo Luzar:

Vážený pane místopředsedo, vážení páni ministři, dámy a pánové, projednáváme zákon, který ovlivňuje české hospodářství docela závažnou mírou. Měl jsem možnost zúčastnit se semináře týkajícího se rozvoje investičních pobídek a investic českých průmyslových podniků v Moravskoslezském kraji a čekal jsem debatu ohledně EIA. Čekal jsem stesky nad tím, jak jim občanské iniciativy brání ve výstavbě. Čekal jsem stesky na to, jak různé skupiny, jak tady zaznělo, tři lidí a podobně blokují a bojkotují. Nedočkal jsem se jich. Velice mě překvapilo, že české kapitány průmyslu netrápí občanské iniciativy. Oni jsou dokonce rádi, že občanská společnost má zájem o to, co se děje v jejich okolí, a má zájem o to, že tam ty průmyslové podniky mají zájem něco postavit.

Co jim ale vadí, je zkosnatělá legislativa. Vadí jim to, že když si zažádají, nebo mají investiční záměr, že musí začít zajišťovacím řízením. Připravit závazná stanoviska a posuzování vlivu na životní prostředí teprve začíná. Začíná územní řízení, řízení o integrovaném povolení, řízení o výjimkách ze zákona o ochraně přírody a krajiny. Toto jsou tři správní řízení. Ke každému tomuto správnímu řízení se dává odvolání, ke každému odvolání odevzdávat správní žalobu, ke každé správní žalobě dodávat kasační stížnost. To už máte devět možností každou z těchto jednotlivostí napadnout. Když toto všechno absolvují, nastává druhé kolo: stavební řízení, vodoprávní řízení a povolení ke kácení dřevin. To jsou další tři právní akty, které takovýto žadatel musí provést, a zase musí dodat závazné stanovisko, a zase všechna tato tři řízení mají své odvolání, mají své správní žaloby, mají své kasační stížnosti. To je ten základní problém, co trápí český průmysl, popřípadě investory. Tady tato zdlouhavá agenda, kdy do každé z této části již jednou rozhodnuté a napadené řízení se znovu vrací a vrací zpátky. O tom, že když dodají argumenty, že to je špatně napadené, tak tytéž argumenty se použijí v jiném řízení a znovu a znovu se to protahuje. To je základní problém dnešní EIA.

O to víc mě mrzí, že to, co předkládáme, hovoří pouze o tom, že jsme donuceni Evropskou unií, jako bychom stejně donuceni nebyli zákonem o státní službě, kdy nám bylo vyhrožováno, že jsme museli, a jak dlouho se to odkládalo.

Hovořil tady pan ministr, já za ta slova děkuji, že si uvědomuje tady tato rizika, a že říká, že připravíme. Já bych ho rád vzal za slovo, a že slibem člověk nezarmoutí, tady v tomto případě platit nebude. Že opravdu velice rychle jeho ministerstvo, jestli už nezahájilo, tak zahájí práce, aby už příslušný výbor byl seznamován s nějakými výstupy ohledně jednotného, uceleného řešení, které by bylo dle mého názoru absolutně jednoduché, aby zůstalo zachováno odvolání, aby

se kdokoliv k tomu mohl přihlásit, aby kterákoliv občanská iniciativa mohla dát své výhrady, ale aby to bylo jedno řízení, jednou rozhodnuté, aby se to nemuselo po šesti správních řízeních roztahovat a vléci.

Marie Pěňčíková:

Pokud vím, tak stejný problém s EIA řešili i na Slovensku. Mě by tedy zajímalo, jestli jste jednal se slovenským ministrem životního prostředí a domlouvali jste třeba nějaké vzájemné postupy, ale každopádně co mě zaujalo, je, že ta slovenská novela, která vstoupí v platnost od 1. ledna 2015, má v přechodných ustanoveních, že řízení zahájená a nedokončená do konce roku 2014 budou dokončena podle stávající platné úpravy. A já opravdu nerozumím tomu, proč my to máme mít jinak. *Ale vlastně to víme. Já vám řeknu proč. Protože u nás si to diktují nevládky.*

Zbyněk Stanjura:

Já myslím, že mnozí z nás mají zkušenosti s ekologickými organizacemi. A plně podporuji stanovisko občanů, nebo chápu stanovisko občanů, kteří v tom území žijí. To je naprosto pochopitelné a naprosto legitimní. Ale mám příklad, jak to řeší velcí investoři ze zahraničí. U nás v kraji v době, kdy jsem byl členem krajské rady, se vybuďovala továrna na automobily Hyundai. V té době byla pravicová koalice v kraji, vládla vláda sociální demokracie, ministrem průmyslu a obchodu byl Milan Urban. Ta spolupráce byla poměrně těsná mezi krajem a vládou a nakonec tam problém s ekologickými organizacemi nebyl. *A jestlipak víte proč? Protože investor pochopil po několika jednáních, že cesta vede přes peníze, takže zřídil fond na podporu životního prostředí, vložil do něj 20 mil. korun, do správní rady většinou nastoupili ti, kteří zastupovali ty organizace - a ejhle, územní řízení i stavební povolení probíhalo poměrně hladce. Ne každý investor, ne každý český investor, zejména menší firma, protože nebavíme se jen o státních zakázkách, o (nesrozumitelné) stavbách, má možnosti vytvářet fondy a z těch financovat činnost ekologických organizací.* Ta továrna vznikla, řekl bych, v rekordně rychlém čase od procesu výkupu, kdy jsme vykupovali pro stát, ale bylo to v zájmu kraje, 270 ha od stovek vlastníků, po poměrně rychlé získání územního rozhodnutí, stavebního povolení, poměrně rychlé výstavby a dneska je to jeden z tahounů i ekonomického růstu. Zrovna jsme četli a dostáváme každý měsíc zprávy z průmyslu a nejhlavnější, nebo hlavní silou, která táhne průmysl nahoru, je automobilový průmysl, všechny firmy, které se v tom průmyslu pohybují.

Tady dáváme nástroj mnohým, aby vznikala nutnost vytváření nových a nových fondů tak, aby se z toho mohly čerpat peníze. A říkám, nejsem proti těm organizacím, které zastupují lidi, kteří v tom místě žijí a mnohdy - a je to chyba projektantů, některých, nechci říci všech, že prostě

když navrhnou různé trasy, dopravní cesty apod., tak nezohlední docela logické požadavky lidí, kteří tam žijí, a pak se hrozně divíme, že se to roky a roky vleče, a někdy by stačilo trasu komunikace vést někde o 300, 400, 500 metrů vedle. Možná by to bylo o něco dražší, ale když sečtete potom ten odklad, kdy ta komunikace neexistuje, se všemi náklady, které se vedou na soudní spory, které máte na to, abyste vlastně přesvědčili orgány, které rozhodují o pravomocném stavebním povolení, případně jste závislí na rozhodnutí soudu. Myslím, že příkladem, který nás nikoho netěší, jsou zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, a teď to neberte jako kritiku Zastupitelstva Jihomoravského kraje nebo hejtmána. V zásadě pokud se stane tomu kraji to, co se stalo Jihomoravskému kraji, tak na roky, na roky zastavíte výstavbu dopravní infrastruktury. Ale nejenom výstavbu, zastavíte i přípravu, protože v okamžiku, kdy investor podá žádost např. o územní řízení či stavební povolení, tak ten úřad, který vydává stavební povolení, prostě zastaví a odepíše, a musí, nemá jinou možnost: protože nejsou v platnosti zásady územního rozvoje kraje, nemůžeme projednat vaši žádost. Takže to zpoždění vzniká na mnoho let, a pak tady může ministr financí vykládat o tom, jak nevzniká spojení s Rakouskem. No nemůže, protože neplatí zásady územního rozvoje a podle zpráv, které mám k dispozici, tak pokud se to kraji podaří, budou přijaty v roce 2016. Ale to ještě nic neznamená. Ti, kteří byli jednou úspěšní, se o to mohou pokusit znovu. A je pravda, že ti, kteří z ideologických důvodů brání stavbám, ne z důvodu, že tam žijí a ta stavba není třeba citlivá vůči tomu prostředí a vůči lidem, kteří tam žijí, tak ti tímto návrhem zákona dostávají do rukou silnou zbraň. A bude záležet jen na nich, zda ji budou využívat, nebo ne, zda budou bránit, a říkám opět a opakuji, z ideologických důvodů, vzniku staveb. Já bych chtěl, abychom nezapomněli, že se nejedná pouze o dálnice a železniční koridory, že se nejedná pouze o investice státu. Mnohá města, mnohá zastupitelstva, mnozí starostové vědí, jaký je problém i v průmyslových zónách, v těch plochách průmyslu umístit a vybudovat novou továrnu, protože ten proces je velmi obdobný a ta zdržení vznikají i v těchto případech.

5.1.1.2. Senát

Dne 14. ledna 2015 se uskutečnila 5. schůze Senátu ČR, na které byl kromě jiných záležitostí diskutován i návrh zákona, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

Diskuzi otevřel ministr životního prostředí, Richard Brabec, který v krátkosti představil novelu zákona. „*Novela v reakci na nedostatky tuzemské právní úpravy zavádí například závaznost výstupů v procesu EIA ve formě závazného stanoviska, zavádí širší možnost konzultativní účasti, tedy připomínkování veřejnosti, například ve stavebním řízení, zavádí možnost soudního přezkumu negativního závěru zjišťovacího řízení.*”

Reakce senátorů: 85

První reagoval senátor Pavel Eybert, který účast spolků na rozhodování nevidí velmi pozitivně. V své řeči se věnoval tomu, že novela zákona sice zavádí pojmy jako veřejnost, dotčená veřejnost, účastníci navazujících řízení, privilegovaní odvolatelé, ale „není možné, aby spolek, dříve sdružení, několika málo jedinců, nejméně tedy tří, žijících někde na druhé straně naší republiky, vznášel připomínky ke stavbám na místa, která nezná, kde nežije, a blokoval tak stavební činy, záměry, které jako potřebné, vhodné, nijak problematické schválila celá řada zastupitelů, odborníků v dané problematice, i mnoho orgánů”. Dodává, že sice vítá snahu Evropské unie zapojit občany do rozhodování, ale při zemi velikosti České republiky je situace zcela jiná: „Naše poměrně malá zem má více než 6 200 obcí, tedy i zastupitelstev. Ta dokážou dohlédnout na svěřené území docela dobře.” Představil také návrh, jak by mohlo dojít k zamezení šikanózních žalob. „Principem návrhu je, že z 200 podpisů, které nyní předložený zákon zavádí pro privilegované účastníky řízení, tzv. dotčenou veřejnost, by muselo být alespoň 50 podpisů z místa, které je spjato se záměrem investice.”

Na jeho řeč a problematiku šikanózních žalob navázal senátor Petr Šilar. „Můžu vám říci, že co se týká varování před šikanózními žalobami, v praxi je to podstatně horší, než o čem se mluví. Protože skutečně tyto skupiny nebo občanská sdružení dneska, účelově založená právě pro jednotlivé projekty, nebo to jsou pobočky celostátních organizací, podávají ihned soudní žaloby. Vtip je v tom, že oni nemají žádnou zodpovědnost.”

Senátorka Jitka Seitlová si myslí, že by bylo vhodné vyhovět všem stranám. „Myslím si, že musíme zvažovat, jak nám to v tomto státě bude fungovat, aby hospodářství na jedné straně prosperovalo, ale na druhé straně, aby se každému člověku, běžnému občanovi, zaměstnanci, mamince, nevím komu, všemu, dobře žilo.” Novelu zákona vidí jako velký kompromis. Senátorka Seitlová sice vítá možnost zapojení veřejnosti, ale zásadní problém vidí v nedostatečné informovanosti občanů o zahajování řízeních. „Tady je to ke škodě široké veřejnosti. Do navazujícího řízení mohou vstoupit a žaloby podávat pouze privilegované organizace nebo ty, které mají dvě stě podpisů. Já se domnívám, že pro toho, kdo chce podat šikanózní žalobu, například to bude konkurenční firma, sehnat dvě stě podpisů, no tak to je maličkost. Ale sehnat dvě stě podpisů pro běžného občana, který se dozví, že mu za panelákem budou stavět prasečák; občana, který se stará o rodinu, který chodí do práce a neví, kam se obrátit, tak pro toho sehnat dvě stě podpisů problém může být.” Poukazuje také na to, že standard informovanosti občana se snižuje. „Dělám si mnoho let průzkum a zjistila jsem, že neznám člověka, který by se pravidelně každých 14 dní chodil dívat na veřejné vyhlášky nebo dokonce si pravidelně jednou za

85 Stenozáznam z 1. dne 5. schůze: Parlament České republiky, Senát 10. funkční období Těsнопisecká zpráva z 5. schůze Senátu (1. den schůze – 14.01.2015). *Senát parlamentu ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/hlasovani?action=steno&O=10&IS=5414&D=14.01.2015#b15628>

týden prohlížel internet, jestli tam náhodou není nějaká veřejná vyhláška, která se ho týká. Vezměme si seniory, kteří mají svou zahrádku, kteří mají svou chatičku a najednou vedle ní něco postaví. A věřte, že jako zástupkyně veřejného ochránce práv jsem takových případů měla nemálo, až bych skoro řekla, že je to taková zvláštní forma nepřímé diskriminace.”

Senátor Jaroslav Doubrava zmínil problémy s výstavbou dálnice D8: „Já bych mu trochu připomněl situaci, jaká byla na D8. Těm ekoteroristům nevadí, že tam dnes na objízdných trasách je už dneska asi 55 mrtvých lidí, jenom proto, že objízdne trasy nejsou schopné pojmout provoz, který tam je.”

Ze své vlastní zkušenosti vycházel senátor Jan Horník, který žije na chráněném území s 200 obyvateli. „Mě se dotýká, když mnohé spolky z druhé strany republiky chtějí nám, kteří tam žijeme, kteří přírodu super známe, dokládat, jak ji neznáme, jak oni ji budou chránit. Ne, my tam žijeme. My tam žít chceme.”

Senátorka Jitka Seitlová opakovaně zdůraznila problém zapojení se obyčejných lidí. „Jak je chráněn ten soused, který je tedy skutečně tou dotčenou veřejností, před tím, aby ta fabrika tam stála? A já jsem dávala několik příkladů, že v případě, že ta fabrika stojí, tak že už ji nikdo nezboří, že by bylo přece nesmyslné tu fabriku bořit. Ale co ten soused? A takových případů jsem měla obrovské množství. Tak on se má soudit s tím dotyčným, protože stát ho neochránil tak, jak mu náleží?”

Ministr životního prostředí, Richard Babiniec, se během probíhající debaty pokusil ještě jednou obhájit návrh zákona. „Ale chci vás ujistit, že těch návrhů lobbistických skupin bylo 5x a možná víckrát víc, než se objevilo tady. A celou řadu z nich jsme zamítli jednoznačně z jedné i z druhé strany. Takže pro někoho jsem byl moc zelený, pro někoho moc proprůmyslový, pardon, zelený a proprůmyslový, abych mluvil spisovně na půdě slouutného Senátu. Jsem pevně přesvědčen, že jsme odvedli společně s kolegy, poslanci, a jsem pevně přesvědčen, že i s vámi, senátory, hrozně moc práce na tom, abychom vyladili novelu, která není určitě dokonalá. Ale plní to základní, to znamená, plní požadavky směrnice, lépe chrání, v něčem určitě občanskou společnost.”

Opakovaně se zapojil i senátor Pavel Eybert: „Mě nejvíc zlobí jedna věc. Občan, kterému vede komunikace, po které jezdí 30, 40 tisíc vozidlových jednotek za den, a má tu komunikaci 2 metry od okna, od dveří, od fasády baráku, ten se nedokáže bránit vůbec ničemu. Občan, nebo sdružení, dneska spolek, které si usmyslí, že tisíc metrů od posledního baráku v obci XY nepovede dálnice nebo rychlostní komunikace nebo nějaká jiná liniová stavba, tak se dokáže bránit donekonečna.”⁸⁶

86 Stenozáznam z 1. dne 5. schůze: Parlament České republiky, Senát 10. funkční období Těsnopisecká zpráva z 5. schůze Senátu (1. den schůze – 14.01.2015). *Senát parlamentu ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasovani?action=steno&O=10&IS=5414&D=14.01.2015#b15628>

6. Účast spolků v územních řízeních v datech

Hlavním cílem analýzy, jak už bylo uvedeno, je získat představu o tom, jaká data existují ve vztahu k účasti spolků v územních řízeních. Níže uvádíme výsledky žádostí o informace, se kterými jsme se obrátili na jednotlivé krajské úřady, stavební úřady statutárních měst, resp. jejich jednotlivých částí a taktéž na vybrané stavební úřady menších obcí a měst. Lze předeslat, že závěry, které lze na základě získaných informací učinit jsou dvojí. Za prvé ani ministerstva (především ministerstvo vnitra a ani ministerstvo životního prostředí, pokud bychom zvažovali jeho alespoň minimální působnost v těchto věcech ve vztahu k účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí) nemají k dispozici žádné analýzy dopadů účasti veřejnosti v územních řízeních. Jednotlivé úřady (a ani soudy) neshromažďují údaje o účasti veřejnosti, některé z nich jsou však schopny tato data získat ze svých databází (samozřejmě by bylo možno data získat od všech úřadů, avšak s vynaložením nemalých částek, a to i za data za pouhých 12 měsíců; to jsme v rámci analýzy nemohli učinit. Proto znovu zdůrazňujeme, že hloubková analýza, kterou by si téma zasloužilo, je spíše věcí dlouhodobého projektu a stále čeká na svoji realizaci).

6.1. Krajské úřady

Krajské úřady sice nevydávají územní rozhodnutí příliš často, ale přesto jsme považovali za nezbytné pokusit se získat data o územních řízeních vedených před nimi. Krajské úřady jsou jako stavební úřady příslušné k vydávání územních rozhodnutí v zákonem stanovených případech (viz § 7 odst. 1 písm. d) stavebního zákona) a mohou si atrahovat pravomoc podřízených stavebních úřadů v souladu s § 17 stavebního zákona u obtížných nebo neobvyklých staveb.

Krajským úřadům byly položeny tyto otázky:

- 1) Vyhradil si Váš úřad pravomoc k vydání územního rozhodnutí ve smyslu § 17 stavebního zákona č. 183/2006 Sb.?
- 2) Kolik bylo zahájeno územních řízení v letech 2009-20014, ve kterých byl Váš úřad ze zákona příslušným stavebním úřadem k vydání územního rozhodnutí (jde o územní řízení, která byla v tomto období i skončena bez ohledu na případné zrušení územního rozhodnutí odvolacím orgánem či následně došlo ke zrušení rozhodnutí o odvolání soudem)?
- 3) Kolik bylo vydáno územních rozhodnutí v letech 2009-20014 bez ohledu na jejich případné zrušení nadřízeným orgánem či soudem v řízeních podle bodu 1.
- 4) V kolika případech se v územních řízeních, ve kterých byla vydána územní rozhodnutí podle bodu 1) žádosti účastnily řízení občanská sdružení (spolky)?
- 5) V kolika případech využila tato občanská sdružení (spolky) odvolání?
- 6) V kolika těchto případech bylo toto odvolání úspěšné a dané územní rozhodnutí bylo zrušeno?
- 7) V kolika těchto případech bylo proti rozhodnutí o odvolání proti územnímu rozhodnutí vydaném v řízení podle bodu 2) žádosti zamítavé a občanské sdružení (spolek) podalo žalobu proti rozhodnutí odvolacího orgánu?
- 8) V kolika případech bylo rozhodnutí odvolacího orgánu podle bodu 6) žádosti soudem zrušeno?

Data o účasti spolků v územních řízeních lze najít v následující tabulce:

Kraj	Vyhrazení pravomoci	Údaje o účasti spolků
Královéhradecký	Nevyhradil	Nemáme žádnou evidenci nebo přehledy o účasti občanských sdružení v územních řízeních ani o tom, v kolika případech využívají opravné prostředky.
Zlínský	Nevyhradil	Krajský úřad Zlínského kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu žádnou evidenci o účasti občanských sdružení nevede a ani nevede evidenci, v kolika případech využívají opravné prostředky.
Jihomoravský	Nevyhradil	Vzhledem k tomu, že v letech 2009-2014 nebylo zahájeno žádné územní řízení, ve kterém by byl KrÚ ze zákona příslušným stavebním úřadem k vydání územního rozhodnutí.

Karlovarský	Nevyhradil	Nemáme žádnou evidenci nebo přehledy o účasti občanských sdružení v územních řízení ani o tom, v kolika případech využívají opravné prostředky.
Vysočina	Nevyhradil	V letech 2009-2014 nebylo u OÚPSŘ KrÚ zahájeno žádné územní řízení, ve kterých by byl OÚPSŘ KrÚ ze zákona příslušným stavebním úřadem k vydání územního rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že OÚPSŘ KrÚ nevedl žádné územní řízení ve smyslu položených dotazů, nelze uvést žádnou informaci.
Pardubický	Nevyhradil	V letech 2009 – 2014 nebylo před krajským úřadem zahájeno žádné územní řízení, ve kterém by byl zdejší krajský úřad ze zákon příslušným stavebním úřadem k vydání územního rozhodnutí.
Plzeňský	Nevyhradil	Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor regionálního rozvoje, v letech 2009 – 2014 žádné územní řízení nevedl.
Olomoucký	Nevyhradil	Odbor SR KÚOK v letech 2009 – 2014 nevedl žádná územní řízení, ke kterým by byl ze zákona příslušný, ani si v téže době nevyhradil pravomoc k vydání územního rozhodnutí ve smyslu § 17 stavebního zákona.
Moravskoslezský	Nevyhradil	Krajský úřad nemá žádnou evidenci o těchto případech a ani nemá evidenci o účasti občanských sdružení (spolků) v územním řízení a o tom, jak využívají opravné prostředky (pro úplnost krajský úřad uvádí, že tuto evidenci si ani nevede v případech, kdy jako příslušný odvolací orgán rozhoduje o odvolání vůči územnímu rozhodnutí vydaného stavebním úřadem).
Liberecký	Nevyhradil	KÚ LK nebyl ani jednou příslušným úřadem k vydání územního rozhodnutí dle stavebního zákona, tudíž žádné takové řízení ve zmiňovaném období nebylo zahájeno.

Ústecký	Nevyhradil	Ze strany KÚ ÚK, UPS nebyla informace o počtu zahajovaných územních řízeních v letech 2009 - 2014, vydaných územních rozhodnutích, o počtech řízení, jichž se účastnila občanská sdružení (spolky), ani o počtu rozhodnutí napadených odvoláním či žalobou vydána. Nejedná se tedy o existující informaci. Jako příslušný stavební úřad vede KÚ ÚK, UPS pouze jedno řízení a to řízení ve věci vydání společného územního rozhodnutí a stavebního povolení na stavbu „Farma VE Moldava“.
Jihočeský	Nevyhradil	V letech 2009 – 2014 si Odbor regionálního rozvoje, územního plánování, stavebního řádu a investic Krajského úřadu Jihočeského kraje nevyhradil ve smyslu § 17 stavebního zákona ani v jednom případě pravomoc stavebního úřadu I. stupně pro vydání územního rozhodnutí. Stejně tak v uvedeném období nevedl jako příslušný stavební úřad žádné územní řízení.
Praha	Nevyhradil	Odbor stavební a územního plánu MHMP není ve smyslu ust. § 13 odst. 1 stavebního zákona obecným stavebním úřadem příslušným k vedení územního řízení pro stavby na území hl.m. Prahy. Vyhláškou č. 55/2000 Sb. hl.m Prahy, kterou se vydává Státut hl.m.Prahy, ve znění pozdějších předpisů, byl výkon působnosti obecného stavebního úřadu s výjimkou světelných signalizačních zařízení svěřen do přenesené působnosti městských částí uvedených v příloze č. 4 vyhlášky /tj. městských částí Praha 1 až Praha 22/.
Středočeský	Nevyhradil	Nesdělil

Vzhledem k tomu, že data získaná od krajských úřadů jsou zcela nevypovídající, resp. z nich jasně vyplývá, že krajské úřady nemají přehled o tom, v kolika případech se spolky skutečně řízení účastní nebo v kolika případech užívají opravných prostředků či dokonce žalob proti správním rozhodnutím, rozhodli jsme se doplnit analýzu alespoň o data získaná ze zdrojů Ústavu územního rozvoje. V tabulce na straně 46-47 najdete přehled o počtu vydaných územních rozhodnutí

a o podaných odvoláních v rámci jednotlivých krajů (nejde však samozřejmě o stavební odbory krajských úřadů, ale o stavební úřady zařazené do daného kraje). V tabulce je uveden⁸⁷:

- 1) Počet vydaných územních rozhodnutí za rok 2013 (§ 92)
- 2) Počet vydaných územních rozhodnutí ve zjednodušeném řízení - § 95
- 3) Počet vydaných územních rozhodnutí a stavebních povolení ve spojeném řízení - § 78 odst. 1
- 4) Celkem vydaných rozhodnutí podle předchozích bodů
- 5) Celkový počet vydaných stavebních povolení (§ 115)
- 6) Počet odvolání předaných odvolacímu správnímu orgánu - § 88 odst. 1
- 7) Počet vydaných rozhodnutí o zastavení odvolacího řízení - § 88 odst. 2
- 8) Počet obdržených rozhodnutí o odvolání - § 90 odst. 1 písm. a) (zrušení rozhodnutí a zastavení řízení)
- 9) Počet obdržených rozhodnutí o odvolání - § 90 odst. 1 písm. b) (zrušení rozhodnutí a vrácení k novému řízení).
- 10) Počet obdržených rozhodnutí o odvolání - § 90 odst. 1 písm. c)
- 11) Počet obdržených rozhodnutí o odvolání - § 90 odst. 5
- 12) Počet obdržených rozhodnutí o odvolání - § 92 odst. 1
- 13) Počet vydaných rozhodnutí v přezkumném řízení § 95 odst. 2
- 14) Počet obdržených rozhodnutí v přezkumném řízení - § 97 odst. 3 (ve spojení s § 98)

Zřejmě nejdůležitější je pro účely naší analýzy sloupec čtvrtý a pátý, které porovnávají celkový počet vydaných územních rozhodnutí, resp. i spojených územních i stavebních rozhodnutí, a k nim pak počet podaných odvolání. Ani tato čísla však nejsou zcela vypovídající, neboť se nejedná pouze o odvolání proti územním rozhodnutím a rozhodnutím vydaným ve spojeném řízení, ale i o odvolání proti stavebním povolením a jiným rozhodnutím, popř. i usnesením, která daný stavební úřad vydal.

Z těchto dat je ale vidět, že se účastníci odvolávají proti zhruba deseti procentům veškerých rozhodnutí a usnesení, která daný stavební úřad vydal. Z této statistiky bohužel není možné rozpoznat, v kolika případech byl odvolatelem spolek a v kolika případech šlo o odvolání proti územnímu rozhodnutí, což by samozřejmě bylo ještě o několik procentních bodů méně. Ve sloupcích 7 a 8 pak vidíme, v kolika případech z celkového počtu odvolání bylo rozhodnutí buď zrušeno a řízení zastaveno nebo na základě odvolání došlo ke zrušení původního rozhodnutí a vrácení věci prvostupňovému orgánu (což neznamená, že stavba nakonec nemohla být realizována, když byly odstraněny vytýkané nedostatky).

Také tato data by tedy bylo v hlubší analýze zapotřebí rozdělit podle toho, zda se jedná o odvolání proti územnímu rozhodnutí nebo jinému úkonu správního orgánu a následně ještě podle toho, jaký subjekt odvolání podal.

⁸⁷ Pracovní podklady k analýze stavu na úseku územního plánování. *Ústav územního rozvoje* [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4625>

Kraj	1	2	3	4	5	6	7
Praha (MČ)	1958	35	671	2664	3798	830	21
Jihočeský	2400	220	1991	4611	2635	280	2
Jihomoravský	2979	508	1323	4810	3895	699	11
Karlovarský	730	37	450	1217	1079	85	3
Královéhradecký	1255	147	619	2021	1552	169	169
Liberecký	1272	84	688	2044	1498	204	1
Moravskoslezský	2649	148	684	3481	3300	356	10
Olomoucký	1316	145	751	2212	1770	314	3
Pardubický	1023	108	662	1793	1607	125	1
Plzeňský	2347	240	1317	3904	2347	309	8
Středočeský	4971	351	3928	9250	5580	836	15
Ústecký	1819	20	1018	2857	2815	291	9
Vysočina	1496	198	1121	2815	2317	155	1
Zlínský	1420	301	1424	3145	2087	303	10

Kraj	8	9	10	11	12	13	14
Praha (MČ)	50	257	80	279	100	25	11
Jihočeský	11	150	16	55	10	4	8
Jihomoravský	49	368	36	224	33	31	32
Karlovarský	16	31	1	22	5	2	0
Královéhradecký	11	97	4	24	6	2	3
Liberecký	29	66	17	98	10	2	3
Moravskoslezský	22	155	22	93	23	9	7
Olomoucký	14	157	13	87	10	3	8
Pardubický	14	90	11	69	8	4	4
Plzeňský	11	150	21	103	22	15	8
Středočeský	53	355	25	344	51	15	8
Ústecký	26	166	13	52	18	14	30
Vysočina	23	53	7	50	9	5	4
Zlínský	16	97	7	129	9	7	2

6.2. Otázky položené stavebním úřadům

- Otázka 1:** Kolik bylo zahájeno územních řízení v roce 2013 v rámci Vašeho úřadu?
- Otázka 2:** Kolik z řízení zahájených v roce 2013 bylo v roce 2013 ukončeno vydáním územního rozhodnutí (prosím, uveďte rozhodnutí vydaná Vaším úřadem bez ohledu na to, zda byla na základě opravných prostředků zrušena)?
- Otázka 3:** V kolika případech byly účastníky těchto řízení spolky/občanská sdružení (řízení zahájených a skončených vydáním územního rozhodnutí Vašeho úřadu v roce 2013, opět bez ohledu na pozdější opravné prostředky)?
- Otázka 4:** V kolika případech šlo o územní řízení, kterému předcházelo posuzování vlivů na životní prostředí (v územních řízeních zahájených a skončených vydáním územního rozhodnutí Vašeho úřadu v roce 2013 (opět bez ohledu na později použité opravné prostředky)?
- Otázka 5:** V kolika případech se spolek jako účastník územního řízení zahájeného a skončeného vydáním územního rozhodnutí Vašeho úřadu v roce 2013 proti územnímu rozhodnutí Vašeho úřadu odvolal?
- Otázka 6:** V kolika případech podal spolek žalobu proti územnímu rozhodnutí (u územních rozhodnutí vydaných v řízeních zahájených a skončených vydáním územního rozhodnutí Vašeho úřadu v roce 2013)?

Žádosti o informace jsme podali podle zákona č. 123/1998 Sb., neboť jsme měli za to, že se jedná o otázky účasti veřejnosti při rozhodování o životním prostředí. Část úřadů nám informace v souladu s tímto zákonem poskytla, část je poskytla podle zákona č. 106/1999 Sb., což je správný postup, pokud povinný subjekt žádost vyhodnotí jako žádost podle tohoto zákona. Některé úřady na zaslanou žádost nereagovaly nebo odmítly informace podle zákona č. 123/1998 Sb. poskytnout, ale neposkytly je současně dle zákona č. 106/1999 Sb.

6.3. Stavební úřady městských částí Prahy a Brna

6.3.1. Praha

V oblasti účasti spolků v územních řízeních jsme oslovili celkem 10 stavebních úřadů v Hlavním městě Praze. Byla podána elektronická žádost o informace podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Cílem žádosti bylo zjistit 1) kolik bylo v roce 2013 zahájeno územních řízení u příslušného stavebního úřadu, 2) kolik z těchto řízení bylo ukončeno vydáním územního rozhodnutí, 3) v kolika případech byly účastníky těchto řízení spolky, 4) v kolika případech územnímu řízení předcházelo posuzování vlivu na životní prostředí, 5) v kolika případech

se spolek proti územnímu rozhodnutí odvolal, 6) v kolika případech bylo odvolání úspěšné, 7) v kolika případech podal spolek žalobu proti rozhodnutí o odvolání proti územnímu rozhodnutí.

Odpovědi čtyř úřadů přišly písemně prostřednictvím České pošty, další čtyři odpovědi prostřednictvím elektronické pošty a dva stavební úřady nereagovali vůbec. Celkem jsme tedy obdrželi osm odpovědí z deseti. V jednom případě stavební úřad (Praha 1) poslal pouze oznámení, ve kterém stálo, že úřad není schopen odpovědi zajistit z důvodu personální a časové náročnosti a zároveň nám doporučil obrátit se na Český statistický úřad. Ve čtyřech případech jsme obdrželi úplné poskytnutí informací, ve třech případech pouze částečné, přičemž v jednom případě bylo poskytnutí informací částečně odepřeno s odůvodněním, že požadované informace nejsou informacemi o životním prostředí, což je zjevně nesprávný úřední postup – povinný subjekt má žádost vyřídit podle zákona č. 106/1999 Sb., neboť není podstatné, jak je žádost označena, ale co je jejím obsahem.

Stavební úřad	Ot. 1	Ot. 2	Ot. 3	Ot. 4	Ot. 5	Ot. 6
Praha 1 ⁸⁸	–	–	–	–	–	–
Praha 2	76	31	0	0	–	–
Praha 3	27	25	1	1	1	1
Praha 4	4	0	–	–	–	–
Praha 5 ⁸⁹	+	+	+	+	+	+
Praha 6	261	104	–	1	–	–
Praha 7	–	–	–	1	–	–
Praha 8	88	46	4	0	0	0
Praha 9 ⁹⁰	+	+	+	+	+	+
Praha 10	726	701	23	0	2	0

Shrnutí: 10 městských částí – **3** kompletní odpovědi – **841** celkový počet územních řízení zahájených v roce 2013 – **28** v tolika případech se spolky účastnily územního řízení – **3** tolikrát spolky podaly odvolání – **1** žaloba podaná spolky proti územnímu rozhodnutí

88 Vyřízení žádosti o informace by bylo časově příliš náročné a znamenalo by požadavek na úhradu nákladů.

89 Úřad nereagoval.

90 Úřad nereagoval.

6.3.2. Brno

Městská část	Ot. 1 ⁹¹	Ot. 2	Ot. 3	Ot. 4	Ot. 5	Ot. 6
Brno-Bosonohy	5	4	0	0	0	0
Brno-Bystrc	.. ⁹²	-	-	-	-	-
Brno-Černovice	+	+	+	+	+	+
Brno-Chrlice	7	5	5	0	0	0
Brno-Kohoutovice	+	+	+	+	+	+
Brno-Komín	11	11	0	0	0	0
Brno-Líšeň	31	19	0	0	0	0
Brno-Medlánky	6	4	0	0	0	0
Brno-střed	59	37	6	2	4	1
Brno-Vinohrady	12 ⁹³	12	0	0	0	0
Brno-Žabovřesky	12	12	0	0	0	0

Shrnutí: 10 městských částí – **8** kompletních odpovědí – **143** zahájených územních řízení – **11** v tolika případech se spolky účastnily územního řízení – **4** odvolání – **1** žaloba

91 Vysvětlení značek: (o) v žádném případě, (-) neevdují, (+) neodpověděli

92 Žádost byla odmítnuta z důvodu, že byla vyhodnocena ve smyslu úst. § zák. č. 123/1998 Sb. tak, že obsah žádosti se netýká informací o životním prostředí. Z toho důvodu byla žádost posuzována podle zákona č. 106/1998 Sb. o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. Informací, která byla požadována, úřad nedisponuje. Na zdejším stavebním odbodu, ani na ÚMČ Brno-Bystrc, se požadované konkrétní seznamy nenachází. Jedná se o požadavek na informaci, kterou by bylo nutné teprve vytvořit.

93 Zároveň bylo projednáno 23 územních souhlasů. Územní souhlasy nebyly zvoleny záměrně, neboť jsme nečekali, že by se v případě územních souhlasů jednalo o problematické stavby z hlediska životního prostředí (kde by navíc hrozila jakákoli, pokud tento úhel pohledu připustíme, „zdržovací taktika“ spolků,, a to vzhledem k podmínkám, za kterých je možno územní souhlas vydat. Viz § 96 odst. 1 stavebního zákona:

Místo územního rozhodnutí stavební úřad vydá územní souhlas, pokud je záměr v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, poměry v území se podstatně nemění a záměr nevyžaduje nové nároky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu. Územní souhlas nelze vydat v případech záměrů posuzovaných ve zjišťovacím řízení, nebo pro které bylo vydáno stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

6.4. Stavební úřady statutárních měst

Městská část	Ot. 1	Ot. 2	Ot. 3	Ot. 4	Ot. 5	Ot. 6
České Budějovice ⁹⁴	+ ⁹⁵	+	+	+	+	+
Děčín	108	89	2	1	1	0
Frýdek-Místek	167	110	6	5	0	0
Haviřov	126	126	63	3	0	0
Hradec Králové	171	108	3	4	0	0
Chomutov	152	102	8	3	2	0
Jablonec nad Nisou	125	117	2	0	0	0
Jihlava	178	151	0	4	0	0
Karlovy Vary	186	108	-	-	-	-
Karviná	117	57	10	3	0	0
Kladno	441 ⁹⁶	+	+	+	+	+
Liberec	212	156	1	1	0	0
Mladá Boleslav	139	59	0	0	0	0
Most	113	102	-	-	-	-
Olomouc	176	131	2	0	0	0
Opava	160	142	0	-	0	0

94 Na stavební úřad zaslána žádost opakovaně. Všichni tři úředníci požadovali elektronický podpis, bez kterého nebyli opakovaně ochotni žádost poskytnout. Odvolávali se s tím, že ze žádosti musí být dle zákona č. 123/1998 Sb. patrné, kdo ji podal. Dle názoru stavebního úřadu však toto nešlo bez elektronického podpisu ověřit (není možné zjistit, zda e-mailová zpráva byla odeslána skutečně osobou v ní podepsanou).

95 Vysvětlení značek: (o) v žádném případě, (-) neevidují, (+) neodpověděli

96 Na základě Vaší žádosti ze dne 1.3.2015 Vám sděluji, že Odbor výstavby Magistrátu města Kladna Vám nemůže poskytnout Vámi požadované informace. Pro potřeby zdejšího stavebního úřadu se tyto údaje neevidují, není to povinnost daná zákonem. Máme k dispozici jen statistické údaje, které obsahují informace o tom, že v r. 2013 bylo provedeno 441 územních rozhodnutí a 742 územních souhlasů. Odbor výstavby Magistrátu města Kladna je Vám k dispozici s poskytnutím informací formou konzultace.

Ostrava	231	182	0 ⁹⁷	0	0	0
Pardubice	126	106	9	3	2	0
Plzeň	275	231	0	0	0	0
Prostějov	163	146	0	5 ⁹⁸	0	0
Přerov	86	53	0	1	0	0
Teplice	41	19	0	0	0	0
Ústí nad Labem	+ ⁹⁹	+	+	+	+	+
Zlín	+	+	+	0 ¹⁰⁰	+	+

Shrnutí: 24 statutárních měst – **18** kompletních odpovědí – **2753** celkový počet zahájených územních řízení v roce 2013 – **106** v tolika případech se spolky účastnily územního řízení – **5** odvolání podaných spolky – **0** žalob podaných spolky

97 Magistrát k tomuto bodu žádosti uvádí, že žádný ze spolků (občanských sdružení), který měl u magistrátu podanou žádost o podávání informací o zahajování všech správních řízení, nebyl v roce 2013 účastníkem žádného územního řízení, jež by skončilo vydáním územního rozhodnutí, jelikož neoznámil svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo magistrátem zahájení řízení oznámeno.

98 Konkrétně se jednalo o stavby: 1. Vnější okruh Anglická-Brněnská, 2. Polyfunkční objekt Brněnská ulice, 3. Čerpací stanice PH - Kaufland, 4. Tankovací stanice PH žst. Prostějov a pořízení regulačního plánu ve věci záměru Galerie Prostějov, 5. navíc proběhlo 1x SEA ve věci regionálního operačního programu.

99 Odpověď neposkytnuta, neboť dle úřadu bylo podání bez úředně ověřeného elektronického podpisu.

100 K této záležitosti úřadem sděleno, že žádost podaná dle tohoto zákona se musí týkat informací o životním prostředí, přičemž Odbor stavebních a dopravních řízení Magistrátu města Zlína je obecným stavebním úřadem na úseku územního rozhodování a stavebního řádu. Proto je oprávněn k poskytnutí informace pouze k bodu č. 4, kdy dotaz výslovně směřuje na územní řízení, kterému předcházelo posuzování vlivu stavby na životní prostředí v roce 2013. V tomto roce nebylo vydáno žádné územní rozhodnutí, navazující na řízení EIA.

6.5. Stavební úřady v ostatních městech a obcích

Kromě krajských úřadů a statutárních měst jsme považovali za podstatné získat informace i od menších měst (samozřejmě by z hlediska reprezentativnosti bylo dobré mít okruh adresátů žádostí o informace podstatně širší, to nám však nedovolovali ani časové ani personální kapacity a jedná se proto o prostor pro další a hlubší výzkum). U těchto menších měst (zpravidla okolo 6. 000 obyvatel) jsme naráželi častěji než u měst statutárních na situaci, že jsme nezískali žádnou odpověď – povinný subjekt na žádost o informaci vůbec nijak nereagoval. Při podrobnějším a časově delším výzkumu bychom samozřejmě využili opravných prostředků a věc řešili skrze stížnosti a odvolání přes nadřízený úřad, popř. bychom mohli uspokojit požadavky povinných subjektů na úhradu nákladů, která může být v řadě případů oprávněná, neboť je i na této úrovni státní správy zjevné, že stavební úřady zpravidla neshromažďují údaje o účasti spolků v řízeních.

V následující tabulce jsou k dispozici získané údaje:

Kraj	Obec	Ot. 1	Ot. 2	Ot. 3	Ot. 4	Ot. 5	Ot. 6	Poznámka
Jihomoravský	Hustopeče	79	75	2	0	1	0	
	Rosice	37	19	0	0	0	0	
Vysočina	Velká Bíteš	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
	Náměšř	49	48	0	0	0	0	
Jihočeský	Hluboká nad Vltavou	-	-	-	-	-	-	Bez odpovědi na otázku (odkaz na zveřejněnou informaci, ačkoli bylo v žádosti žádáno o přímé poskytnutí informace. Zveřejněnou informaci nelze dohledat.)
	Trhové Sviny	69	14	0	0	0	0	
Karlovarský	Františkovy Lázně	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
	Kynšperk nad Ohří	17	17	0	0	0	0	

Královéhradecký	Třebechovice pod Orebem	24	20	0	0	0	0	
	Chlumeck nad Cidlinou	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
Liberecký	Jilemnice	27						
	Doksy	51	44	0	0	0	0	
Moravskoslezský	Petrovice	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
	Dolní Lutyně	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
Olomoucký	Kojetín	17	17	0	0	0	0	
	Hlubočky	-	-	-	-	-	-	Poplatek.
Pardubický	Holice	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
	Žamberk	27	20	0	0	0	0	
Plzeňský	Planá	17	8	1	1	0	0	
	Třemošná	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
Středočeský	Bakov nad Jizerou	1	0	1	0	0	0	
	Stochov	22	21	0	0	0	0	
Ústecký	Česká Kamenice	21	11	4	0	0	0	
	Jílové	9	9	0	0	0	0	
Zlínský	Brumov-Bylnice	-	-	-	-	-	-	Bez reakce.
	Luhačovice	41	33	0	0	0	0	

Shrnutí: 26 stavebních úřadů – **15** kompletních odpovědí – **481** územních řízení – **106** v tolika případech se spolky účastnily územního řízení – **5** odvolání – **0** žalob

6.5.1. Vyhodnocení získaných dat

Z dat, která jsme prostřednictvím žádostí o informace získali, je zřejmé, že ani stavební úřady městských částí Prahy a Brna, ani jednotlivá statutární města v řadě případů vůbec nevedou statistiky o tom, jak se spolky účastnily jednotlivých územních řízení (a tudíž nelze usuzovat na žádné dopady účasti veřejnosti v územních řízeních, o kterých hovoří kupř. poslanci a senátoři nebo o kterých se opakovaně píše v českých médiích. Jen některé úřady jsou schopny požadovaná data vyhledat bez požadavku na úhradu nákladů, což znamená, že jen tyto úřady je mají přehledněji zanesené do databází (pokud totiž povinný subjekt požaduje úhradu za poskytnutí informací, znamená to, že by jejich poskytnutí bylo spojeno s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním v řádu několika hodin práce úředníka, což obvykle znamená „ruční“ procházení spisů).

Pokud už jsme získali konkrétní data, vyplynulo z nich, že se spolky územních řízení účastní v minimu případů a v ještě menším počtu případů (v řádu jednotek) se odvolávají či podávají žaloby (byť existují určité výjimky, viz kupř. město Havířov, kde byla účast poměrně vysoká) a pokud se účastní, což je údaj ještě významnější, neužívají opravných prostředků. To je ostatně zřejmé i z níže uvedených údajů soudů.

Kromě toho, že získaná data vypovídají o počtu spolků v územních řízeních, nesou s sebou ještě další informaci – v řadě případů povinné subjekty vůbec nereagovaly, ani po opakovaných urgencích, na podanou žádost o informace.

Celkové shrnutí získaných údajů:

- 70 oslovených stavebních úřadů¹⁰¹
- 44 kompletních odpovědí (62, 85 % povinných subjektů poskytlo kompletní odpověď bez požadavku na úhradu nákladů)
- 4218 celkový počet územních řízení zahájených v roce 2013
- 251 v tolika případech se spolky účastnily územního řízení (5, 95 % územních řízení)
- 17 odvolání podaných spolky (0, 4 % územních řízení)
- 2 žaloby podané spolky (0, 047 % územních řízení)

6.6. Krajské soudy

Častým argumentem proti účasti veřejnosti v územních řízeních a následně stavebních řízeních je využívání „zdržovací taktiky“ ze strany spolků a zejm. pak podávání tzv. šikanózních žalob.

¹⁰¹ Celkový počet stavebních úřadů je 702. Údaje o stavebních úřadech jsou dostupné zde Stavební úřady městských úřadů. *Statnisprava.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/do061>

Těmi se rozumí podávání žalob proti rozhodnutím vydaným ve výše zmíněných řízeních pouze s cílem pozdržet výstavbu nebo dokonce získat z podání žalob nějaký finanční prospěch (myšleno zřejmě a nejčastěji ve vztahu k určitým požadavkům na úhradu výměnou za zpětvzetí žaloby). Spolek Děti Země reagoval na vyjádření ministra Brabce (viz úvodní motto této práce), který použil pojem šikanózní žaloby při svém vystoupení v Senátu při rozpravě nad novelou zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Spolek děti země se proto v lednu 2015 obrátil na Ministerstvo životního prostředí s žádostí o informace, ve které žádal poskytnout:

- 1) doklad s definicí tzv. šikanózních žalob ve správním soudnictví;
- 2) jeden rozsudek, z něhož vyplýne, že správní soud řešil šikanózní žalobu žalobce.

Poskytnutí informací bylo ze strany Ministerstva životního prostředí odmítnuto (ovšem po předchozím vyžádání si upřesnění žádosti, neboť považovalo pojem šikanózní žaloba za neurčitý, a prodloužení lhůty pro poskytnutí informace) s odůvodněním, že žádnou definici šikanózních žalob nezná¹⁰² a žádnou šikanózní žalobu nelze dohledat, neboť žadatel neupřesnil, kterou má přesně na mysli, a navíc Ministerstvo životního prostředí není povinné poskytovat názory vedoucích představitelů povinných subjektů, resp. co šikanózními žalobami ministr Brabec při diskusi se senátory myslel. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.09.2010, č.j. 4 As 23/2010).¹⁰³

Protože je zřejmé, že uvedená data nemá k dispozici ministerstvo, rozhodli jsme se obrátit se na krajské soudy, které by měly mít údaje o podaných žalobách a samozřejmě i o tom, kdo byl v konkrétním případě žalobcem. Krajským soudům jsme položili tyto otázky:

- 1) Kolik bylo v roce 2013 podáno žalob proti správnímu rozhodnutí o odvolání proti územnímu rozhodnutí?
- 2) V kolika případech podaly tuto žalobu podle bodu 1) v roce 2013 občanská sdružení (spolky)?

102 Přitom se o šikanózních žalobách hovořilo v souvislosti s novelou zákona o posuzování vlivů opakovaně i v médiích, kupř.: „Úprava se týká ustanovení, podle něhož původně mělo už samotné podání žaloby na povolenací řízení automaticky znamenat odklad pro výkon stavebního rozhodnutí. Sněmovna již dříve určila, že o odkladu budou rozhodovat soudy. Senátoři tuto pasáž navíc doplnili tím, že „soud přizná žalobě odkladný účinek nebo nařídí předběžné opatření, hrozí-li nebezpečí, že realizací záměru může dojít k závažným škodám na životním prostředí“. Doplnění podle senátorů umožní soudům žalobu nepřijmout v případech, když by měla „šikanózní“ charakter, připomenul poslancům předseda lidoveckých senátorů Petr Šilar. Chtějí tak zamezit situacím, pokud by různá sdružení chtěla neustálými a účelovými žalobami zastavit výstavbu v Česku.“ Parlament omezil zneužívání odkladu staveb žalobami v procesu EIA. *České noviny: Zpravodajský server ČTK* [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/parlament-omezil-zneuzivani-odkladu-staveb-zalobami-v-procesu-eia/1179688>

103 Viz rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 23. 2. 2015, č.j.: 12787/ENV/15.

V následující tabulce je možné zjistit, jaká data mají k dispozici krajské soudy:

Instituce	Otázka 1	Otázka 2
Krajský soud v Brně	Informace neposkytnuta (neexistuje jednoduchá možnost vyhledání v databázi)	–
Krajský soud v Českých Budějovicích	V roce 2013 nebyla podána žaloba proti správnímu rozhodnutí o odvolání proti územnímu rozhodnutí.	–
Krajský soud v Hradci Králové	Nevede statistiku, žádost o úhradu výše nákladů ve výši 6. 600,- Kč)	–
Krajský soud v Ostravě	Krajský soud v Ostravě	1
Krajský soud v Plzni	7	1
Krajský soud v Praze	13	1
Krajský soud v Ústí nad Labem ¹⁰⁴	1	0
Městský soud v Praze	Žádost ohledně požadované informace je formulována příliš obecně, vyhledávací systémy zdejšího soudu nedokážou Vámi zadaný předmět nalézt.	

Shrnutí: 8 soudů – **4** kompletní odpovědi – **50** žalob proti odvolání proti územnímu rozhodnutí – **3** žaloby podané spolky

Z tabulky je patrné, že soudy buď vůbec danou evidenci nemají, a tudíž data nejsou objektivně k dispozici a nelze se na jejich základě fundovaně vyjádřit, anebo data mají a je z nich patrné, že spolky podávají žaloby jen v minimálním počtu případů. Pokud srovnáme data získaná od soudů, byť jsou jen částečná, s celkovým počtem územních rozhodnutí (a rozhodnutí vydaných ve spojeném územním a stavebním řízení), kterých je přes 45. 000 jen za rok 2013, musíme připustit, že míra podávání žalob rozhodně nepřekračuje žádnou míru, která by odůvodňovala výše uvedené výroky politiků a soustavný legislativní tlak na snížení standardů účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí.

¹⁰⁴ Pod sp. zn. 15A 108/2013 vede soud žalobu, která napadla v roce 2012, ale v září roku 2013 byla vyloučena právě pod novou spisovou značku.

6.7. Ministerstva

V rámci této práce bylo naší ambicí rovněž získat veškeré dokumenty, analýzy, výzkumy, studie a zpracování týkající se problematiky účastni občanských spolků v územních řízeních v časovém horizontu posledních 10 let dostupných ve veřejném sektoru. Našimi adresáty se tak pochopitelně stala ta nejpovolanější ministerstva, do jejichž agendy daná problematika spadá, a to konkrétně Ministerstvo vnitra, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo životního prostředí. Data jsme měli v úmyslu získat za pomoci žádostí na základě legislativy zajišťující svobodný přístup k informacím, konkrétně tedy zákona č. 123/1998 sb. a zákona č. 106/1999 sb. tak, abychom dodrželi všechny náležitosti a lhůty stanovené zmíněnými zákonnými předpisy a zároveň pro nás nebylo dosažení požadovaných informací finančně nákladné.

V první řadě jsme na základě zákona č. 123/1998 sb. o právu na informace o životním prostředí obrátili na resort ochrany životního prostředí. Žádali jsme seznam veškerých odborných analýz, strategických dokumentů nebo metodik, ať již externě či interně zpracovaných, týkajících se účasti spolků (občanských sdružení) v územních řízeních zpracovaných v časovém horizontu 2004-2014, které by měl potenciálně mít úřad k dispozici, přičemž bylo naším úmyslem akceptovat i soubory v elektronické podobě či přímé internetové odkazy na již zveřejněná data.

Tiskový a PR odbor ministerstva nás záhy informoval o přijetí naší žádosti. Rozhodlo se náš požadavek přeformulovat na žádost o informace dle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, neboť požadované informace nejsou informacemi o životním prostředí tak, jak jsou definovány v ustanovení § 2 písm. A zákona č. 123/1998 sb. Bylo nám sděleno, že náš požadavek se týká účasti spolků v územním řízení, avšak agenda územního řízení nespadá do působnosti Ministerstva životního prostředí a orgány ochrany životního prostředí nejsou příslušné k vedení územního řízení. Bylo nám doporučeno obrácení se na Ministerstvo pro místní rozvoj, které dle § 14 zákona č. 2/1969 sb. (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů) a zákona č. 183/2006 Sb. (o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů) má danou agendu na starost. Naše žádost byla tedy na základě § 14 odst. 5 písm. c) zákona 106/1999 Sb. odložena.

Formulovali jsme a odeslali ekvivalentní žádost, tentokrát explicitně na základě zákona č. 123/1998 sb. směrem k Ministerstvu pro místní rozvoj. Odpověď Informačního centra Ministerstva pro místní rozvoj spočívala v odkázání na svou internetovou adresu, na níž ministerstvo vyvěsilo stanovisko k postavení občanských sdružení jako účastníků stavebního řízení podle § 109 písm. g) stavebního zákona, respektive odpovědi č. 18 Stavební řízení - § 109. Jako další zdroj pro získání odpovědi na naši otázku uvedlo Metodické doporučení odboru územního plánování a odboru stavebního řádu Ministerstva pro místní rozvoj s názvem „*Spojené územní a stavební řízení*“, které se zmiňuje o povinnosti stavebního úřadu oznámit občanským sdružením, že bylo zahájeno spojené územní a stavební řízení vydané samotnou institucí v roce 2008.

Jelikož jsme nastíněné dokumenty nepovažovali za adekvátní k zodpovězení námi stanovených otázek a rovněž jsme si kladli za cíl získat konkrétní čísla, na jejichž základě by šlo postavit přesnější analýzu dané problematiky, rozhodli jsme se na instituci obrátit s novou konkrétnější a specifičtější žádostí. V návaznosti na předchozí žádost jsme tentokrát postupovali podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Zajímali jsme se, zda úřad vede statistický přehled o tom, jestli se spolky (resp. občanská sdružení) účastní územních řízení u jednotlivých stavebních úřadů (zda sbírá data o územních řízeních u jednotlivých stavebních úřadů, resp. u kterých ano) a pokud ano, prosili jsme o poskytnutí odpovědí na otázky:

- 1) V kolika procentech územních řízení se územních řízení účastní spolky?
- 2) V kolika procentech z územních řízení, kterých se účastnily spolky, se tyto subjekty odvolaly?
- 3) V kolika procentech případů podle předchozího bodu bylo odvolání úspěšné a územní rozhodnutí bylo zrušeno?
- 4) V kolika případech, kdy odvolání nebylo úspěšné a územní rozhodnutí nebylo zrušeno, podal spolek jako účastník územního řízení žalobu proti správnímu rozhodnutí?

Připomněli jsme rovněž, že se má jednat o dokumenty samotného resortu i analýzy externě zpracované jinými orgány. Odpověď dotazovaného orgánu byla stručná a tím pádem prakticky okamžitá. Odbor komunikace Ministerstva pro místní rozvoj nám sdělil, že na základě sdělení odboru stavebního řádu a odboru územně stavebně správního, požadovanými statistkami nedisponuje, a že nikdy v minulosti takovéto přehledy nevedl.

Poslední dotaz směřovaný na Ministerstvo vnitra byl poněkud jiného rázu. Na základě zákona č. 106/1999 Sb. jsme se ptali na informace týkající se počtu občanských sdružení, jejichž hlavním předmětem činnosti je ochrana přírody a krajiny registrovaných v databázích ministerstva k 31. 12. 2013. Požadovali jsme – pokud je to v silách resortu- jejich jmenný seznam.

Z úst odboru všeobecné správy nám bylo sděleno, že dnem 1. 1. 2014 byl občanským zákoníkem zrušen zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sdružování“) s tím, že podle § 3045 odst. 1 občanského zákoníku se občanská sdružení registrovaná podle zákona o sdružování považují za spolky podle občanského zákoníku. Podle § 125 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“), se evidence občanských sdružení a jejich organizačních jednotek oprávněných jednat svým jménem vedená k 31. 12. 2013 Ministerstvem vnitra podle zákona o sdružování dnem 1. 1. 2014 považuje za spolkový rejstřík podle zákona o veřejných rejstřících. Dosavadní působnost Ministerstva vnitra na úseku sdružovacího práva přešla v plném rozsahu na rejstříkové soudy, které vedou spolkový rejstřík. Těm byly počátkem roku 2014 předány jednak veškeré listinné spisy nezaniklých občanských sdružení, resp. spolků, které mělo Ministerstvo vnitra k dispozici, a také jejich elektronická evidence. A z toho pochopitelně vyplývá, že hledanými fakty ministerstvo již nedisponuje. Mluvčí odboru nemohla opomenout i fakt, že náplň činnosti občanských sdružení podle zákona o sdružování nikdy nebyla evidovaným údajem.

Je třeba tedy konstatovat, že se nám většinu údajů, po nichž jsme toužili, nepodařilo získat, a to zejména kvůli neexistenci databází archivující dané informace u jednotlivých resortů a museli jsme se spokojit jen s omezenými zdroji poskytovanými resorty prostřednictvím vlastních internetových domén.

Otázka	Ministerstvo životního prostředí	Ministerstvo pro místní rozvoj	Ministerstvo vnitra
Disponuje Váš resort dokumenty týkajícími se oblastí účasti spolků v územních řízeních?	Nedisponuje – není předmětem agendy ministerstva	Resort se poptávanou oblastí zabývá v několika dokumentech na svých internetových stránkách	
Disponuje Váš resort konkrétními statistikami týkajícími se účasti spolků v územních řízeních?		Resort těmito statistikami nedisponuje	
Disponuje Váš resort údaji o počtu občanských sdružení zabývajících se ochranou životního prostředí?			Resort těmito statistikami nedisponuje

Výše uvedené informace je namístě doplnit o údajích týkajících se územních řízení, která ministerstvo vedlo jako příslušný orgán v letech 2009–2014. Ministerstvo pro místní rozvoj odpovídalo na tyto dotazy:

- 1) Kolik bylo zahájeno územních řízení v letech 2009–2014, ve kterých byl Váš úřad ze zákona příslušným stavebním úřadem k vydání územního rozhodnutí (jde mi o územní řízení, která byla v tomto období i skončena vydáním územního rozhodnutí bez ohledu na případné využití opravných prostředků)?
- 2) Kolik bylo vydáno územních rozhodnutí v letech 2009–2014 bez ohledu na jejich případné zrušení na základě opravných prostředků (správních i soudních) podle bodu 1)?
- 3) V kolika případech se v územních řízeních, ve kterých byla vydána územní rozhodnutí podle bodu 1. žádosti účastnila občanská sdružení (spolky)?
- 4) V kolika případech využila tato občanská sdružení (spolky) rozkladu? V kolika případech bylo tento rozklad úspěšný a dané územní rozhodnutí bylo zrušeno?

- 5) V kolika těchto případech bylo rozhodnutí o rozkladu proti územnímu rozhodnutí vydanému v řízení podle 2. bodu žádosti zamítavé a občanské sdružení (spolek) podalo žalobu?
- 6) V kolika případech bylo rozhodnutí ministerstva podle bodu 6. žádosti soudem zrušeno?

Z odpovědí je zřejmé, že v uvedeném období let 2009–2014 bylo celkem zahájeno 9 územních řízení, vydána 2 rozhodnutí, občanská sdružení se účastnila 1 tohoto řízení a v žádném případě nepodala rozklad ani žalobu.

6.8. Verejný ochranca práv

Verejný ochranca práv pomáha fyzickým aj právnickým osobám pri uplatňovaní ich základných práv aj slobôd. Prostredníctvom pripomienkových konaní sa ombudsmanka, Anna Šabatová, vyjadrila k viacerým zákonom týkajúcich sa účasti verejnosti na ochrane životného prostredia. Mimo iného, dvakrát pripomienkovala práve návrhy zmien zákona č. 100/2001 Sb., o posudzovaní vplyvu na životné prostredie.

6.8.1. Pripomienky v legislatívnom procese

V apríli 2014, verejná ochrankyňa práv v úvode svojho pripomienkovaného textu konštatovala, že *„navrhovaná novelizácia zákona predstavuje natoľko zásadný koncepčný posun celej procedúry projektového hodnotenia vplyvu na životné prostredie, že možno ťažko dohliadnuť všetky dôsledky, ktoré môže vyvolať“*.¹⁰⁵

Vo svojom stanovisku ochrankyňa upozorňuje na niekoľko nejasností a problémov novely zákona, napríklad navrhuje vytvorenie kruhu odvolateľov, ktorý by zaisťoval dostatočnú účasť verejnosti. Právo na odvolanie by podľa nej malo byť priznané minimálne obciam, na ktorých území má byť záujem realizovaný, občianskym združeniam, spolkom každému, kto podal oznámenie zámeru svojho vyjadrenia a oznamovateľovi. Ochrankyňa upozorňuje na fakt, že organizácie síce môžu podať odvolanie proti rozhodnutiu vydanému v nadväzujúcom konaní, ale jeho súčasťou musí byť 250 úradne overených podpisov. Overenie týchto podpisov si vyžaduje vysoké finančné náklady a časovú náročnosť. Celkovo by ombudsmanka uvítala väčšiu možnosť zapojenia nevládných neziskových organizácií aj širšej verejnosti.

Zhruba o dva mesiace neskôr, verejná ochrankyňa práv vydala ďalšie stanovisko k novému návrhu zákona, ktorým sa mení zákon č. 100/2001 Sb., o posudzovaní vplyvu na životné prostredie v znení neskorších predpisov. *„Hoci som uvítala že predkladateľ v aktuálnom návrhu*

¹⁰⁵ VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. Pripomínka v legislatívnom procese sp. zn. 1209/2014/PDCJ ze dne 28. 04. 2014. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2014.

novelizácie zákona o posudzovaní vplyvu na životné prostredie ustúpil od niektorých mnou najviac kritizovaných bodov právnej úpravy (najmä reštrikcie účasti združení v konaniach, vrátane nadbytočne zaťažujúcej podmienky úradného overovania podpisov), niektoré zo sporných momentov pretrvávajú. Dovoľujem si preto na ne opätovne poukázať.“ Verejná ochrankyňa práv znova predložila rovnaké pripomienky.¹⁰⁶

6.8.2. Konkrétne prípady

V roku 2013 Kancelária verejného ochrancu práv evidovala celkovo dva podnety od občianskych združení, v ktorých sa sťažovali na porušenie práv v územnom konaní. Šetrenie bolo zahájené iba v jednom prípade, pričom sa zistilo pochybenie príslušného stavebného úradu a porušenie právnych predpisov.

V druhom prípade šetrenie neprebehlo, pretože šlo o občianske združenie, ktoré sa sťažovalo na porušenie práv v územnom konaní, nie vo vzťahu k účasti v konaní, pretože v danej veci bolo žiadateľom o územné rozhodnutie.¹⁰⁷

6.8.3. Prešetrenie prípadu VOP

Zástupca verejného ochrancu práv, Stanislav Křeneček, zahájil na základe podnetu sťažovateľa a občianskeho združenia, šetrenie voči Mestskému úradu Velké Meziříčí a Krajskému úradu Kraja Vysočina. Dotknuté strany uviedli, že Mestský úrad Velké Meziříčí, odbor výstavby a regionálneho rozvoja, si nepočínal riadne pri vedení územného konania o umiestnení stavby bioplynovej stanice.

Návrh na prešetrenie podal istý inžinier, ktorý namietal, že s ním mestský úrad nejednal ako s účastníkom konania napriek tomu, že jeho vlastnícke právo k pozemkom mohlo byť územným rozhodnutím dotknuté. K jeho námietke sa pripojilo aj občianske združenie. Spoločne poukázali na to, že stavebný úrad znemožnil účasť ich občianskeho združenia na konaniach o výstavbe bioplynovej stanice, ktorými mohli byť dotknuté záujmy chránené zákonom o ochrane prírody a krajiny. Stavebný úrad taktiež neumožnil v režime zákona o slobodnom prístupe k informáciám oboznámenie sa s projektovou dokumentáciou stavby. Taktiež prehlásili, že Krajský úrad Kraja Vysočina dlhodobo nevenoval pozornosť podnetu združenia smerujúcemu proti postupu

106 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. Pripomínka v legislatívnom procese sp. zn. 1807/2014/PDCJ ze dne 26. 06. 2014. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2014.

107 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. Zdelenie o poskytnutie informácie PDCJ 735/2015. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2015.

Mestského úradu Velké Meziříčí, odporu životného prostredia pri rozhodovaní o vybudovaní bioplynovej stanice.¹⁰⁸

Zástupca verejného ochrancu práv po prešetrení prípadu konštatoval, že „*stavebný úrad sa dopustil pochybenia, keď neoznámil sťažovateľovi, občianskemu združeniu, zahájenie stavebného konania na bioplynovú stanicu, uprel mu tak možnosť prihlásiť sa k účasti v ňom. Ďalej som konštatoval nenáležitost postupu i na strane krajského úradu pri rozhodovaní o odvolaní pána R. P. proti územnému rozhodnutiu, tu však už vady odstránilo Ministerstvo pre miestny rozvoj v rámci preskúmaného konania. Pri zvyšku som pochybenie správnych úradov nezbadať.*“ Zástupca verejného ochrancu práv upozornil príslušné orgány na ich pochybenie, no v čase ukončenia šetrenia už boli všetky správne konania dlhodobo skončené a stavba prevádzaná. Neostávalo mu preto nič iné ako dúfať v účinný dozor, ktorý by dohliadol na to aby nedochádzalo k ohrozovaniu či porušovaniu verejných záujmov.¹⁰⁹

Konkrétne príklady ukázali, že verejný ochranca práv sa zaoberá návrhmi zmien zákona č. 100/2001 Sb., o posudzovaní vplyvu na životné prostredie a občianske združenia, ktoré predložia relevantné požiadavky sa vo veci porušovania práv v územnom konaní môžu obrátiť aj na jeho kanceláriu. Celkový proces je však pomerne zdĺhavý a nie veľmi zaužívaný, keďže v roku 2013 boli zaevidované len dva takéto sťažnosti.

6.9. Exkurz – zkušenosti nevládních organizací: Frank Bold

Frank Bold ako nevládna nezisková organizáciou reaguje na aktuálne spoločenské výzvy a poskytuje občanom bezplatnú právnu pomoc. Jej právnicki sa denne stretávajú s rozličnými problémami týkajúcimi sa životného prostredia a výnimkou nie je ani účasť občanov na územných konaniach.

Poradkyňa Frank Bold v oblasti práva životného prostredia, zlej správy a korupcie, Eva Pavlorková, hodnotí účasť spolkov na územných konaní ako pomerne častú. Vyplýva to z množstva otázok, s ktorými sa obracajú na právnu poradňu a z dlhodobej spolupráce s nimi. Spolky hľadajú pomoc s podaním námietok, pripomienok či odvolaní. Žaloby sú skôr výnimočné a Frank Bold poradenstvo v tejto oblasti vzhľadom k svojim kapacitným možnostiam neposkytuje. Poradkyňa Pavlorková rozhodne nemá dojem, že by spolky v územných konaniach využívali taktiku „zdržovania“

108 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. Správa o šetření sp. zn. 3390/2013/VOP/JCZ. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2014.

109 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. Ukončení věci sp. zn.: 3390/2013/VOP/JCZ. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2014.

alebo bojkotovania zámerov, z čoho sú mnohokrát obviňované a ich rola spochybňovaná. „*Spolky, ktoré sa obracajú na poradňu majú takmer vždy racionálne a podložené požiadavky.*“

Na webovej stránke Frank Bold možno nájsť množstvo správ z prípadov, ktorých sa účastnili právnici právneho servisu. Ich pomoc spočíva najmä vo vypracovaní stratégie právnych krokov, asistencii pri odvolaniach, spísaním žalôb a poskytovaním pravidelných konzultácií. Mnohokrát je spolku pridelený stážista, ktorý ich prípad neustále sleduje a poskytuje im právnu podporu.

6.9.1. Konkrétne príklady zapojenia právníkov Frank Bold

6.9.1.1. Rožnov pod Radhoštěm

Rožnov pod Radhoštěm bojuje so znečisteným ovzduším, zámermi zasahujúcimi do jeho územia a nevyhovujúcou účasťou občanov na rozhodovaní. Občania, zastupovaní spolkom Zdravý Rožnov, nesúhlasili s výstavbou hypermarketu Kaufland v centre mesta, kde už pred jeho vybudovaním dochádzalo k prekračovaniu zdravotných limitov znečistenia ovzdušia.

Správne orgány povolili výstavbu hypermarketu napriek nesúhlasu väčšiny obyvateľov mesta. Spolok Zdravý Rožnov sa za pomoci právníkov Frank Bold zúčastnil správneho konania s cieľom presadiť záujmy občanov. Právnici Frank Bold prispeli k riešeniu problému vypracovaním stratégie právnych krokov, odvolaním opomenutých účastníkov, ako aj odvolaním proti územnému rozhodnutiu, spísaním správnej žaloby proti rozhodnutiu krajského úradu a pravidelnými konzultáciami.¹¹⁰

6.9.1.2. Holešov

Holešov trápila pomaly rastúca priemyselná zóna v blízkosti zdroja pitnej vody pre niekoľko tisíc ľudí. Posudzovanie vplyvu priemyselnej zóny na životné prostredie možno považovať za nedostatočné a informovanie občanov aj investorov o možných negatívnych dopadoch na vodu a zdravie občanov za neobjektívne. „*Miestni aktívni občania chcú pozitívne ovplyvniť podobu priemyselnej zóny, preto sa zapájajú do tvorby územného plánu mesta. V zóne nemožno realizovať akékoľvek zábery bez obmedzenia, preto usilujú o stanovenie regulatívov, ktoré by vylúčili priemyselné prevádzky znehodnocujúce vodný zdroj.*“

Organizácia Frank Bold opäť spolupracovala s miestnymi spolkami, vypracovala stratégiu právnych krokov, odvolania, bolo spísaných niekoľko správnych žalôb a poskytované poradenstvo.¹¹¹

110 Rožnov pod Radhoštěm: zapojení lidí do rozhodování. In: *Frank Bold: Případy* [online]. 2014 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://frankbold.org/resime/pripad/roznov-pod-radhostem-zapojeni-lidi-do-rozhodovani>

111 Holešov: ochrana zdroje pitné vody. In: *Frank Bold: Případy* [online]. 2014 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://frankbold.org/resime/pripad/holesov-ochrana-zdroje-pitne-vody>

7. Zapojení veřejnosti do rozhodování – dva příklady z praxe

7.1. Bauhaus

První jednání o stavbě hobby marketu v městské části Ivanovice začínají okolo roku 2004¹¹² a již samotný záměr zde takovou stavbu mít se nesetkal se souhlasem obyvatel. O negativním postoji obyvatel svědčí studie, kterou zde v roce 2006 studenti Masarykovy univerzity provedli.¹¹³ Ta dokazuje, že 72,6% z dotázaných je proti stavbě hypermarketu a 20,6% dotázaných výstavbu podporuje. Zbylí respondenti uvedli, že neví, nebo se o problematiku nezajímají¹¹⁴. Kvůli výrazné nespokojenosti občanů vzniká občanské sdružení Klidné Ivanovice, které má chránit zájmy občanů vůči společnosti Bauhaus¹¹⁵. Proti stavbě hobby marketu se postavilo také občanské hnutí NESEHNUTÍ¹¹⁶.

112 RAUS, Luboš. Tak nám otevřeli Bauhaus. In: *Bystrčnick* [online]. 2012 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bystrcnik.cz/lubos-raus-tak-nam-otevrel-bauhaus/>

113 KOZLANSKÁ, Petra. Nový Bauhaus vyrosté, přestože porušuje územní plán. In: *Mladá fronta dnes* [online]. Praha: MAFRA, a.s, 2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/novy-bauhaus-vyroste-prestoze-porusuje-uzemni-plan-pcj-/brno-zpravy.aspx?c=A100519_211813_brno-zpravy_aja

114 BLAIR, Michael a Pavel EHRlich. Analýza sběru dat a závěry průzkumu ve věci plánované výstavby HOBBY MARKETU, BRNO-IVANOVICE. In: *Občanské sdružení klidné Ivanovice* [online]. Brno. 2006 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.klidneivanovice.com/pdf/zaverecna_zprava__6_3.pdf

115 Dále také jako OSKI

116 Občanské sdružení Klidné Ivanovice: Očanské sdružení Klidné Ivanovice : činnost. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.klidneivanovice.com/>

Obyvatelům i občanským sdružením vadil jak samotný ráz budovy, který nezapadal do krajiny, tak i zvýšení hluku a znečištění životního prostředí spojené se stavbou I provozováním hypermarketu. Další problém představovala velikosti hobby marketu. Plán města Brna totiž na zvoleném území neumožňuje stavět obchodní centra, jejichž rozloha činí více než 10 tisíc metrů čtverečních. Nicméně investoři části budovy (na kterých dnes stojí hobby market) označili jako sklady a zahradu, a tak se plán stavby vešel do zmíněných parametrů¹¹⁷. Z těchto důvodů OSKI kontaktovalo investory, napsalo spolu s Nesehnutím a starostkou otevřený dopis investorům, a také proti stavbě nechalo sepsat petici. I přesto však bylo zahájeno územní řízení na místním stavebním úřadě. V územním řízení bylo účastníkem i OSKI, které podalo nesouhlasné stanovisko spolu se starostkou obce¹¹⁸. Nicméně i přes protesty získal investor územní rozhodnutí na umístění stavby hobby marketu, proti kterému se Nesehnutí i MČ Ivanovice v říjnu 2006 odvolali¹¹⁹. Odvolání bylo ovšem zamítnuto magistrátem v Brně. Následně jsou tedy podány správní žaloby z důvodu porušení územního plánu města Brna při vydání územního rozhodnutí. Zároveň ovšem investoři žádají o povolení stavby Ivanovický stavební úřad.¹²⁰ Toto povolení ovšem není vydáno z důvodu uznání žaloby a jsou také přerušena téměř veškerá stavební řízení související se stavbou hobby marketu¹²¹.

V roce 2010 začíná stavba Hobby marketu na základě vydání certifikátu opravňujícího ke stavbě¹²². Tento certifikát je vydán autorizovaným inspektorem, který tímto osvědčuje splnění všech zákonných podmínek a potvrzuje možnost provedení stavby. Nahrazuje tím tzv. stavební povolení, které je jinak nutné získat ke stavbě objektu.¹²³ Problematika tohoto certifikátu tkví v jeho nedostatečné legislativní úpravě a v nedostatečných možnostech se proti tomuto rozhodnutí bránit¹²⁴.

117 *Občanské oko: Bauhaus Ivanovice* [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/tema/bauhaus-ivanovice/>

118 Více informací ke „kauze“ – chystaná výstavba Hobby marketu, Brno – Ivanovice. In: *Občanské sdružení Klidné Ivanovice* [online]. 4.4.2006 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.klidneivanovice.com/pdf/Popis_cinnosti.pdf

119 Beseda 8. 2. 2007 - Ivanovice. *Občanské sdružení Klidné Ivanovice* [online]. 2007 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.klidneivanovice.com/pdf/beseda_8.2.2007_Ivanovice.pdf

120 Plán Bauhausu: pokácet 82 stromů a postavit hypermarket. In: *Občanské oko* [online]. 30.10.2008 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/plan-bauhausu-pokacet-82-stromu-a-postavit-hypermarket/>

121 BAUHAUS opět na mrtvém bodě. In: *Občanské oko* [online]. 24.2.2009 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/bauhaus-opet-na-mrtvem-bode/>

122 BAUHAUS začal kopat základy hypermarketu v Ivanovicích. Navzdory zákonům. In: *Občanské oko* [online]. 9.6.2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/bauhaus-zacal-kopat-zaklady-hypermarketu-v-ivanovicich-navzdory-zakonom/>

123 Poradna: Certifikáty autorizovaných inspektorů. In: *Frank Bold* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-stavebni-rizeni/rada/certifikaty-autorizovanych-inspektoru>

124 Proti certifikátu autorizovaného inspektora zatím jen žaloba. In: *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2011/proti-certifikatu-autorizovaneho-inspektora-zatim-jen-zaloba/>

Po započetí stavby se tak nejen k samotnému využití tohoto certifikátu ale obecně k aktům společnosti Bauhaus negativně vyjadřoval například náměstek primátora Martin Ander, který považuje stížnosti obyvatel Ivanovic za opodstatněné a není spokojen s chováním společnosti Bauhaus. Naopak proti obyvatelům Ivanovic vystupuje například zaměstnanec stavebního úřadu, který tvrdí, že stavba bude zapuštěna do země a také že stromy, jež kvůli ní budou pokáceny, budou nahrazeny novými stromy v okolí stavby, a proto stížnosti obyvatel nejsou opodstatněné¹²⁵.

Stavební práce jsou po pouhém měsíci ukončeny. Soud přikázal jejich zastavení, dokud spor o výstavbu marketu nebude vyřešen¹²⁶. V roce 2011 je následně vydáno městským soudem v Praze rozhodnutí o zastavení stavby, kvůli nutnosti přezkoumání certifikátu, který stavbu povoloval¹²⁷. Kvůli rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v jiném případě, bylo určeno, že tyto spory neřeší občanské soudy ale správní soudy. Stavba tak pokračuje dál, zatímco je podána občany MČ Ivanovice kasační žaloba k Nejvyššímu správnímu soudu.

V roce 2011 je Bauhaus dokončen, nicméně soudem je zakázáno obchod otevřít. V návaznosti na dlouhotrvající spory se v roce 2012 se ke sporu vyjádřila nová strana a to zaměstnanci Bauhausu, kteří byli již několik měsíců najati, ale do práce kvůli zákazu otevření obchodu chodit nemohli. Proto zorganizovali demonstraci, v níž dali najevo úřadům nespokojenost s rychlostí jejich práce¹²⁸. V tomtéž roce bylo vydáno prohlášení, k němuž se připojil například dramatik a režisér Arnošt Goldflam, režisér Břetislav Rychlík, bývalá starostka Brna-Ivanovic Eva Slavíková, herec Jiří Kníha, profesorka Masarykovy univerzity Hana Librová, městský zastupitel Mojmír Vlašín, environmentální ekonomka Naďa Johanišová, předseda Strany zelených Ondřej Liška či autor urbanistického řešení modernizace brněnského nádraží v centru architekt Ivan Lejčar. V tomto prohlášení stojí, že podporují občany Ivanovic v jejich snaze domoct se svých práv¹²⁹. Nově se do sporu zapojuje také ombudsman. Jeho zástupkyně tvrdí, že navezení zboží

125 Spor o hypermarket v Ivanovicích. In: *Naši politici* [online]. 2008-2015 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/1858-jana-bohunovska/profilujici-informace-a-kauzu>

126 KOZLANSKÁ, Petra. Dělníci dál staví Bauhaus. I přes zákaz soudu. *Mladá fronta dnes* [online]. Praha: MAFRA, a.s., 20.7.2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/delnici-dal-stavi-bauhaus-i-pres-zakaz-soudu-fzr-/brno-zpravy.aspx?c=A100720_190657_brno-zpravy_trr

127 Přelomové usnesení soudu: BAUHAUS zatím nesmí dokončit stavbu v Ivanovicích. *NESEHNUTÍ* [online]. Praha: MAFRA, a.s., 22.9.2011 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://nesehnuti.cz/vystupy/hyper/prelomove-usneseni-soudu-bauhaus-zatim-nesmi-dokoncit-stavbu-v-ivanovicich/>

128 Bauhaus uspořádal demonstraci v Brně-Ivanovicích – reakce NESEHNUTÍ. In: *Občanské oko* [online]. 10.8.2012 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/bauhaus-usporadal-demonstraci-v-brne-ivanovicich-reakce-nesehnuti/>

129 Brněnské osobnosti podporují lidi bojující proti nekalým praktikám Bauhausu v Brně-Ivanovicích. In: *Občanské oko* [online]. 3.10.2012 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/brnenske-osobnosti-podporuji-lidi-bojujici-proti-nekalym-praktikam-bauhausu-v-brne-ivanovicich/>

do nezkolaudovaného Bauhausu bylo protizákonné a stejně tak byla podle ní protiprávní nečinnost stavebního úřadu¹³⁰.

K dalšímu posunu v kauze dochází v roce 2012, kdy senát Nejvyššího správního soudu rozhodl o tom, že spory o certifikáty rozhodují příslušné stavební úřady. Stavební úřad Ivanovice stavbu zkolaudoval a obchod byl v říjnu 2012 otevřen. Jak investoři, tak občané Ivanovic nebyli spokojeni – investoři přišli o díky dlouhým sporům o peníze a obyvatelé byli zklamáni výsledkem sporu. Obě strany se tedy připravují na další soudní spory¹³¹.

V návaznosti na problémy, které postihly Ivanovce, NESEHNUTÍ vytváří kampaň Brno v akci, která vyjadřuje proti stavbě a rozšiřování velkých obchodních center. Pozitivní odezvu měla tato kampaň například u starostky Nového Lískovce Jany Drápalové ze strany zelených či Pavla Březiny z KSČM, kteří uznali námitky uvedené v kampani a vyjádřili snahu se těmito problémy zabývat. Negativní ohlas, ve smyslu toho že je lidé takovými problémy nemají obtěžovat, měla kampaň například u Ladislava Macka (ČSSD) a Petra Paulczyňského (ODS)¹³².

Dalším důsledkem této kauzy je vytvoření novely stavebního zákona č. 350/2012 Sb., která je platná od 1.1.2013¹³³. Kromě jiných změn je v ní totiž upraveno vydání certifikátu autorizovaného inspektora, které se snaží zejména o zabránění jeho zneužití. Zavedena je díky tomu například povinnost zveřejňovat certifikát na úřední desce po dobu třiceti dní, nebo nutnost projednání záměru se všemi účastníky řízení¹³⁴.

Jedna z posledních informací o kauze pak pochází ze 17. března 2015, kdy krajský soud v Brně ve svém rozsudku nařídil krajskému úřadu a magistrátu, aby vydal rozhodnutí týkající se nelegálnosti této stavby. Podle občanského hnutí NESEHNUTÍ se nelegálnost stavby pojí zejména s porušením územního plánu, kdy stavba je postavena nelegálně pouze na základě vydání certifikátu, nelegálním navezením zboží a také nelegálním vztyčením osvětlení¹³⁵.

130 Zástupkyně ombudsmana: zakažte užívání Bauhausu v Brně-Ivanovicích. In: *Občanské oko* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/zastupkyne-ombudsmana-zakazte-uzivani-bauhausu-v-brne-ivanovicich-2/>

131 STRNAD, Leoš. *Mobilizace proti Bauhausu. Analýza rámování dvou sociálních hnutí* [online]. Brno, 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/404403/fss_m/Strnad_DP.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dmobilizace%20proti%20bauhausu%26start%3D1. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

132 DRÁPALOVÁ, Jana. Reakce na kampaň Brno v akci: Reakce zastupitelů a zastupitelek na hromadný dopis. *Brno v akci* [online]. [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brno.hyper.cz/index.php?t=reakce>

133 HUMLÍČKOVÁ, Petra. Stručné poznámky k velké novele stavebního zákona - část II. *EPRAVO.CZ* [online]. 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/strucne-poznamky-k-velke-novele-stavebniho-zakona-cast-ii-88355.html>

134 Novela stavebního zákona přináší především zjednodušení. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/Novela-Stavebniho-zakona-prinasi-predevsim-zjednod>

135 Krajský soud: Úřady musí posoudit, zda byl Bauhaus v Brně-Ivanovicích postaven nezákonně. In: *Občanské oko* [online]. 2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/krajsky-soud-urady-musi-posoudit-zda-byl-bauhaus-v-brne-ivanovicich-postaven-nezakonne/>

7.2. Amazon Brno

Americký internetový obchod Amazon měl v plánu v Brně v průmyslové zóně na Černovické terase postavit velký distribuční sklad, který měl přinést spoustu pracovních míst. Zároveň však hrozilo velké negativum – velké zvýšení hustoty dopravy ve Slatině, Tuřanech či Černovicích. Dalším háčkem bylo, že územní plán stavbu takové nepovoluje. Společnost CTP by tedy musela žádat o změnu územního plánu. Ze stavby mělo obavy především občanské sdružení Čisté Tuřany, které se rozhodlo v kauze zapojit. Amazon zároveň usiloval o stavbu v Dobrovízi u Prahy. Zde se mu to ale, na rozdíl od Brna, podařilo.

Zvýšení hustoty dopravy bylo vnímáno jako velké negativum projektu. Starosta Tuřan Aleš Jakubec uvedl, že pokud se tento problém nevyřeší, postaví se Tuřany proti stavbě. Hala společně s okolím (parkoviště apod.) měla zabrat plochu cca dvaceti čtyř fotbalových hřišť.

Společnost CTP si spolu s městem a Amazonem nechala vypracovat hlukovou a dopravní studii, která ukázala, že upravit stávající komunikace je nevyhnutelné. Řešením mělo být zvýšení kapacity křižovatky ulic Tuřanka a Řípská přidáním pruhu v obou směrech. Toto rozšíření mělo být financováno investorem. Zároveň ředitel společnosti CTP Remon Vos prohlásil, že obyvatelé přilehlých částí se nemusí zvýšení hluku bát, protože Amazon produkuje relativně nízkou kamionovou dopravu.

Podle Jiřího Idese, starosty Slatiny, toto řešení nebylo dostačující a rozšíření by problém nevyřešilo. Průmyslová zóna být napojena přímo na dálnici D1, protože provoz je tu už teď dost vysoký. Za přímé napojení zóny na dálnici prý Slatina už usiluje několik let.

Brněnský magistrát chtěl s Amazonem uzavřít plánovací smlouvu, podle které se Amazon bude podílet na výstavbě infrastruktury v okolí. Důležité bylo vyřešit nejen kamiony, ale i dopravu pro zaměstnance.

Brněnští radní rozhodli, že Amazon může stavět, pokud zároveň vznikne zmiňovaný nájezd na D1. Dohodla se nájemní smlouva s odloženou účinností – měla začít platit, pokud se do konce roku 2014 podaří domluvit s ministerstvem dopravy a silničáři stavba nájezdu. Ta by ovšem byla dokončená až v roce 2017, a Amazon chtěl své centrum vybudovat co nejdříve. Obyvatelé přilehlých částí by tak museli snášet zvýšenou hustotu dopravy asi tři roky.

Výstavby se obávalo sdružení Čisté Tuřany, a proto se rozhodli společně s radnicí Slatiny požadovat studii o vlivu na životní prostředí EIA, protože doprava podle nich na hranici snesitelnosti už v té době. Kvůli obavám z nadměrného hluku a prachu na krajský úřad, který se začal plánovanou stavbou zabývat.

Čisté Tuřany jsou občanské sdružení fungující od roku 2011, jeho prioritou je ochrana životního prostředí a kvality života v obci, transparentní samospráva, aktivní občanská společnost a kvalitní zákony pro lidi. Vznikly jako aktivita občanů, kteří nesouhlasily se záměrem vybudování

rozsáhlé průmyslové zóny v blízkosti jejich bydliště, podávaly námitky k územním plánům, nedostatku zeleně,.. a jejich aktivita se nadále rozrůstá.¹³⁶

Jednatelka sdružení Hana Kašpaříková uvedla, že v oblasti jsou každoročně překračovány hodnoty poléťavého prachu už nyní.

Regionální ředitel společnosti CTP Invest pan Budař na její připomínku k nárustu dopravy reagoval takto:

„Veškerá nákladní doprava, která bude směřovat do tohoto objektu, bude pocházet z velkých evropských měst, příp. přístavů v Německu či Itálii. Z těchto měst bude do objektu dováženo zboží, které bude poté dále distribuováno do dlešší části Evropy ke koncovým distribučním společnostem, které budou poté zásilky dopravovat ke koncovým uživatelům. Nákladní přeprava proto tedy bude probíhat výhradně po dálničních úsecích, které nejrychleji a nejefektivněji propojují tyto evropské země se zamýšleným distribučním objektem G1 společnosti Amazon. ...“¹³⁷

Tím pádem měl sklad sloužit především jako překladiště a zásobovat hlavně okolní země, nikoli místní trh.

Vyjádrění občanského sdružení, adresované Jihomoravskému kraji, opírající se o text záměru výstavby Amazonu z října 2013, upozorňovalo na to, že Tuřany by mohly být stavbou zasaženy, protože záměr neuváděl Tuřany jako dotčenou oblast, a tudíž neuváděl, jak dopravní situaci hodlá řešit. Společnost CTP Invest problém vyřešila tak, že do preventivních a kompenzačních opatření uvedl, že doprava prostě přes Tuřany jezdit nebude: *„Vlastník areálu smluvně zajišťuje dodržování tras navážky a odvážky zboží. Tyto trasy musí být směřovány výhradně po ulici Švédské valy na ulici Řípskou a exit 201 z D1, nesmí být vedeny po silnici III/15283 (ulice Tuřanka) směrem do MČ Brno-Tuřan.“¹³⁸*

Toto tvrzení je však značně nelogické – těžko by šlo uhlídat, kudy budou jezdit řidiči kamiónů (předpokládaná frekvence byla 140 nákladních aut denně, v období Vánoc až 360), a stejně tak i to, že všichni zaměstnanci budou do práce jezdit MHD nebo na kole.

O stavbě měli rozhodnout brněnští radní – mnohým z nich tento dopad na obyvatele vadil, nicméně zároveň Brno nechtělo přijít o tak dobrého investora. Primátor Roman Onderka proto svolal mimořádné jednání, které mělo rozhodnout – a Amazon neuspěl. Nepodepsaly se ani smlouvy o stavbě dálničního nájezdu.

Rozhodnutí o tom, že v Amazon v Brně nebude, vyvolalo negativní ohlasy mnohých politiků. Roman Onderka byl zklamaný z toho, že Brno přišlo o silného investora, stejně tak i ředitel firmy CTP Remon Vos, který označil vedení města za neschopné. Ministr průmyslu a obchodu Jan

136 ČISTÉ TUŘANY, OBČANSKÉ SDRUŽENÍ. *Čisté Tuřany* [online]. [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://www.cis-teturany.cz/kontakt/>

137 KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Brněnský Amazon v číslech I. díl. *Blog.respekt.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-61786770-brnensky-amazon-v-cislech-i-dil>

138 KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Brněnský Amazon v číslech I. díl. *Blog.respekt.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-61786770-brnensky-amazon-v-cislech-i-dil>

Mládek se snažil zastupitele přesvědčit, že nájezd na dálnici má u vlády prioritu, avšak v Brně není vůle, což je podle něj špatným signálem pro investory z celého světa. Nicméně uvedl, že vybudování dálničního sjezdu zůstává nadále prioritou.¹³⁹ Prezident Miloš Zeman dokonce označil rozhodnutí Brna za „pitomé“, protože tak přišlo o dva tisíce pracovních míst.

Právníci obou stran na smlouvách dále pracovali a nakonec ji osm z jedenácti radních schválilo. CTP se muselo zavázat, že pomůže s výkupem sedmdesáti procent pozemků pro stavbu sjezdu z dálnice. Osud skladu se ocitl opět v rukou zastupitelstva – to ji neschválilo.

Hejtman jihomoravského kraje Michal Hašek chtěl investici Amazonu v Brně udržet, proto začal hledat jiné alternativy. Nabídl Amazonu pozemek u Tuřan - mezi tuřanským letištěm a dálnicí D1. Hana Kašpaříková upozornila na to, že přes pozemek vede plynovod a navíc se nachází v nově navrženém ochranném pásmu zájmového území letiště, kde se nesmí stavět. Podle úřadu ale mohl být jediný problém v ochranném pásmu radionavigačních zařízení, ale neměl zatím dost informací o navrhované stavbě a jejím vybavení. S blízkostí letiště se musel vypořádávat i plánovaný sklad v Dobrovízi, který je v blízkosti pražského letiště. Magistrát začal pracovat na změně územního plánu, aby umožnil stavbu na Černovické terase, mělo se konat další jednání zastupitelstva a počítalo se s tím, že smlouvy budou schváleny. Amazon však oznámil, že již s Brnem nepočítá.¹⁴⁰

Zastupitelstvo však nadále jednalo a smlouvy pro Amazon schválilo. Nutnou změnu územního plánu, kterou bude třeba prosadit, opět připomněl radní Libor Šťástka: „To může trvat měsíce až roky. Budou se ozývat různá občanská sdružení. Bojím se, že zastupitelé podlehli tlaku developera, a podpořili stavbu překladiště, které je v rozporu s územním plánem.“ Onderka byl spokojený a sliboval kompenzace pro obyvatele dotčených částí – stavbu silnic, které sníží dopravní zatížení a také rozšíření křižovatek. Změnu územního plánu chtěl odhlasovat co nejdříve.¹⁴¹

Vláda schválila usnesení, na jehož základě bylo možné změnit územní plán. Radní na to však měli rozdílný názor. Změna územního plánu je závažný zásah, který by měl být důkladně projednán s občany. To se však nestalo a zastupitelé změnu odhlasovali. Toto rozhodnutí se samozřejmě obyvatelům Tuřan a Slatiny nelíbilo.

„Žasnu nad tím, v jakém předklonu stojí stát i zastupitelé před firmou známou špatnými pracovními podmínkami. Prosazují její zájmy bez ohledu na lidi a jejich životní prostředí. Je to

139 KOZLANSKÁ, Petra. Amazon dává Brnu sbohem, zastupitelé se nedohodli. *Brněnský deník.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/amazon-dava-brnu-sbohem-zastupitele-se-nedohodli-20140214.html>

140 Sobotka: Vláda udělala pro získání investice Amazonu maximum. *Brněnský deník.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/sobotka-vlada-udelala-pro-ziskani-investice-amazonu-maximum-20140402.html>

141 KOZLANSKÁ, Petra. Amazon dává Brnu sbohem, zastupitelé se nedohodli. *Brněnský deník.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/amazon-dava-brnu-sbohem-zastupitele-se-nedohodli-20140214.html>

obětování obyvatel. Přitom u oněch patnáct set zaměstnanců patrně nebude ani z Brna,“ prohlásila Jitka Havlová.

Podle ní bude problém v dopravě v už tak přetížené Slatině. „Dále se zaplní i D1, která už také nestačí,“ řekla.

Proti je i Hana Slámová ze Slatiny. „Chápu, že není jednoduché sehnat patnáct set pracovních míst. Ale v Řípské ulici a Tuřance to vypadá špatně. Zkuste se zamyslet, zda se tam dá bydlet. Vedle místa, kde má stát Amazon, se staví sídliště Slatina Zelené město,“ upozornila. ... Hana Chalupská z iniciativy Dejchej Brno upozornila na to, že kamiony zvýší znečištění ovzduší v Brně. „Už nyní překračuje Brno limity. A ty budou ještě přísnější. Amazon bude znamenat desetitisícové pokuty denně pro Českou republiku,“ zdůraznila.

Zastupiteli za zelené Martinu Anderovi se nelíbí ani způsob, jak se územní plán měnil. „Tuhle část město vyjmulo z velkého balíku aktualizace územního plánu. Nebyla tak samostatně projednána podle zákona. Nedočetli jsme se ani nic o námitkách,“ řekl Ander.

Vedoucí odboru územního plánování Kateřina Leopoldová s ním nesouhlasí. „Právníci potvrdili, že tento postup je v souladu se zákonem. Změnu jsme řádně projednali. I když jakou součást celku. Námitky vůči ní nebyly,“ ujistila.

S tím nesouhlasí Hana Kašpaříková ze sdružení Čisté Tuřany. „Vím minimálně o dvou námitkách. Pokud je úřad řádně nvyvořádá, jejich autoři se určitě obrátí na soud,“ předeslala.¹⁴²

Vznesla se řada připomínek ze strany občanů a spolků. Odbor životního prostředí Jihomoravského kraje, že projekt musí projít procesem EIA – posouzením vlivu na životní prostředí. Amazon oznámil, že už o sklad v Brně zájem nemá, nicméně společnost CTP v projektu dále pokračovala. Uveřejnila na webu EIA dokument, ve kterém se vypořádávala s připomínkami. Jeho zpracovatel Stanislav Postbiegl v něm uvádí, že stavební záměr se nedotkne pohody ani zdraví občanů. CIT Tento fakt je ale při předpokládáném dopravním zatížení sporný. Navíc tento projekt je v rozporu s plánovaným bytovým projektem ve Slatině – Zelené město. Odhlučnění mělo vyřešit vybudování šestimetrové betonové zdi¹⁴³.

Součástí na vyhodnocení vlivu na životní prostředí je i „kapacitní posouzení křižovatek Tuřanka - Řípská a Evropská - Rampa D1“. Ani zde nebyl postup korektní – veřejnost se mohla k posouzení dostat jen ve zkrácené verzi a kompletní nemá možnost si prostudovat. Čisté Tuřany se tohoto práva domáhaly – a nebylo jim vyhověno. Reakcí na žádost podané Brněnským komunikacím, a.s. bylo sdělení o tom, že informaci neposkytnou, přestože ze zákona o svobodném přístupu k informacím byli povinni tak učinit. Jediný další možný krok sdružení bylo

142 JERÁBEK, Pert. Amazon může stavět logistické centrum. Zastupitelé řekli ano Zdroj: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/zastupitele-brna-umoznili-zmenou-uzemniho-planu-stavbu-pro-amazon-20140520.html>. *Brněnský deník*. cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/zastupitele-brna-umoznili-zmenou-uzemniho-planu-stavbu-pro-amazon-20140520.html>

143 KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Technologické řešení provozu Amazonu. *Blog.respekt.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-61700210-technologicke-reseni-provozu-amazonu>

podání stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace. Brněnské komunikace sdružení odkázali na samotnou společnost CTP, na kterou se však, jako na soukromníka, zmiňovaný zákon nevztahuje. Spolek je tedy upozornil na to, že mělo být vydáno rozhodnutí (proti tomu se lze na rozdíl od sdělení odvolat), reakcí však bylo jen další sdělení – tentokrát generálního ředitele Brněnských komunikací. Spolek podal žádost i na Odboru dopravy Magistrátu města Brna, který vydal rozhodnutí, ve kterém informace odmítl poskytnout, protože je nemá, a označil je tak za neexistující, a dále sdělil, že o existenci kapacitního posouzení křižovatek nemá povědomí ani on, ani společnost Brněnské komunikace.¹⁴⁴

Média se kauzou dále nezabývala, protože Amazon měl údajně hledat novou evropskou lokalitu. Avšak 20. 5. 2015 nastal zvrát, kdy Česká televize přinesla informaci, že investor chce svůj záměr pojednat s novým vedením Brna. Jak se situace bude nadále vyvíjet, není jisté, současná koalice má rozporuplné názory. Proti je například náměstek primátora Martin Ander, který se domnívá, že na Černovickou terasu se lépe hodí jiný investor. Primátor Petr Vokřál by byl pro za splnění určitých podmínek – vybudování napojení na dálnici D1 a záruky, že pracovní místa získají lidé z brněnského regionu a jejich zaměstnanost bude dlouhodobá.¹⁴⁵

Běžná média se o účasti spolku v těchto jednáních příliš nevyjadřují, a když, tak to na čtenáře může působit spíše dojmem, že spolky jsou komplikací, která vše zdržuje a ne někým, kdo chrání zájmy občanů. Jejich činnost je občas značně nedoceňována. Jsou možností občanů, jak se bránit, pokud je zasahováno do jejich práv. Kauza Amazon je toho příkladem, protože po celou dobu byla účast veřejnosti na rozhodování o věcech, které se jich budou bezprostředně týkat, značně opomíjena.

144 KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Čekali byste že Brněnské komunikace a Odbor dopravy budou v téže věci jednotní? *Blog. respekt.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-62736570-cekali-byste-ze-brnenske-komunikace-a-odbor-dopravy-budou-v-teze-veci-jednotni>

145 GRABCOVÁ, Lenka. Druhá šance pro Brno. Amazon chce znovu jednat o skladu snovým vedením města. *Brněnský deník.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/druha-sance-pro-brno-amazon-chce-znovu-jednat-o-skladu-s-novym-vedenim-mesta-20150520.html

8. Závěr

V České republice probíhá dlouhodobá diskuse nad otázkami spojenými s účastí veřejnosti na ochraně životního prostředí a na rozhodování. Argumenty, které se snaší proti možnosti občanů zasahovat do rozhodování o našem společném životním prostředí, bývají povětšinou spíše emotivní než opodstatněné a nevycházejí z žádných ověřených statistik nebo konkrétních doložitelných podkladů. Podrobná analýza, která by mapovala účast veřejnosti na rozhodování (alespoň v územním řízení) v českém prostředí alespoň v desetiletém období výrazně chybí. Bez této analýzy však nemohou pracovat ani ministerstva, ani poslanci, ani senátoři a dokonce ani nevládní organizace, neboť do doby získání relevantních dat půjde pouze o vyčerpávající (a nikam nevedoucí) slovní přestřelky.

Uvědomujeme si, že celková analýza tohoto zajímavého problému se nemůže zaměřit jen na čísla od stavebních úřadů. Musí být mnohem hlubší, je zapotřebí důkladně prostudovat judikaturu Nejvyššího správního a Ústavního soudu zjistit, zda v případech, kdy spolky napadnou územní rozhodnutí, shledá soud výrazné porušení práva ze strany orgánů veřejné správy nebo nikoli a zda se pak skutečně jedná o účelově obstrukční jednání spolků, které nemůže mít dopad na to, jaké řešení je ve výsledku přijato a realizováno) a vyhledat a analyzovat další výroky politiků, významných úředníků či novinářů.

Při vědomí nedostatků dílčí analýzy jsme se rozhodli učinit první krok, na který lze dále navazovat jinými stupni analýzy (ať již zmíněným dlouhodobým sběrem dat od stavebních úřadů a jejich vyhodnocováním) nebo hloubkovým rozborem rozhodovací činnosti soudů. Ačkoli naše analýza plně odpovídá časovým a finančním možnostem, domníváme se, že upozorňuje na několik významných aspektů.

Za prvé – stavební úřady nedisponují žádnou statistikou, která by zahrnovala informace o počtu spolků účastnících se územních řízení. V důsledku toho nemohou stavební úřady říci, zda dochází ve významném počtu územních řízení k onomu „zneužívání práv“ a zdražování výstavby, nebo dokonce vydírání investorů za účelem získání majetkového či jiného materiálního prospěchu. Obdobnými statistikami nedisponují ani krajské soudy, do jejichž gesce přísluší rozhodování o žalobách proti územním rozhodnutím. Dokonce ani ministerstvo pro místní rozvoj (nebo ministerstvo životního prostředí, pokud připustíme, že by se o tato data zajímat mělo) nemají žádné vlastní studie nebo analýzy, ze kterých by mohlo čerpat při přípravě návrhů zákonů nebo

ze kterých by mohli příp. čerpat zákonodárci při podávání pozměňovacích návrhů nebo hlasování na půdě Poslanecké sněmovny či Senátu. Tento závěr považujeme za obzvláště problematický vzhledem k dopadům, které vyjádření politiků a jejich hlasování na českou společnost má.

Za druhé – zjistili jsme, že v případech, kdy stavební úřady jsou schopny a ochotny konkrétní data poskytnout, jsou čísla udávající účast spolků na územních řízeních zcela nepatrná vzhledem k celkovému počtu vydávaných územních rozhodnutí. Ve většině případů se tato čísla nevyšplhají nad pět územních řízení za rok, ve kterých se spolky účastní, v několika málo městech se jedná o čísla mírně vyšší, častokrát však pouze o jedno nebo dvě řízení, či dokonce žádné. Ještě nižší jsou pak čísla, která udávají počet podaných odvolání ze strany spolků (nebo v případě soudů, které údaje poskytly, podaných žalob). Jsme si samozřejmě vědomi toho, že zásadním problémem jsou skutečně velké záměry, k jejichž realizaci nemuselo být překročeno právě v roce 2013 u žádného stavebního úřadu, o který jsme se zajímali (počet úřadů, které jsme mohli oslovit byl samozřejmě limitovaný, i proto jsme ale vybírali úřady ve větších městech, neboť jsme očekávali, že tato data budou ve vztahu k větším záměrům reprezentativnější).

V případě velkých infrastrukturních záměrů by ale neměla být žádná pochybnost o významu účasti veřejnosti na rozhodování (ačkoli ve skutečnosti kupř. mezi politiky je a význam účasti veřejnosti je zcela potírán¹⁴⁶) a o tom, jak velký může mít dopady směrem k odhalování nezákonných procesních postupů stavebních úřadů, což se prokázalo u konkrétních dopravních staveb. Např. rozhodnutí pro rychlostní silnici R 52 opakovaně trpěla řadou nedostatků a zásadních pochybení ze strany úřadů, kvůli kterým byla soudy rušena, nikoli v důsledku účasti veřejnosti.¹⁴⁷

146 Viz kupř.: Za hazardování s obyvateli Mikulovska i celé jižní Moravy označil protesty ekologů a občanských seskupení proti výstavbě rychlostní silnice R52 krajský radní Milan Venclík. Po čtvrtěčném zasedání rady kraje v Mikulově poprvé připustil, že by se silnice kvůli neustálým žalobám a sporům nakonec nemusela postavit. Milan Venclík, který je vládním zmocněncem pro výstavbu rychlostní silnice, vyzývá protestující sdružení k zodpovědnosti. „Ať ekologové lidem řeknou na rovinu, jak bude doprava v regionu vypadat za pár let. Celou chráněnou oblast kolem Pálavy zaplaví miliony aut a kamionů. Tady už přestává humor. Situace je vážná,“ řekl. „Je vážné podezření, že došlo k porušení zákona. Stavba silnice silně naruší ráz krajiny. Je třeba brát v úvahu i názory obcí,“ hájí důvody odpůrců stavby náměstek primátora Brna a člen krajské organizace Strany zelených Martin Ander. Viz HUMPOLÍKOVÁ, Dagmar. Rychlostní silnice R52 znovu rozděljuje. Venclík varuje, že projekt padne. *Idnes.cz* [online]. 2009 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/rychlostni-silnice-r52-znovu-rozdeluje-venclik-varuje-ze-projekt-padne-1my-/brno-zpravy.aspx?c=A090508_184844_brno_jag

147 Obdobným případem je výstavba dálnice D8, která trpí mnoha pochybeními správních orgánů. V jedné z žalob k této otázce přitom Ředitelství silnic a dálnic uvedlo: „V průběhu řízení před soudem ŘSD doručilo soudu ještě doplňující vyjádření. V tomto vyjádření zdůraznilo, že dle ustálené judikatury správních soudů mezi namítanou nezákonností a vyhověním žalobě, tj. důsledky zrušení napadeného správního rozhodnutí, musí existovat určitý vztah proporcionality. Při posuzování proporcionality je nutné zohledňovat celkovou komplikovanost řízení a povahu rozhodné věci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.8.2006, č.j. 7 A 166/2002-71, ze dne 12.4.2006, č.j. 5 A 126/2002-55, ze dne 22.10.2008, č.j. 6 As 51/2007-228, apod.). V rozsudku ze dne 12.8.2005, č.j. 5 A 90/2002-66, Nejvyšší správní soud doplnil, že pouze takový přístup totiž koresponduje se zásadou materiálně, a nikoliv pouze formálně, chápaného právního státu, s nímž se Nejvyšší správní soud identifikuje. Dle ŘSD při aplikaci zásady proporcionality na oba žalobní body musí soud dospět k závěru, že zrušit napadené rozhodnutí není možné. ŘSD totiž trvá na tom, že veřejný zájem

Věříme, že naše analýza bude prvním krokem k podrobnějšímu a rozsáhlejšímu rozboru otázek spojených s účastí veřejnosti na rozhodování.

je na dostavbě předmětné dálnice. Dle jeho názoru existují zcela jasné argumenty, že oddálení dostavby dálnice D8, včetně části povolené napadeným rozhodnutím, by mělo značné negativní důsledky:

- a) oddálení dokončení stavby o jeden rok má za následek 6 osob usmrcených, 14 osob těžce zraněných a 90 osob lehce zraněných, a to z důvodu uskutečňování dopravy po stávajících pozemních komunikacích,
- b) oddálení dokončení stavby o jeden rok má za následek celospolečenskou ztrátu ve výši 677 000 000,- Kč,
- c) přerušení prací z důvodu zrušení stavebního povolení by způsobilo mnohamilionové náklady, které by zatížily stavební firmy, resp. ŘSD,
- d) značené zatížení obyvatel v obcích podél stávajících pozemních komunikací, na kterých se v současnosti uskutečňuje doprava, která bude po dokončení stavby vedena po D8.

Z uvedeného ŘSD dovozuje, že negativní následky vyhovění žalobě by byly značné. V takovém případě princip proporcionality klade tomu odpovídající požadavky na závažnost žalobcem tvrzené a soudem posuzované nezákonnosti. Vzhledem k tomu, že dle tvrzení obsažených v žalobě k žádnému přímému zkrácení procesních práv žalobce v řízení, ve kterém bylo vydáno napadené rozhodnutí, nedošlo a že žalobce dovozuje nejvýše nepřímý vliv na toto řízení, je ŘSD přesvědčeno, že zrušení napadeného rozhodnutí by nebylo ve vztahu proporcionality k tvrzeným nezákonnostem. Vztah proporcionality je ovlivněn také celkovou komplikovaností řízení, ve kterém bylo vydáno napadené rozhodnutí. Napadeným rozhodnutím byla umístěna a povolena stavba dálnice v délce několika kilometrů. Nejednalo se tedy dle ŘSD o věc jednoduchou, nýbrž o složitou záležitost s vysokým počtem účastníků a značným rozsahem podkladů rozhodnutí. Nejvyšší správní soud k tomuto argumentu uvádí: „K argumentaci ŘSD týkající se uplatnění principu proporcionality uvádí soud následující. ŘSD uvádí, že dle ustálené judikatury správních soudů mezi namítanou nezákonností a vyhověním žalobě, tj. důsledky zrušení napadeného správního rozhodnutí, musí existovat určitý vztah proporcionality. Ve vztahu k tomuto principu proporcionality pak ŘSD předneslo celou řadu následků, které by byly spojeny s eventuelním zrušením žalobou napadeného rozhodnutí, a to od navýšení počtu úmrtí na silnicích, přes ekonomické ztráty až po zatížení životního prostředí. Vyjádřilo rovněž názor, že následky případného zrušení rozhodnutí by byly v hrubém nepochopitelném měřítku k porušení procesních práv žalobce, ke kterým eventuelně mohlo v přezkoumávaném řízení dojít.“

Dle názoru soudu v daném případě zřejmě došlo k nepochopení aplikace principu proporcionality v rámci správního soudnictví. Princip proporcionality v rámci správního soudnictví znamená, že soud v rámci svého rozhodování vždy posuzuje, zda eventuelně zjištěné pochybení ze strany správního orgánu může zapříčinit nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Ne každá nezákonnost či vada řízení totiž musí ve svém důsledku mít za následek nezákonnost rozhodnutí správního orgánu ve věci samé. Princip proporcionality spočívá v tom, že správní soud zruší žalobou napadené rozhodnutí jen tehdy, pokud by shledal, že k porušení zákona došlo nikoliv v zanedbatelné míře, nýbrž v intenzitě, zpochybňující zákonnost posuzovaného správního řízení jako celku. Pod optikou principu proporcionality je nutno vyslovení nezákonnosti správního rozhodnutí chápat i jako „deklaraci toho, že míra pochybení správního orgánu překročila mez, již je vzhledem k celkové komplikovanosti řízení a s přihlédnutím k povaze rozhodované věci možno považovat za v konečném důsledku neohrožující právem chráněné zájmy účastníků, přičemž k překročení této meze může dojít jak jediným pochybením dostatečně závažného rázu, tak také větším počtem relativně samostatných pochybení, jež by snad byla vnímána jak marginální sama o sobě, ve svém úhrnu však dosahují zmíněné zásadní intenzity.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.10.2008, č.j. 6 As 51/2007-228). Princip proporcionality tedy v žádném případě nelze chápat jako poměrování míry eventuelního nezákonného zásahu do práv žalobce a následků spojených se zrušením nezákonného správního rozhodnutí. Na tomto místě soud musí zdůraznit, že úvahy o tom, zda některému z účastníků správního řízení či jiným osobám vznikne v důsledku zrušení nezákonného správního rozhodnutí materiální újma a jaké jsou ekonomické či politické důsledky zrušení správního rozhodnutí, o kterém soud dospěl k závěru, že je stiženo věcnou či procesní vadou, která mohla způsobit nezákonné rozhodnutí ve věci samé, jsou úvahy, od kterých se soud v rámci správního soudnictví musí zcela oprostít.“

Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn.: 40A 3/2012, dostupný na www.nssoud.cz.

9. Přílohy

9.1. Výroky politiků k účasti spolků na rozhodování o životním prostředí

„Na silnici a na vodě se naopak v plné nahotě ukazuje, jak nerovnoprávným účastníkem správních řízení je stát a že hlavní slovo mají různé občanské a ekologické iniciativy.“

– výrok Miroslava Šefera, ředitel vodních cest ČR, rozhovor v článku Výstavba dopravní infrastruktury čeká na novely zákonů, Dopravní noviny, 9. 12. 2010

V tomto článku ještě zaujal výrok Miroslava Šefera: *„Faktem je však to, že si málokterá z ministrů uvědomoval, jak malé možnosti vlastně ministerstvo dopravy má a že o všem důležitém ve věci například výstavby vodního díla na Labi rozhoduje na ministerstvu životního prostředí a nevládních organizacích.“*

„Pokud se bavíte o organizacích typu jako Děti Země a Arnika, tak já se vždycky divím, proč se jim říká ekologové, protože se většinou jedná o placené lobbystické skupiny, které za svou činnost dostávají normálně peníze.“ – odpověď Jiřího Astera, předsedy Sekce vodní dopravy Svazu dopravy České republiky na otázku *„Co říkáte na aktivity ekologů, kteří velmi ovlivňují výstavbu jezů na Labi?“*. Zpravodaj města Děčína, 22. 10. 2010

„Já bych velmi rád, aby tyto vyděračské skupiny, tito výběřčí výpalného, nebyli součástí těchto procesů. Ale ti, kterých se to bezprostředně dotýká, to znamená občané, obce, občanská sdružení, která jsou v dotčeném území, tak jejich práva nechci vůbec omezovat, ba naopak. Chci, ab účastníky řízení byli ti, kterých se to dotýká, a ne ti, kteří si z toho udělali výnosný byznys“ - z článku Drobil vymete Bursíkova kůrovce i výběřčí zeleného výpalného - <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/vlada/Drobil-vymete-Bursikova-kurovce-i-vyberci-zeleneho-vypalneho-181103>, 16. 11. 2010

„Všechny ty ekology, kteří za touto akcí stojí, bych postavil mimo zákon a dal jim zaplatit veškeré škody, které do této doby vznikly a které dál budou vznikat. Protože ono ohrožují zdraví obyvatel Ústeckého kraje a brzdí jeho rozvoj.“ – odpověď Jaroslava Foldyna na otázku: „Ve středu byla zastavena stavba dálnice D8 přes České středohoří, vidíte to jako špatnou zprávu pro kraj a pro Děčín? - http://decinsky.denik.cz/zpravy_region/jaroslav-foldyna-o-situaci-v-cssd-chce-to-poradneh.html, 3. 5. 2010

„Osobně jsem pro rozumnou ochranu životního prostředí, ale to co předvádí sdružení Děti Země, má s láskou k přírodě pramálo společného.“ – výrok Miroslava Ouzkého k situaci s protahující se výstavbou D8 <http://ouzky.blog.idnes.cz/c/142216/D8-Pozor-na-motyly-a-bacha-na-to-krovi.html>, 3. 6. 2010

„Už snad ani nespočítám, kolik úsilí nás tato ekologickými aktivisty nenáviděná stavba stála. V současné době leží u soudu několik žalob a jak to tak vypadá, dříve než o nich soudy rozhodnou, dokončení D8 se nedočkáme.“ – výrok Jany Vaňhové, <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politici-volicum/Vanhova-CSSD-A-zase-ta-dalnice-167304>, 8. 6. 2010

„Začít by se mohlo třeba tím, že už někdo, kromě nás, nahlas řekne, že zakopaný pes neleží někde v suterénu Krajského úřadu, ale tam, kde by ho člověk neznalý možná nehledal. Ten pes totiž leží až v dalekém Brně. Konkrétně v kancelářích „ekologické“ organizace Děti Země.“ – výrok Jany Vaňhové, <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politici-volicum/Vanhova-CSSD-A-zase-ta-dalnice-167304>, 8. 6. 2010

Mnohokrát jsem jel v Ústeckém kraji po serpentínách okresních silnic, kde řadící kamiony čoudí desetkrát víc, než by soudily na dálnici. Je bizarní, když ekologové sami brání zlepšení životního prostředí.“ – výrok Miloše Zemana, http://decinsky.denik.cz/zpravy_region/po-mne-vajicka-nehazeji-na-nikoho-neutocim20100515.html, 16. 5. 2010

„S aktivisty jsem jednal a o jejich požadavcích a námětech vím. Přesto vše hovoří pro uskutečnění starého plánu. Neexistuje důvod, aby nádraží leželo jinde než na jihu. Není to odsunutá poloha, spíše rozšířené centrum města.“ – výrok Davida Macka, http://brnensky.denik.cz/presun_nadrazi/nove-nadrazi-v-brne-az-po-roce-20110121.html, 21. 1. 2011

„Ekologického aktivistu poznáte, Je zarostlý, umorousaný, má dredy.“ – výrok Antonína Schuberta - <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/bohata-modrava-vyhani-aktivisty-blokujici-sumavsky-les/r~i:article:708021/>, 24. 7. 2011

„Podobné je to s procesem EIA. Argument, že jsme „museli“ převzít požadavky EU, neobstojí. Navštívil jsem průmyslovou zónu Holešov. Existuje 10 let, ale až na výjimky zeje prázdnotou; obstrukce ekologů přitom sehrávají velkou roli. Opravdu je správné, že se k projektům mohou vyjadřovat nejen místně příslušní občané, ale kdokoliv z Česka? Že schvalovací postupy může zastavit každý, kdo sežene 250 podpisů?“ – výrok Vladimíra Dlouhého, - <http://archiv.ihned.cz/c1-64141760-vladimir-dlouhy-kdyz-nejde-nic-postavit-je-neco-spatne>, 10. 6. 2015

10. Použitá literatura

- MADAR, Zdeněk. Slovník českého práva. 2. rozšíř. vyd. Praha: Linde, 1999.
- JANČÁŘOVÁ, Ilona. Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 295, s. 13.
- KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2004 [online]. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005[cit. 2013-05-27] s. 34.
- DAMOHOŘSKÝ, Milan. Stanovisko katedry práva životního prostředí Právnické fakulty UK v Praze k novele stavebního zákona a předpisů souvisejících. In: Arnika [online]. Praha, 2011 [cit. 2014-01-10].
- Pracovní podklady k analýze stavu na úseku územního plánování. Ústav územního rozvoje [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4625>
- Právo životního prostředí. 2., přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 323 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 427, s. 58.
- WAGNEROVA, Eliška, Vojtěch ŠIMÍČEK, Tomáš LANGÁŠEK, Ivo POSPÍŠIL a kol. Listina základních práv a svobod: komentář. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, xxv, 906 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3577-506.
- BĚLOHRADOVÁ, Jitka. Aarhuská úmluva - aktuální otázky. In: Cofola 2011: the conference proceedings. 1. vyd. Brno: Masaryk University, 2011, s. 7. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 390.
- HUMLÍČKOVÁ, Petra, Pavel ČERNOHOUS a Pavel ČERNÝ. SWOT analýza - přístup ke spravedlnosti v oblasti životního prostředí. In: [online]. Praha: Zelený kruh, 2009, 13. 3. 2008 [cit. 2013-05-27].
- Access to Justice in Environmental Matters: Reeport to access on Justice in Enviromental Matters. In: [online]. Justice and Environment, 2010 [cit. 2013-05-27].
- ČERNÝ, Pavel. Nedostatky praktické aplikace čl. 9 Aarhuské úmluvy z pohledu dotčené veřejnosti. In: Sborník mezinárodní konference o aplikaci Aarhuské úmluvy v praxi [online]. Ministerstvo životního prostředí, 2009 [cit. 2013-05-27], s. 5.
- JUSTICE AND ENVIRONMENT, European Network of Environmental Law Organisation: Public Participation in Spatial Planning Procedures: Comparative Study of Six EU Member States. Brno, 2013, s. 70. ČERNÝ, Pavel. Nedostatky implementace článku 9 Aarhuské úmluvy v České republice. In: Ekologický právní servis [online]. Brno: Ekologický právní servis, 2010 [cit. 2014-01-10].

- SKALÍK, Jan. Kritické ohlédnutí za dvaceti lety ankety o nejtrapnější anti ekologický výrok Zelená perla. Ekolist [online]. 2015 [cit. 2015-06-12]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/jan-skalik-kriticke-ohlednuti-za-dvaceti-lety-ankety-o-nejtrapnejsi-antiekologicky-vyrok-zelena-perla>
- PRŮCHOVÁ, Ivana. Aktuální otázky účastenství v řízeních podle § 70 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. In: Dny práva - 2010: 4. ročník mezinárodní konference pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010 [cit. 2014-01-13]. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 378.
- PEKÁREK, Milan. Zákon o ochraně přírody a krajiny: (komentář). Brno: Iuridica Brunensia, 1995. Právo a současnost, Sv. 7.; nebo PEKÁREK, Milan a Ivana
- PRŮCHOVÁ. Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy související: komentované znění. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 244. Tyto názory jsou potvrzovány i aktuálními komentáři k ZoPK – např. PRCHALOVÁ, Jana. Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000: úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy. 2., aktualiz. a rozš. vyd. k 1.3.2010. Praha: Linde, 2010.
- POHJOLA, Mikko V a Jouni T. TUOMISTO. Openness in participation, assessment, and policy making upon issues of environment and environmental health: a review of literature and recent project results. Environmental Health [online]. 2011, vol. 10, issue 1, s. 58 [cit. 2013-06-15].
- Změny stavebního zákona prý umlčí veřejnost, aktivisté si trhali jazyky. Novinky.cz [online]. 2011 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/237409-zmeny-stavebniho-zakona-pry-umlci-verejnost-aktiviste-si-trhali-jazyky.html>
- Sněmovna přijala novelu stavebního zákona, kontroverzní přílepek neuspěl. Novinky.cz [online]. 2012 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/270568-snemovna-prijala-novelu-stavebniho-zakona-kontroverzni-prilepek-neuspel.html>
- BRABEC, Richard. Dokážeme zachránit 10 miliard, které mohou být investovány do užitečných projekt. Parlamentní listy [online]. 2014 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/profily/Mgr-Richard-Brabec-32328/clanek/Dokazeme-zachranit-10-miliard-ktere-mohou-byt-investovany-do-uzitecnych-projekt-34127>
- Pracovní podklady k analýze stavu na úseku územního plánování. Ústav územního rozvoje [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4625>
- Parlament omezil zneužívání odkladu staveb žalobami v procesu EIA. České noviny: Zpravodajský server ČTK [online]. 2015 [cit. 2015-05-25]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/parlament-omezil-zneuzivani-odkladu-staveb-zalobami-v-procesu-eia/1179688>
- Rožnov pod Radhoštěm: zapojení lidí do rozhodování. In: Frank Bold: Případy [online]. 2014 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://frankbold.org/resime/pripad/roznov-pod-radhostem-zapojeni-lidi-do-rozhodovani>
- Holešov: ochrana zdroje pitné vody. In: Frank Bold: Případy [online]. 2014 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://frankbold.org/resime/pripad/holesov-ochrana-zdroje-pitne-vody>
- RAUS, Luboš. Tak nám otevřeli Bauhaus. In: Bystrčnick [online]. 2012 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.bystrenik.cz/lubos-raus-tak-nam-otevrel-bauhaus/>
- KOZLANSKÁ, Petra. Nový Bauhaus vyrostě, přestože porušuje územní plán. In: Mladá

- fronta dnes [online]. Praha: MAFRA, a.s, 2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/novy-bauhaus-vyroste-prestoze-porusuje-uzemni-plan-pcj-/brno-zpravy.aspx?c=A100519_211813_brno-zpravy_aja
- BLAIR, Michael a Pavel EHRlich. Analýza sběru dat a závěry průzkumu ve věci plánované výstavby HOBBY MARKETU, BRNO-IVANOVICE. In: Občanské sdružení klidné Ivanovice [online]. Brno. 2006 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:http://www.klidneivanovice.com/pdf/zaverecna_zprava__6_3.pdf
- Plán Bauhausu: pokácet 82 stromů a postavit hypermarket. In: Občanské oko [online]. 30.10.2008 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/plan-bauhausu-pokacet-82-stromu-a-postavit-hypermarket/>
- BAUHAUS opět na mrtvém bodě. In: Občanské oko [online]. 24.2.2009 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:<http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/bauhaus-opet-na-mrtvem-bode/>
- BAUHAUS začal kopat základy hypermarketu v Ivanovicích. Navzdory zákonům. In: Občanské oko [online]. 9.6.2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/bauhaus-zacal-kopat-zaklady-hypermarketu-v-ivanovicich-navzdory-zakonom/>
- Poradna: Certifikáty autorizovaných inspektorů. In: Frank Bold [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z:<http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-stavebni-rizeni/rada/certifikaty-autorizovanych-inspektoru>
- Proti certifikátu autorizovaného inspektora zatím jen žaloba. In: Veřejný ochránce práv: Ombudsman [online]. 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2011/proti-certifikatu-autorizovaneho-inspektora-zatim-jen-zaloba/>
- Spor o hypermarket v Ivanovicích. In: Naši politici [online]. 2008-2015 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/1858-jana-bohunovska/profilujici-informace-a-kauzy>
- KOZLANSKÁ, Petra. Dělníci dál staví Bauhaus. I přes zákaz soudu. Mladá fronta dnes [online]. Praha: MAFRA, a.s, 20.7.2010 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/delni-ci-dal-stavi-bauhaus-i-pres-zakaz-soudu-fzr-/brno-zpravy.aspx?c=A100720_190657_brno-zpravy_trr
- Přelomové usnesení soudu: BAUHAUS zatím nesmí dokončit stavbu v Ivanovicích. NESEHNUTÍ [online]. Praha: MAFRA, a.s, 22.9.2011 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://nesehnuti.cz/vystupy/hyper/prelomove-usneseni-soudu-bauhaus-zatim-nesmi-dokoncit-stavbu-v-ivanovicich/>
- Bauhaus uspořádal demonstraci v Brně-Ivanovicích – reakce NESEHNUTÍ. In: Občanské oko [online]. 10.8.2012 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/bauhaus-usporadal-demonstraci-v-brne-ivanovicich-reakce-nesehnuti/>
- Brněnské osobnosti podporují lidi bojující proti nekalým praktikám Bauhausu v Brně-Ivanovicích. In: Občanské oko [online]. 3.10.2012 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/brnenske-osobnosti-podporuji-lidi-bojujici-proti-nekalym-praktikam-bauhausu-v-brne-ivanovicich/>
- Zástupkyně ombudsmana: zakažte užívání Bauhausu v Brně-Ivanovicích. In: Občanské oko [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/zastupkyne-ombudsmana-zakazte-uzivani-bauhausu-v-brne-ivanovicich-2/>

- STRNAD, Leoš. Mobilizace proti Bauhausu. Analýza rámování dvou sociálních hnutí [online]. Brno, 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/404403/fss_m/Strnad_DP.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dmobilizace%20proti%20bauhausu%26start%3D1. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- HUMLÍČKOVÁ, Petra. Stručné poznámky k velké novele stavebního zákona - část II. EPRAVO. CZ [online]. 2013 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/strucne-poznamky-k-velke-novele-stavebniho-zakona-cast-ii-88355.html>
- Novela stavebního zákona přináší především zjednodušení. In: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. 2012 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/Novela-Stavebniho-zakona-prinasi-predevsim-zjednod>
- Krajský soud: Úřady musí posoudit, zda byl Bauhaus v Brně-Ivanovicích postaven nezákonně. In: Občanské oko [online]. 2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://www.obcanskeoko.cz/vystupy/krajsky-soud-urady-musi-posoudit-zda-byl-bauhaus-v-brne-ivanovicich-postaven-nezakonne/>
- HUMPOLÍKOVÁ, Dagmar. Rychlostní silnice R52 znovu rozděluje. Venclík varuje, že projekt padne. Idnes.cz [online]. 2009 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/rychlostni-silnice-r52-znovu-rozdeluje-venclik-varuje-ze-projekt-padne-1my-/brno-zpravy.aspx?c=A090508_184844_brno_jag
- KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Brněnský Amazon v číslech I. díl. Blog.respekt.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-61786770-brnensky-amazon-v-cislech-i-dil>
- KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Brněnský Amazon v číslech I. díl. Blog.respekt.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-61786770-brnensky-amazon-v-cislech-i-dil>
- KOZLANSKÁ, Petra. Amazon dává Brnu sbohem, zastupitelé se nedohodli. Brněnský deník.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/amazon-dava-brnu-sbohem-zastupitele-se-nedohodli-20140214.html>
- Sobotka: Vláda udělala pro získání investice Amazonu maximum. Brněnský deník.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/sobotka-vlada-udelala-pro-ziskani-investice-amazonu-maximum-20140402.html>
- KOZLANSKÁ, Petra. Amazon dává Brnu sbohem, zastupitelé se nedohodli. Brněnský deník.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/amazon-dava-brnu-sbohem-zastupitele-se-nedohodli-20140214.html>
- JEŘÁBEK, Pert. Amazon může stavět logistické centrum. Zastupitelé řekli ano Zdroj: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/zastupitele-brna-umoznili-zmenou-uzemniho-planu-stavbu-pro-amazon-20140520.html>. Brněnský deník.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/podnikani/zastupitele-brna-umoznili-zmenou-uzemniho-planu-stavbu-pro-amazon-20140520.html>
- KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Technologické řešení provozu Amazonu. Blog.respekt.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-61700210-technologicke-reseni-provozu-amazonu>
- KAŠPAŘÍKOVÁ, Hana. Čekali byste že Brněnské komunikace a Odbor dopravy budou v téže věci jednotní? Blog.respekt.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://kasparikova.blog.respekt.ihned.cz/c1-62736570-cekali-byste-ze-brnenske-komunikace-a-odbor-dopravy-budou-v-teze-veci-jednotni>

GRABCOVÁ, Lenka. Druhá šance pro Brno. Amazon chce znovu jednat o skladu snovým vedením města. Brněnský deník.cz [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/druha-sance-pro-brno-amazon-chce-znovu-jednat-o-skladu-s-novym-vedenim-mesta-20150520.html

